

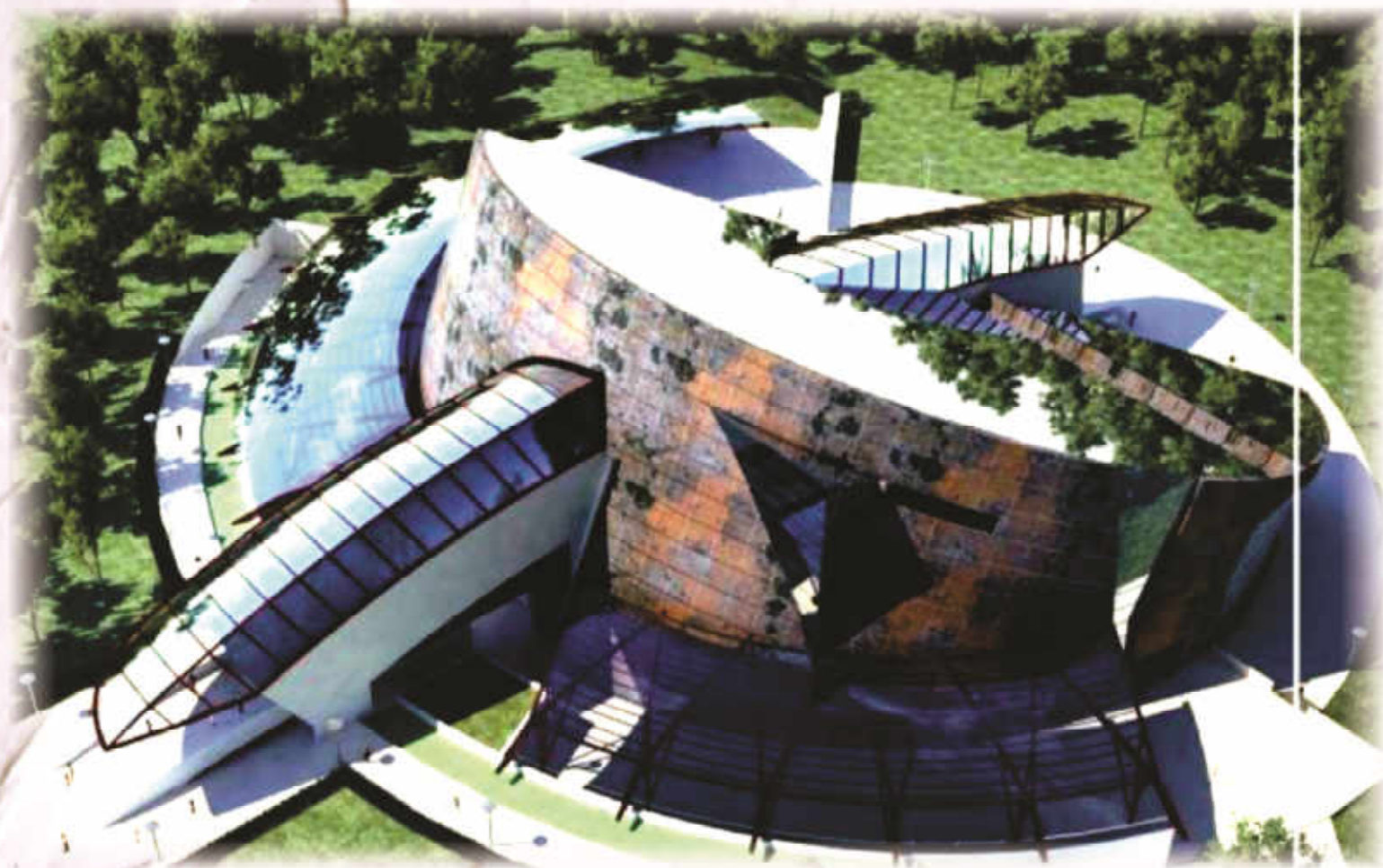
dunărea de jos

Suflet către Suflul

Nr. 217
MARTIE
2020

consiliul județean Galați ● centrul cultural „dunărea de jos“

RESTITUTIO IN INTEGRUM

MUZEE GĂLĂȚENE

Muzeul de Artă Vizuală Galați

Galațiul va avea cel mai modern și mai frumos spațiu muzeal din România!

Noul sediu al Muzeului de Artă Vizuală din Galați este un proiect de suflet pentru președintele Consiliului Județean Galați - Costel Fotea.

Edificiul în sine va fi o operă de artă, cu săli de expunere, laboratoare pentru conservarea și restaurarea obiectelor de artă, ateliere de lucru, depozite, un amfiteatru multimedia cu 185 de locuri și o bibliotecă.

Galațiul va avea cel mai modern și mai frumos spațiu muzeal din România.

- Suprafața totală construită **6700 mp**;

- Valoare proiect aproape **25 de milioane de lei**, fonduri proprii CJ Galați ;

- Proiectul a fost deja premiat de către Ordinul Arhitecților din România. Este un proiect complex bazat pe un proiect futurist de arhitectură.

- Noul sediu al Muzeului de Artă Vizuală va fi construit în Parcul Rizer, va avea patru niveluri, o înălțime de 21,5 metri și o suprafață construită de peste 4000 de mp.

Clădirea va avea o copertină lată de 15 metri pentru ateliere de creație în aer liber și lifturi pentru acces la etajele superioare. Pentru această construcție s-au prevăzut 72 de locuri de parcare.

- Clădirea va avea patru niveluri, spații ample de expunere, depozite dotate cu sisteme care să asigure un mediu sigur pentru obiectele de artă, amfiteatru multimedia, dar și o bibliotecă dedicată acestui domeniu. Muzeul de Artă Vizuală are în patrimoniul peste 7000 de obiecte de artă.

- Proiectul este finalizat în proporție de 40%;

- Fundația a fost finalizată;

- S-au montat pilonii metalici și grinzele pentru corpul de clădire unde va fi amfiteatrul;

- Lucrările sunt avansate la primul corp de clădire, cel dinspre strada Traian (de la intrarea în noul muzeu);

- S-au turnat stâlpii de susținere de la cel de-al doilea corp, cel care face legătura între intrarea în noul muzeu și amfiteatru.

Muzeul de Artă Vizuală Galați - istoric

Putem vorbi despre Muzeul de Artă din Galați începând cu anul 1956, când acesta însuma 148 de lucrări ale unor plasticieni din toate perioadele. În anul 1967 primește un spațiu generos pe strada Domească nr. 141 (fostul Palat Episcopal). Ulterior a făcut parte din Complexul Muzeal Galați. Din 1990, prin decizia 118/17 martie, emisă de Primăria Județului Galați, funcționează ca Muzeu de Artă Vizuală

Muzeul de Artă Vizuală din Galați, primul Muzeu de Artă Contemporană din România a fost oaza de respirație a plasticii, a plasticii “neoficiale” într-o perioadă când aceasta era aproape de neconceput, perioada comunistă.

Incredibil, dar adevărat, în “orașul roșu” a fost primul și unicul MUZEU unde tot ceea ce era interzis se putea expune. Probabil neconvenționalismul zonei, acel spirit de porto franco, acea multiculturalitate care definește Galații și-au spus cuvântul.

De la începuturi și până acum, sperăm încă mulți ani și multe generații de acum încolo, orașul Galați de pe malul Dunării, pe drept cuvânt s-a identificat și se va identifica cu noțiunea de capitală a artei contemporane românești.

Muzeul de Artă Vizuală Galați este singura unitate de memorie culturală care are ca obiect conservarea și reprezentarea artei plastice moderne și contemporane din România în evoluția sa, cu accent pe perioada actuală. Patrimoniul de bază îl constituie pictura, sculptura, grafica și artele decorative

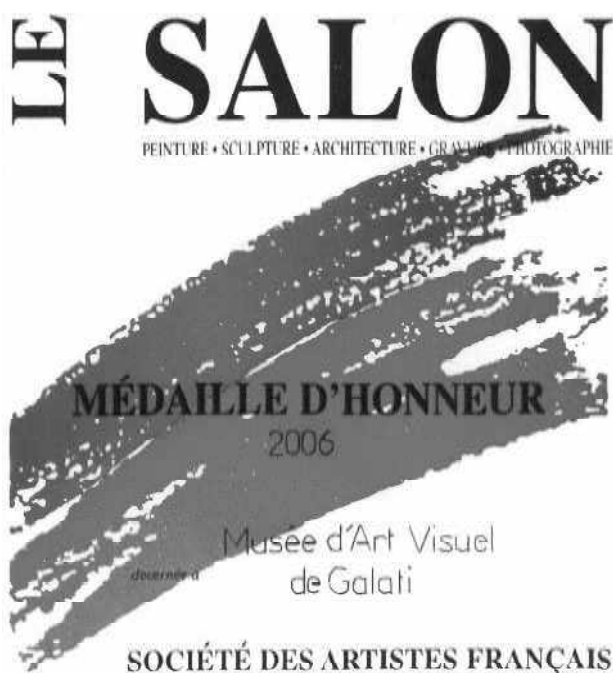
Fenomenul plastic românesc de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din perioada interbelică este și el semnificativ reprezentat în muzeu, fapt ce permite instituției de cultură un demers integrat în ecuația devenirii artistice românești. Sunt prezente creații ale artei românești din a doua jumătate a secolului XIX și din secolul XX, mai ales în sensul identificării punților de legătură între prima și a doua jumătate a secolului: Theodor Aman (1831 - 1891), Nicolae Grigorescu (1838 - 1907), Theodor Pallady (1871 - 1956), Gheorghe Petrașcu (1872 - 1949), Octav Băncilă (1872 - 1944), Ștefan Popescu (1872 - 1948), Jean Steriadi (1880 - 1956), Camil Ressu (1880 - 1962), Iosef Iser (1881 - 1958), Marius Bunescu (1881 - 1971), Ion Theodorescu Sion (1882 - 1939), Nicolae Dărașcu (1883 - 1959), Nicolae Tonitza (1886 - 1940), Ștefan Dimitrescu (1886 - 1933), Rudolf Schweitzer – Cumpăna (1886 - 1975), Dumitru Gheață (1888 - 1972), Lucian Grigorescu (1894 - 1965), Vasile Popescu (1894 - 1944), Henri Catargi (1894 - 1976), Alexandru Ciucurencu (1903 - 1977), Ion Țuculescu (1910 - 1962), reprezentanți ai avangardei românești Victor Brauner (1903 - 1966), M. H. Maxy (1895 - 1971), Mattis - Teutsch (1884 - 1960), Marcel Iancu (1895 - 1984), etc. Cea mai însemnată parte a patrimoniului și a expunerii permanente a muzeului o constituie operele contemporane până la zi. Putem menționa personalități de renume ale picturii și sculpturii contemporane românești, reprezentate prin creații de o valoare recunoscută pe plan național și internațional: Horia Bernea (1938-2000), Ion Nicodim (1932-2007), Ion Sălișteanu (1929-2011), Ion Alin Gheorghiu (1929-2001), Octav Grigorescu (1933-1987), Georgeta Năpăruș (1930-1997), Marin Gherasim (1937-2017), Paula Ribariu (1938), Ștefan Câlția (1942), Gheorghe Anghel (1938), George Apostu (1934-1986), Ovidiu Maitec (1925-2007), Napoleon Tiron (1935), Mircea Roman (1958), Cristian Bedivan (1951), Alexandru Nancu (1959-2013), etc.

Colecția de grafică este și ea prezentă alături de fondul de pictură și sculptură (Wanda Mihuleac (1946), Marcel Chirnoagă (1930-2008), Mircea Dumitrescu (1941), Dan Erceanu (1943), George Leolea (1938-1983), etc.) și de artă decorativă Ana Lupaș (1940), Șerban Drăgoescu (1943-2013), Mimi Podeanu (1927-1975), Cela Neamțu (1941), Riți și Peter Iacobi, Șerban Gabrea (1940), Costel Badea (1940-1995), Radu Tănășescu (1947) etc.

Diplomă primită din partea Ambasadei României în Franța, diploma și medalia de onoare primită de la Societatea Artiștilor Francezi pentru participarea exemplară a Muzeului de Artă Vizuală Galați la celebra expoziție intitulată "Le Salon" organizată la Grand Palais în Paris.

Donațiile reprezintă un alt segment important pentru patrimoniul muzeului. Menționăm colecțiile: „Idel Ianchelevici” (1909 - 1994), sculptor belgian de origine română, „Georgeta” (1910 - 1994) și „Constantin Arămescu” (1914 - 1966), artiști americani născuți la Galați și donația „Roth-Ionescu” cuprinzând opera Lolei Schmierer Roth (1896 - 1981). Cea mai mare parte a patrimoniului, conținând peste 5000 de piese, este conservată în depozitele muzeului, fiind valorificată periodic în expozițiile organizate de instituție. Muzeul de Artă Vizuală, vine prin programele sale către public cu extinderea gamei de cercetare, documentare și prezentare, dincolo de ramurile tradiționale ale artelor, dincolo de tradiționalul muzeu, ca depozit spre vizitare.

Muzeul de Artă Vizuală Galați nu înseamnă numai muzeu în sens clasic, ci și acea legătură între instituție și creație.

În afară de păstrarea, cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural, Muzeul de Artă Vizuală Galați înseamnă și acea deschidere unică către VIZUAL, în accepția sa cea mai largă - atelierul tânărului plastician, spațiu de creație pentru zona experimentalului în comunicarea prin artă, performance, interferența artelor, vizualul mișcării coregrafice, vizualul experimentului ambiental, vizualul freneziei muzicale, fără a mai pune în discuție vizualul efervescenței taberelor, simpozioanelor de creație.

Misiunea Muzeului este aceea de a exista în comunitate și aceea ca spiritul cultural să existe prin el. În 2011, prin Ordin al ministrului culturii și patrimoniului național, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 832 din 24.11.2011 s-a statuat acreditarea Muzeului de Artă Vizuală Galați, iar în 2019 s-a obținut reacreditarea Muzeului.

În ceea ce privește anvergura activităților Muzeului de Artă Vizuală putem menționa numai în ceea ce privește proiectele desfășurate în plan internațional privind promovarea artei plastice românești și implicit a spectrului citadin următoarele activități: 1997 – Turcia, Trabzon; Franța, Paris, (Centrul Cultural al României); 1998 – Germania, Ulm; 1999 – Danemarca, Arhus; 2000 – Turcia, Alacati; 2001 – Italia, Veneția (Institutul Român de Cercetări și Studii Umanistice); 2002 – Franța, Paris (Ambasada României); 2003 – Turcia, Istanbul; 2004 – Ungaria, Budapesta; 2005 – Austria, Viena; 2006 – Grecia, Salonic; 2006 – Franța, Paris, (Le Salon de la Societe deș Artistes Français); 2007 – Franța, Pessac, St. Gaudens; 2008 – Franța, Bordeaux; 2009 – Portugalia, Lisabona; 2010 – Belgia, La Louviere, Bruxelles; 2011 – Italia, Torino, Roma; 2012 Silistra, Russe, Varna, Bulgaria; Olanda, Amsterdam; Israel, Ierusalim; 2014-

Austria, Viena; 2015 - Coreea de Sud, Gwangju; 2016 - Anglia, Londra; Italia, Veneția, 2018/2019 - Zhejiang, Republica Populară Chineză; 2019/2020 - Ghent, Belgia; 2019/2020 - Bruxelles, Belgia,

Pe de altă parte, Muzeul de Artă Vizuală Galați a lansat și implementat o serie de programe culturale cuprinzând cercetarea și evidența patrimoniului, activitate expozițională, manifestări culturale în străinătate, activitate publicitară, tabere și simpozioane de creație, expuneri, lansări de carte, lecții de educație estetică.

Probabil cea mai importantă funcție a Muzeului este promovarea plasticii contemporane românești cu accent pe „Atelierul tânărului creator”. Colaborarea cu Academiile de Artă, Facultatea de Arte din cadrul Universității „Dunărea de Jos”, Uniunile de Creație ale Artiștilor Plastici, reprezintă o constantă în activitatea diurnă a instituției.

Prin decizia nr. 156/31-03-2004 emisă de Guvernul României, Comisia specială de retrocedare a unor bunuri imobile care au aparținut cultelor

religioase din România, imobilul din strada Domnească nr. 141 unde din 1967 funcționa Muzeul de Artă Vizuală a fost retrocedat Arhiepiscopiei „Dunării de Jos” Galați.

Retrocedarea efectivă s-a produs în anul 2013. La ora actuală Muzeul funcționează în trei spații: sediul din Strada Tecuci nr. 3, bloc V3B, parter (spațiu expozițional), imobilul din strada Eroilor nr. 6 (spațiu administrativ), depozite pentru pictură, sculptură, grafică, tapiserie, arte decorative, într-un spațiu amenajat și închiriat în locația Calea Prutului.

O parte din patrimoniul de sculptură ambientală a fost mutat în spațiile expoziționale în aer liber ale

Universității „Dunărea de Jos” Galați. La ora actuală s-au demarat lucrările pentru construirea unui nou muzeu prin eforturile Consiliului Județean Galați.

Este vorba de o construcție desfășurată pe 4 niveluri cu o arie de 6.680 m p.

Această investiție va marca efectiv ideea de Galați „capitală a artelor”.

Dan Basarab NANU

Complexul Muzeal de la Gârboavele

Repere esențiale în conservarea și promovarea culturii și tradiției populare, Muzeul Satului „Petru Caraman” și Muzeul Zonei Pescărești din județul Galați, aflate în patrimoniul Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, reconstituie, la scară mică, vatra satului românesc.

Edificiile etno-culturale, situate la o distanță de aproximativ 17 km de municipiul Galați, într-un spațiu generos, în cadrul natural al Pădurii Gârboavele, recompun sub aspect etnografic tipul de locuință specific zonei Galați, Tecuci-Zeletin și cele ale zonei Covurului Nord, situate în partea de est a județului Galați.

Muzeul Satului „Petru Caraman”, obiectiv cultural aflat în administrarea instituției noastre din anul 2008, a fost construit în urma derulării Programului de Vecinătate România-Moldova 2004-2006, Phare CBC AP 2004, componenta „Facilitarea proiectelor de vecinătate”, cu un patrimoniu de o certă valoare, în cadrul căruia se regăsesc trei gospodării tradiționale (case și anexe) și valorificate aspecte ale vieții din satele de pe ambele maluri ale râului Prut, din sudul Moldovei și Basarabia, specifice localităților Corod, Măstăcani, Cavadinești din județul Galați, România și gospodăria tradițională din raionul Cahul, Republica Moldova.

În cadrul **Muzeului Zonei Pescărești din județul Galați** sunt reconstituite tipuri de gospodării tradiționale, situate în zona pescărească din Lunca Prutului Inferior, ce cuprind locuințe și anexe, o cherhana și un iaz, specifice comunităților locale de pe malul drept al râului. Muzeul Zonei Pescărești din județul Galați a fost realizat în urma obținerii unei finanțări de la Fondul European de Pescuit (FEP) – Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013, în cadrul „Strategiei de dezvoltare durabilă a zonei pescărești Prut-Dunăre din județul Galați”, Măsura 6 – „Protecția și conservarea patrimoniului local cultural, etnografic și de mediu”, Operațiunea 6.3.1. – „Amenajarea unităților muzeale”.

Amenajarea unei alte unități muzeale în vecinătatea Muzeului Satului „Petru Caraman”, deja construit și pus în circulație publicului, a permis și permite valorificarea potențialului etnocultural al zonei dintr-o perspectivă complexă, oferind posibilitatea conturării unui orizont mai larg asupra dimensiunii ocupaționale a comunităților locale tradiționale din zona județului Galați.

Pentru conservarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial specific județului Galați și în special al celui din sectorul pescăresc al Luncii Prutului și a Dunării unica șansă a fost construirea acestor muzee în aer liber, obiective culturale prin intermediul cărora pot fi desfășurate multiple activități culturale în beneficiul elevilor, tinerilor și adulților.

Gospodăriile cuprinse în arealul **Muzeului Satului „Petru Caraman”** sunt construite respectând stilul tradițional, având în componența lor lemn, împletituri din nuiele, lut, apă, nisip, paie și bălegar, fiind acoperite cu stuf, în două sau patru ape. Obiectele aflate în incinta muzeului, de la vasele de lut, icoane, levicere, ștergare, prostiri, ustensile și unelte din lemn necesare pentru uzul casnic în gospodăria tradițională, căruțe, etc. sunt autentice, dar și reconstituite. Acestea reprezintă o adevărată valoare patrimonială nu numai prin modul lor de realizare ci mai ales datorită vechimii lor, având în vedere faptul că cele mai multe obiecte sunt din secolul al XIX-lea sau începutul secolului XX.

Fântâna cu cumpănă, fântâna cu roată, iar ca aspect inedit, casele cu ascunzătoare și anexele – chimnița, samalucul, saiaua, adăpostul pentru râșniță, toate oferă o imagine complexă nu doar asupra unor forme de locuire, ci și asupra unor contexte socio-istorice și culturale, pe fondul cărora acestea s-au conturat.

Arhitectura locuințelor reprezentate din zona Galațiului corespunde aproximativ sfârșitului sec. XVIII - începutul sec. XIX, un rol important în reconstituirea acestora având cercetările întreprinse de cunoscutul etnolog Eugen Holban și membrii Secției Cercetare, Conservare și Valorificare a Creației și Tradiției Populare din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”.

Gospodăria de la Corod

Casa este cu totul deosebită atât prin faptul că este, ca model, cea mai veche dar și prin existența celor trei ascunzători, este cea mai valoroasă dintre toate care alcătuiesc muzeul și este compusă din casa propriu-zisă și anexe, chimniță și coșar. În locul de obârșie, casa era cunoscută drept casa cu trepte sau casă de preot. Casa a fost demolată la începutul secolului trecut, iar data când a fost construită casa nu este cunoscută, însă se presupune că adăpostise cel puțin trei generații.

În ceea ce privește ascunzătorile, sunt plasate la nivelul odăii, a beciului dar și sub treptele beciului sub forma unei gropi de cereale. Pitorescul casei este dat și de faptul că întreaga casă este susținută pe un „pat de bârne” groase.

Anexele casei, compuse din chimniță și coșar sunt construite din diferite materiale naturale, lemn masiv pentru chimniță și împletituri de nuiele pe o structură de lemn. Ambele construcții sunt acoperite cu stuf.

Chimnița, realizată din bârne de lemn, construcție masivă ce se găsea inițial în viile de pe câmp, unde se adăposteau uneltele și ustensilele și vasele necesare prelucrării, dar și butoaiile cu vin, pentru păstrarea vinului. Bătrânii spun că până la atacul/epidemia de filoxeră¹ aceste chimnițe nu se încuiau, și oricine putea intra să bea o cană cu vin. Ulterior, chimnița s-a construit pe lângă casă și servea drept adăpost pentru păstrarea produselor legumicole, a fructelor și a vinului.

Coșarul (coșerul) este destinat păstrării cerealelor (porumbului).

Gospodăria de la Măstăcani

Gospodăria de Măstăcani, specifică locuințelor din sec. al XIX-lea, este formată din casă, căsoi, saia, coșar

și pătul pentru păsări.

Casa, de dimensiuni mici, reprezentativă zonei de proveniență, este bicelulară, cu tindă și odaie.

Căsoiul, denumire ce ne poate indica faptul că acest tip de casă este mai vechi decât casa mare, este locul unde se retrăgeau membrii vârstnici ai familiei, și

este alcătuită din tindă și cameră, ambele cu dimensiuni mult mai mici decât ale casei.

Saiaua, construcție de formă circulară, realizată dintr-o împletitură din nuiele pe structură de lemn, căptușită la interior cu lut și acoperită cu stuf, este un adăpost în exclusivitate pentru oi. Printre celelalte anexe cuprinse în cadrul gospodăriei se numără și **coșarul**, construcție realizată din împletituri de nuiele pe structură de lemn, necesar pentru păstrarea cerealelor. Acoperișul, prelungit pe o latură, asigură adăpost pentru diverse unelte și atelaje necesare uzului gospodăresc și **pătulul** pentru păsări, construcție înaltă din lemn, acoperită cu stuf.

Gospodăria de la Cavadinești

Casa bicelulară, cu tindă și odaie și ascunzătoare, provine dintr-o vatră folclorică de o mare valoare etnografică. Casa de Cavadinești este singura care

mai poate fi găsită în mediul original, a aparținut doamnei Ileana (Bulgaru) Toma. Surprinzătoare la această casă este ascunzătoarea. Frecvent întâlnită la casele din zona noastră până în secolul al XIX-lea, această ascunzătoare era realizată prin dublarea unui perete al odăii. Intrarea se făcea prin pod sau printr-o ușă mascată cu un levicer sau alt obiect de dimensiuni mai mari, la nivelul camerei. Apariția ascunzătorii se datorează unei necesități practice, în cazul invaziilor (dese în zona noastră în acele vremuri) oamenii nu mai aveau timp să se ascundă în pădure sau alte locuri retrase.

Ca anexe ale gospodăriei întâlnim samalucul, saiaua și adăpostul pentru râșniță

Samalucul, construcție utilitară, de dimensiuni mari, alcătuită din trei încăperi cu rol de magazie, grajd și atelier de lucru. Întreaga construcție este realizată din împletituri de nuiele pe structură de lemn și acoperită cu stuf, fiecare spațiu fiind adaptat necesităților. Grajdul, adăpost pentru animale mari (cai și bovine), este căptușit la interior cu lut, pentru a proteja animalele

de frigul din timpul iernii, ca de altfel și atelierul de lucru, care era acoperit cu lut și la exterior. Adăpostul pentru fân nu este căptușit cu lut tocmai pentru ca circulația aerului să permită păstrarea acestuia în condiții optime de depozitare.

Saiaua, adăpost de formă circulară, în exclusivitate pentru oi, este o împletitură din nuiele pe structură de lemn, căptușită la interior cu lut și acoperită cu stuf.

Adăpostul pentru râșniță (destinată măcinării cerealelor) este realizat din nuiele împletite, căptușite cu lut la interior și exterior, construcție ce are acoperișul din stuf.

Gospodăria de la Cahul specifică secolului al XX-lea, este o reconstituire fidelă a casei tradiționale din incinta Muzeului Orașului Cahul, Republica Moldova.

Spre deosebire de gospodăriile din județul Galați, unde acoperișul casei este din stuf, dispus pe patru laturi (în patru ape), cel al gospodăriei din Cahul este în două ape. Gospodăria din Cahul este alcătuită din casă, de tip tricelular și fierărie. Casa, cu iatac (magazie) și tinda situată central, cu două odăi (camera de locuit și o altă cameră „casa mare”-camera de oaspeți) dispuse de o parte și de cealaltă a tindei, este din lut, lipit pe nuielele împletite pe furcile de lemn.

În cadrul **Muzeului Zonei Pescărești din județul Galați** se regăsesc două gospodării tradiționale (locuințe și anexe), precum și împrejurimile specifice comunităților situate pe malul drept al Prutului Inferior, dar și o cherhana, un iaz și un pavilion pentru desfășurarea de activități culturale în aer liber.

Gândit astfel, acest muzeu răspunde atât unor necesități de cunoaștere și culturalizare, de valorificare și promovare, din punct de vedere etnografic și al patrimoniului cultural material și imaterial, a zonei noastre cât și a unor necesități de petrecere a timpului liber pentru vizitatori, într-un ambient agreabil, propice desfășurării unor activități culturale și în același timp recreative.

Așa cum am menționat, Muzeul Zonei Pescărești din județul Galați reconstituie, sub aspect etnografic, tipul de locuință specific Zonei Etnografice Covurlui Nord și a Zonei Etnografice Galați, zone etnografice situate în partea de est a județului.

Gospodăria din Zona Etnografică Galați, reunește elemente de arhitectură de secol XIX, specifice comunităților situate pe malul Prutului Inferior. A fost reconstituită pe baza documentelor de arhivă². Gospodăria este compusă din două locuințe bicelulare – casa mare Pașcani (comuna Vlădești), căsoaie Măstăcani și anexe: ghețarie, chivniță,

coșterează și goginează din comuna Oancea. Cele două locuințe au sobe oarbe cu vatră, hoarnă și cuptor.

Cea de-a doua gospodărie, specifică secolului XX, respectă modelul tradițional al **Zonei Etnografice Covurlui Nord** – zona Prutului Inferior, din satul Vădeni, comuna Cavadinești, descoperit în cadrul cercetărilor de teren. Gospodăria cuprinde: locuință bicelulară cu etac (soba despărțind odaia în două

compartimente) și anexe: chiler, bucătărie, coșterează, coșar, coteț, sandoală.

Cherhanaua reprezintă pentru zona pescărească, locul destinat primirii, sortării și comercializării peștelui, dar și al depozitării uneltelor de pescuit. Cherhanaua

este situată în zona de pescuit și este o construcție din chirpici, pe structură de lemn, acoperită cu stuf. Replica regăsită în incinta muzeului „Zonei Pescărești din județul Galați”, respectă structura cherhanalei tradiționale, fiind supradimensionată, pentru a găzdui

expoziții tematice, birourile personalului de specialitate și un depozit.

Iazul reconstituie arealul specific zonei pescărești și permite realizarea unei expoziții de ambarcațiuni pescărești tradiționale. Iazul este populat cu specii de pești specifice zonei. Vegetația specifică zonei de apă: salcie, stuf, papură, exemplifică arealul și completează din punct de vedere estetic obiectivul.

Pavilionul, construcție realizată din lemn, este destinată derulării unor activități educativ-culturale desfășurate în aer liber. De formă octogonală, cu stâlpi și florărie (trafor) din lemn, cu motive avimorfe, amplasate la partea superioară și motive antropomorfe imaginând hora la nivelul panourilor, pavilionul valorifică motivele tradiționale, cu o încărcătură simbolică deosebită, din zona Frumușița și Foltești (sat

Stoicani).

Împrejmuirea (gardul), de pe partea sudică a muzeului Zonei Pescărești (latura de acces principal) este din lemn, cu poartă dublă pentru atelaje și simplă pentru vizitatori și este realizat după un model tradițional din comuna Suceveni.

Laura Elisabeta Panaitescu

NOTE

¹ *Filoxeră, filoxere:*

1. insectă parazită care distruge rădăcina și frunzele viței de vie.

2. boală a viței-de-vie provocată de filoxeră; (din fr. phylloxéra).

² colecția Tache Papahagi și studiile de specialitate ale cercetătorului Eugen Holban.

Complexul Muzeal de Științele Naturii „Răsvan Angheluță” Galați

Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați face parte din familia de mari instituții muzeale din România, fiind amplasat pe malul stâng al Dunării, în interiorul unei suprafețe de 18 ha, pe care se desfășoară și Grădina Botanică. Obiectivele instituției muzeale sunt cercetarea și conservarea bio-diversității ecosistemelor naturale, îmbogățirea patrimoniului științific și promovarea de proiecte privind monitorizarea poluării mediului înconjurător. Educația ecologică pentru conservarea naturii se realizează prin proiecte expoziționale moderne: Muzeu de Științe ale Naturii, Grădină Botanică, Acvariu, Planetariu, Observator Astronomic și Grădină Zoologică.

Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați a luat ființă în 1990 având ca nucleu Muzeul de Științele Naturii Galați, înființat în 1956 în urma desprinderii de Muzeul Regional Galați, instituție care a funcționat încă din 1949, în “Vila Cuza-Vodă”, având în patrimoniu bunuri culturale din domeniul istoriei, artelor plastice și științelor naturii. Din 1956, pe baza colecțiilor învățătorilor Paul și Ecaterina Pașa, care cuprindeau aproximativ 500 piese de paleontologie, specii de păsări și mamifere exotice, patrimoniul Complexului Muzeal de Științele Naturii Galați a fost mult dezvoltat în anii care au trecut, prin îmbogățirea colecțiilor, ajungând

ca în 2015 să cuprindă peste 80.000 de piese.

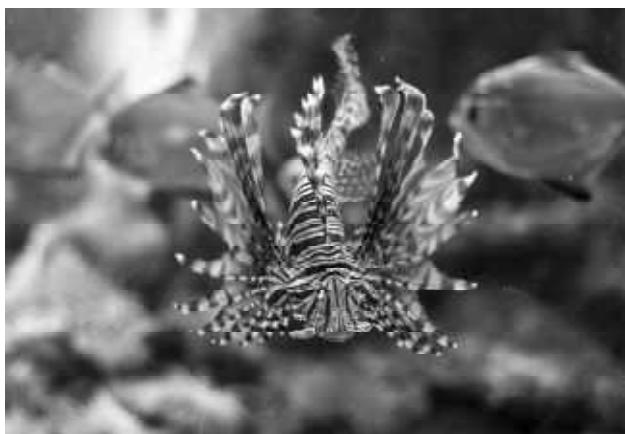
De-a lungul timpului, Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați a contribuit din plin la creșterea gradului de cultură, la informarea și educarea cetățenilor Galațiului prin organizarea de expoziții de bază (prima, deschisă în 1956, prezenta dioramic aspecte din diferite ecosisteme ale României; a doua, deschisă în 1978, prezenta într-o modalitate modernă omifauuna din sud-estul Moldovei prin diorame, vitrine tematice și sistematice).

După mutarea în noul sediu, la sfârșitul anului 2003, specialiștii muzeografi și conservatorii Secției Muzeu au contribuit la realizarea mai multor expoziții temporare cu succes mare la public. Alături de activitățile expoziționale, specialiștii Secției Muzeu desfășoară numeroase alte activități cu caracter educațional, în colaborare cu cadre didactice atât din învățământul preșcolar, cât și școli gimnaziale, licee și universități..

Secția Muzeu, din cadrul Complexului Muzeal de Științele Naturii Galați, desfășoară activități de cercetare - gestionare a colecțiilor științifice și de valorificare cultural-educativă a acestora, în vederea conservării biodiversității. Patrimoniul științific al secției

cuprinde peste 90.000 de piese aparținând următoarelor colecții: mineralogie-paleontologie, malacologie, ihtiologie, entomologie, ornitologie, mamalogie. Publicul larg are posibilitatea de a vizita anual expozițiile tematice cu caracter temporar sau permanent din cadrul muzeului. Până în prezent au fost prezentate vizitatorilor atât exponate din colecțiile proprii cât și aduse de la alte instituții de profil. De asemenea, specialiștii din cadrul Secției Muzeu desfășoară proiecte cultural-educative cu activități teoretice și practice adresate copiilor din grupe de vârste diferite. Scopul principal al manifestărilor desfășurate de Secția Muzeu este ca prin conținutul lor precum și prin profesionalismul și pasiunea cu care sunt organizate să contribuie, într-un mod recreativ și plăcut, la protejerea diversității sistemelor biologice.

Secția Acvariu este amplasată la demisolul instituției și cuprinde o colecție impresionantă de specii de pești din ihtiofauna bazinului hidrografic al cursului inferior al Dunării, ihtiofauna Mării Mediterane și ihtiofauna tropicală de apă dulce. Vizitatorii pot vedea și admira, într-un cadru frumos amenajat și întreținut de către specialiștii de la acvariu, următorii pești: lin,

răspăr, anghila, carasul, bibanul, crapul, știuca, șalăul, păstruga, nisetru, morunul, înger imperiali, pești drapel, pământul, pești trăgaci, pești clown, piranha, ciclode de Malavi, pacu cu burta roșie, etc. Într-un cuvânt - un adevărat paradis al peștilor ! În cadrul acvarium vizitatorii beneficiază de un ghid de specialitate care le oferă toate informațiile vizavi de speciile de pești vii aflate în patrimoniul propriu al muzeului.

Planetariul și Observatorul astronomic sunt locuri în care astronomia este la ea acasă. Cine vrea să afle mai multe despre stele, planete și universul în care trăim vine la Planetariu, la sala de proiecție sau pe terasa Observatorului, unde se organizează observații astronomice de zi sau de noapte, ambele

obiective adresându-se tuturor categoriilor de vârstă. Cei care vizitează Complexul Muzeal de Științele Naturii Galați pot să admire cerul din primul observator astronomic public din România prevăzut cu acoperiș tractabil. Pasiunea pentru astronomie și interesul publicului pentru astronomie au determinat înființarea Astroclubului "Călin Popovici", prin intermediul căruia se organizează întâlniri și acțiuni care au ca scop popularizarea acestei științe în rândul opiniei publice.

Grădina Botanică, secție a Complexului Muzeal de Științele Naturii Galați are o istorie relativ recentă, punctul de plecare în realizarea acestui obiectiv fiind reprezentat de preocupările unui pasionat de botanică din anii 1970, Gheorghe Vanghele, care deținea o colecție variată de plante și semințe din diferite zone ale lumii. Activitatea acestuia a ajuns să fie cunoscută de specialiștii din cadrul unor grădini botanice de renume din România (Iași, Cluj), dar și de peste hotare. În scurtă vreme a ajuns să primească sprijinul primăriei în vederea înființării unui Parc dendrologic la Galați, lucru care a debutat, în 1974 cu mutarea unor sere din zona Barierei Traian și Grădina publică, care se aflau în patrimoniul primăriei, în amplasamentul actual din zona Țiglina I. În același timp s-a realizat și

Împrejmuirea suprafeței unde se află actualmente Grădina Botanică a Complexului Muzeal de Științele Naturii Galați. Grădina Botanică se constituie într-un loc ideal de recreere și de educație pentru toate categoriile de vârstă, punctele de atracție ale secției fiind Rosarium-ul și Grădina Japoneză, amplasată în sectorul Flora Globului. Flora României oferă vizitatorilor clipe de relaxare unice în atmosfera rustică a

brazilor sau a fagilor. Serele adăpostesc specii de plante dintr-o multitudine de zone geografice. În fiecare an Secția Grădina Botanică organizează manifestări de amploare, cu specific floral, ce atrag mulți vizitatori: *Expo - Flora, Regina Toamnei - Crizantema, Fructe și Semințe - Rodele Pământului, Vis de Iarnă* etc. Grădina Botanică, această oază de verdeață din orașul Galați, ocupă o suprafață totală de 17 hectare.

Grădina Zoologică a fost înființată în anii 1970, funcționând, până la sfârșitul anului 1989, sub administrarea Primăriei Galați. În anul 1990, a intrat în administrarea Consiliului Județului Galați, respectiv a Complexului Muzeal de Științele Naturii, odată cu cea

a Parcului dendrologic. Grădina Zoologică este situată în Pădurea Gârboavele, pe o suprafață de 14 ha, la 17 km NV de municipiul Galați. În jur de 45 de specii de mamifere, păsări și reptile pot fi văzute în cadrul Grădinii Zoologice. Tematica Grădinii Zoologice a fost elaborată împreună cu specialiștii de la European Association of Zoos and Aquaria (E.A.Z.A.) și are drept obiective conservarea speciilor rare de animale, precum și educația pentru conservare. În cadrul Grădinii Zoologice pot fi admirate diferite specii de animale: lei, tigri siberieni, urși, lupi, vulpi, cerbi lopătari, cerbi carpatini, porci mistreți, cabaline, păsări domestice și de ornament, broaște țestoase etc. Pe lângă

activitatea de ocrotire și de protejare a anumitor specii vii de mamifere și păsări, specialiștii din cadrul Grădinii Zoologice desfășoară acțiuni educative pentru școlari și elevi de la unități de învățământ din Galați și chiar din alte județe. Scopul acestor lecții practice este de a conștientiza publicul tânăr vizavi de necesitatea conservării biodiversității animalelor rare din România și din lume.

“Abecedar istoric gălățean”

Kogălniceanu, protector al Galațiului

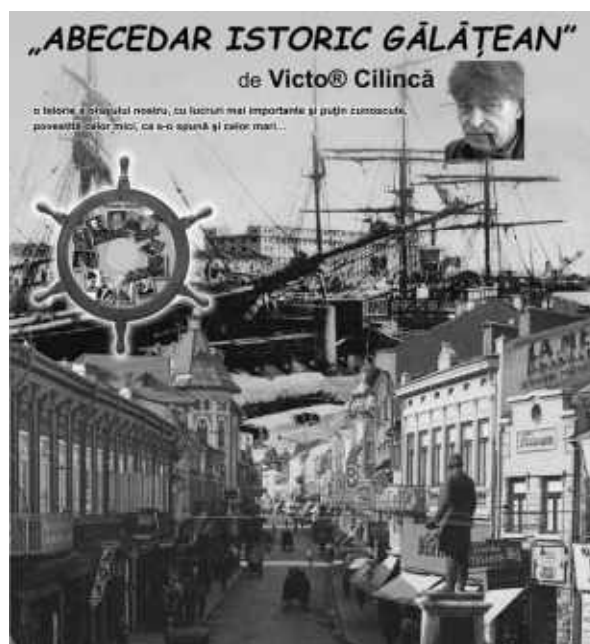
„Dunărea produce de asemenea deosebită impresie asupra călătorului, care o vede întâia oară”, scria chiar tânărul Mihail Kogălniceanu, viitorul prim-ministru din vremea lui Cuza, protector consecvent, ani la rând, al Galațiului. Tânărul, care îl frecventa și pe Negri la întrunirile secrete de la conacul Mânjina al pârcălabului, și pe judecătorul Cuza, „a rămas mișcat sufletește de măreția cursului acestui fluviu și de atunci a păstrat toată viața deosebit interes portului și ținutului Covurlui”, după cum scria profesorul Munteanu-Bârlad. La Galați, Dunărea are lățimea cea mai mare de pe tot cursul ei! Cât despre Kogălniceanu, ca parlamentar, el a luptat, după desființarea, spre sfârșitul de secol XIX, al profitabilului, pentru porturile dunărene, regim de Porto-Franco, el cerând Parlamentului reînființarea regimului scutirilor de taxe, sprijinit fiind și de alți câțiva parlamentari, printre care și Lascăr Catargiu, fost pârcălab de Galați – înțelegeți acum de ce avea statuia la loc de cinste, lângă Grădina Publică? Fără succes însă: nu s-a mai putut reveni la statutul de port liber, fără taxe vamale, care aduseseră o înflorire a orașului nemaîntâlnită până astăzi.

Sunt însă și cercetători istorici care susțin că, din contra, prin compensări guvernamentale, economia gălățeană chiar a avut creșteri după desființarea Porto-Franco-ului. În același timp țara câștigând fonduri importante, recuperate, căci regimul scutirii de taxe permitea și ascunderea unor mari câștiguri ilegale ale negustorilor din porturile respective.

Un samurai la Galați!

Vechiul oraș a atras mulți străni, în toate timpurile, semn incontestabil al importanței sale. Până și... japonezi! Misterul unuia dintre ei așteaptă încă să fie descoperit. Un tânăr japonez de 24 de ani, a fost înmormântat tocmai la noi, în zona capelei catolice a Cimitirul „Eternitatea”, la numai trei ani după Primul Război Mondial. Ce-o fi căutat tocmai pe la noi, de la mii de kilometri depărtare? Am constatat că exact pe atunci România încerca să încheie un tratat de comerț cu Japonia: să ofere adică japonezilor cereale în schimbul locomotivelor și bumbacului japonez. Principele Carol, viitorul rege Carol al II-lea, a făcut chiar o vizită împăratului Japoniei, iar familia imperială trimisese mai târziu un înalt reprezentant la București, chiar pe ginerele împăratului.

O aventură, crimă sau o nenorocire „naturală”? Nu putem să ne gândim decât că dacă cineva moare

atât de tânăr și este înmormântat în străinătate, la mijloc poate să fie mai puțin o boală, cât o întâmplare violentă... accident, atac banditesc, spionaj, duel, vreo încăierare, misterul rămâne încă nedescifrat...

Un mormânt părăsit, care își păstrează misterele

Cum, nefiind creștin, tânărul fusese înmormântat în perimetrul musulman, iar cimitirul turcesc a fost între timp desființat (la fel și mica moscheie din port), iar registrele sale, pierdute, n-am putut afla mai multe din arhivele Cimitirului „Eternitatea”. Am căutat în presa din Franța, fără succes! Și am găsit, din păcate, doar un număr dintr-un ziar gălățean din acea vreme, cotidianul „Galații-Noi”, însă chiar din data morții tânărului. În care, deși nu se scria nimic despre aceasta, am descoperit că în portul Galați era ancorată, printre alte vase străine, și o navă japoneză, numită „Kilimaru”. Deci, logic, tânărul Shitaro Tsutsumi venise cu vaporul.

Ca o curiozitate: și femeile puteau ajunge samurai și erau la fel de periculoase. Cuvântul „samurai” provine din verbul „saburau” – a servi, a sluji. Pe wikipedia găsim și că: „În familiile samurailor femeia era respectată; ea conducea treburile casei și se ocupa de educația copiilor. Cunoștea mânuirea arcului și a halebardei (un topor cu coadă lungă ca o suliță), luptând la nevoie alături de soț”.

Victor CILINCĂ

Ce este un muzeu?

Termenul provine din greaca veche, **mouseion**, semnificând un loc aparte sau un templu dedicat **muzelor**, divinități ce patronau artele și literale în Grecia Antică și care îi inspirau pe artiști.. În număr de nouă acestea erau: Calliope (muza poeziei epice și a elocvenței), Clio (muza istoriei), Erato (muza elegiei și a poeziei erotice), Euterpe (muza muzicii și a poeziei lirice), Melpomene (muza tragediei), Polimnia (muza retoricii și a imnurilor religioase), Terpsihora (muza

dansului), Thalia (muza comediei), Urania (muza astronomiei). Romanii la rândul lor, vor prelua acest concept sub forma binecunoscută de **museum**. La începuturi, primele muzee din lume s-au constituit din colecțiile private ale unor potențați ai vremii, și prima atestare documentară a unui muzeu datează din jurul anului 280 î.hr. referindu-se la „institutul” pentru filosofie și cercetare fondat de regele egiptean Ptolemeu I Soter pe lângă una din cele șapte minuni ale lumii antice - Biblioteca din Alexandria (conform Alla Andrieș, Elena Pintilei- Bibliotecari renumiți din Istoria Culturii Mondiale, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2017,p.8). Ulterior muzeele au evoluat odată cu societatea, devenind instituții permanente aflate în serviciul acesteia, pierzându-și caracterul ermetist, fiind deschise publicului larg și având ca și **obiectiv** strângerea, păstrarea, identificarea, catalogarea, analizarea, menținerea, conservarea și expunerea de diverse obiecte sau artefacte ce prezintă interes științific, istoric, artistic sau tehnologic în **scopul** studierii, educării, relaxării vizitatorilor și a oamenilor de știință. **Rolul** muzeului îmbină *conservarea și educarea*, iar

fiecare instituție de gen alege ce accentuează sau cum alternează cele două elemente în timp, unele combinând domenii, iar altele concentrându-se pe unul singur. Această tendință evolutivă a muzeelor implică implementarea diverselor strategii ce includ și organizarea unor evenimente „de masă” cum ar fi **Noaptea Muzeelor**. „Mai pe înțelesul tuturor, un muzeu are menirea de a prezenta publicului rădăcinile civilizației, viața în toată complexitatea ei, ba chiar de a-l face pe vizitator să înțeleagă mai profund lumea, cu tainele ei. Muzeele cheazășuiesc o reală posibilitate de supraviețuire a mărturiilor, știrilor și ideilor de dinaintea noastră. Cu cât sunt mai variate din punct de vedere tematic, izbutesc să oglindească o înfățișare mai apropiată de realitate a societății, constituind, deopotrivă, pecetea unui distinct nivel de progres al omenirii. Ca entitate culturală și științifică, muzeul are un rol însemnat în contemporaneitate, căci, dacă ne referim doar la cel cu profil de istorie, acesta poate fi definit ca **oglindea în care poporul se recunoaște pe sine însuși**. Reprezentând un factor de răspândire a viziunii mondiale de cunoștințe de la o epocă la alta, pentru progresul umanității, muzeul- alături de arhivă, bibliotecă, instituțiile de învățământ- trebuie să dăinuiească precum o autoritate vie, dinamică, indispensabilă, solicitată și acceptată de societate. Înțeleasă corect, **instituția muzeală reprezintă una din valoroasele surse de educație din toate timpurile**. Iată, deci, câteva motive pentru a ne spori interesul vizitării muzeelor, hrănindu-ne sufletește din ele, ca din autentice izvoare de cultură!” (cf. Arhimandritul Mihail Daniliuc, ziarul Lumina, 20 MAI 2013). Trecând din planul universal la cel local, precizăm că **începuturile muzeologiei** la Galați datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea când, prin donația academicianului **Vasile Alexandrescu Urechia**, s-a deschis o expoziție permanentă la Colegiul „Vasile Alecsandri”, care cuprindea obiecte de artă plastică și decorativă, monede, documente și alte înscrisuri din epoca modernă. Ulterior, în anul 1913, soții institutori Paul și Ecaterina Pașa pasionați de istoricul comunității locale, au organizat în incinta școlii de Băieți nr.6 o expoziție de bunuri culturale donate de gălățeni. Cele două expoziții mai sus amintite, diferite ca tematică, au alcătuit primele colecții ale instituției muzeale publice deschisă la Galați, la 24 ianuarie 1939, la cea de-a 80 aniversare a Unirii Principatelor Române, în casa care a aparținut familiei Cuza și în care a locuit Alexandru Ioan Cuza în perioada când a fost judecător și pârcălab al ținutului Covurlui. (n.n- sediul Muzeului de Istorie „Paul Păltânea” din Galați). În final, opinăm că cea mai potrivită soluție de a răspunde la întrebarea din titlu este de a începe prin a trece pragul museumului! Probabil nici nu știm ce vom descoperi!

MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE GALAȚI

O ISTORIE DE PESTE UN SECOL

Cristian-Dragoș CĂLDĂRARU

Începutul instituției muzeale gălățene îl aflăm încă din momentul donației de carte, documente, tablouri, medalii, monede și alte obiecte cu valoare istorică pe care Vasile Alexandrescu Urechia o făcea GĂLĂȚENILOR în anul 1889.

La inaugurarea Bibliotecii, eveniment care a avut loc la 11 noiembrie 1890, în incinta Liceului *Vasile Alecsandri*, „*V.A.Urechia a organizat o expoziție cu unele valori bibliofile, documente, stampe, litografii, picturi, mulate ale unor piese de la Muzeul de Antichități... cu intenția ca ulterior să dezvolte un Muzeu de Istorie, schițat, în acest prim stadiu... rezervându-i-se o cameră specială*”¹.

După 23 de ani, în 1913, soții Ecaterina și Paul Pașa, institutori la Școala primară nr.6 de băieți din Galați, înființează în incinta Școlii primul Muzeu Regional din Galați.

Prin eforturile susținute de Asociația “Casa Cuza Vodă din Galați”, Asociație înființată în anul 1937, având drept scop răscumpărarea, consolidarea și transformarea casei Domnitorului Unirii de la 1859, se deschide la Galați, în data de 24 ianuarie 1939, Muzeul *Cuza Vodă*.

Primele exponate ale Muzeului *Cuza Vodă*, aproximativ 5.000 de obiecte muzeistice, au fost donate de soții Ecaterina și Paul Pașa. Cu această zestre culturală și-a început activitatea actualul Muzeu de Istorie “Paul Păltănea” din Galați. Patrimoniul muzeal s-a îmbogățit după anul 1949, când parte din bunurile muzeistice aflate la Biblioteca *V.A. Urechia* au fost transferate la Muzeul Regional de Istorie Galați. Patrimoniul Muzeului de Istorie “Paul Păltănea” din

Galați s- îmbogățit, an de an, cu numeroase piese ce fac obiectul expozițiilor de bază sau temporare.

Astăzi Muzeul de Istorie “Paul Păltănea” din Galați este alcătuit din șapte secții muzeale, patru în municipiul Galați și trei în județul Galați.

Secția *Lapidarium* din Galați prezintă publicului vizitator trei expoziții de bază:

· **Repere arheologice la Dunărea de Jos**, expoziția care oferă publicului vizitator o selecție substanțială de bunuri culturale reprezentative pentru patrimoniul Muzeului de Istorie „Paul Păltănea” Galați descoperite în ultimii 50 de ani (pe teritoriul județului Galați și nu numai) și imagini (inclusiv de arhivă) din siturile importante ale județului nostru.

· **Ambient românesc-ambient european**, o invitație la cunoașterea stilului de viață din alte epoci care poate contribui la cultivarea gustului pentru frumos și bun, la înțelegerea a ceea ce ne place și ni se potrivește ori nu, din moda timpului nostru.

· **Civilizația tradițională din sudul Moldovei**, expoziția care-și propune redarea unei imagini cât mai autentice a culturii și tradiției populare românești, valorificând științific și expozițional bunurile

culturale cu caracter etnografic, deținute de muzeul nostru. Prin recompunerea unor modele culturale, specifice satului de odinioară, se dorește sensibilizarea publicului vizitator, în vederea păstrării și conservării, în forme cât mai nealterate, a moștenirii materiale și spirituale tradiționale.

Casa memorială Costache Negri, com. Costache Negri, cu o expoziție de bază intitulată *Ambient românesc - Ambient european: Conacul de la Mânjina*.

Ca om și ca susținător al interesului național, Costache Negri (1812-1876) a fost simpatizat, respectat și apreciat deopotrivă de apropiați și de colaboratori, de contemporani, dar și de generațiile următoare, locul său în *Panteonul* personalităților românești fiind clar definit. În istoria modernă a românilor, Costache Negri și-a câștigat un loc aparte și prin rolul acordat moșiei sale de la Mânjina de revoluționarii pașoptiști. Aici se întâlneau prietenii lui Negri, frecvent din anul 1845, pentru a dezbate viitoarele idei programatice ale mișcării revoluționare amintite. Mai elocvente decât considerațiile istoricilor, în contextul acesta, sunt amintirile unuia dintre obișnuiții conacului de la Mânjina din epocă, poetul Vasile Alecsandri: “Două puncte foarte depărtate existau pe fața pământului, în cari România generației nouă, începură a se întâlni: unul în Franța, în cartierul studenților din Paris, și celalt în Moldova, la moșia lui

Costache Negri.” (Gh. N. Munteanu-Bârlad, *Costache Negri. Viața și vrednicia lui*, Editura Librăriei Leon Alcalay, București, f.a., p.18.)

Generațiile următoare, conștiente de semnificațiile istorico-afective ale fostei moșii a familiei Negri (vândută în perioada premergătoare Unirii) din județul Galați, au considerat necesară recunoașterea ca atare a acestora și acordarea rolului cuvenit în istoria locală și națională. În anul 1908, vechiul sat Mânjina a fost decretat comună și a primit numele lui Costache Negri, iar în anul 1943 (prin Decretul nr. 2336/ 23 august 1943, semnat de Mareșalul Ion Antonescu) “*Casa și parcul Marelui Vornic Costache Negri din comuna Costache Negri (fostă Mânjina), județul Covurlui, se clasează monument istoric*” (apud Viorica Pisică, *Casa de la Mânjina a lui Costache Negri - Monument istoric*, în „Danubius”, nr. XVII, 1997, p.203.), urmând a fi sediul unui muzeu. Muzeul s-a inaugurat însă mult mai târziu, în anul 1968, cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la Revoluția din 1848 și a fost, de-a lungul anilor, reorganizat tematic în concordanță cu evoluția principiilor muzeotehnicii.

Cadrul expozițional actual al Casei memoriale *Costache Negri* sugerează secvențe din viața cotidiană patriarhală trăită de oameni - artizani și martori ai unor momente importante din istoria națională. Ospitalitatea spațiului este conferită de obiectele de artă decorativă, fotografiile și corespondența de familie, lucrări de artă plastică care au aparținut lui Costache Negri, fiicei sale, familiilor surorilor lui și altor rude, precum și unor prieteni, mai mult sau mai puțin cunoscuți publicului larg. Saloanele destinate primirii vizitelor, audițiilor muzicale, meselor servite în cadrul întâlnirilor obișnuite ori sărbătorești, urmate de îndelungi conversații pe teme variate, sunt relevante pentru ilustrarea tradiționalelor întâlniri de la Mânjina, la care erau prezenți: Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Alexandru Ioan Cuza, ș.a. Invitați și gazde se puteau retrage și în diverse alte camere ale conacului imaginat muzeografic, în funcție de momentul zilei, pentru: rezolvarea unor probleme gospodărești; conversație preponderent masculină pe teme economico-sociale sau politice; studiu; joc de cărți ori șah; scrierea corespondenței; lecturi și muzică; șuete feminine despre viața mondenă a saloanelor citadine, modă, gastronomie; pregătirea pentru serate, baluri de sezon, serbări tradiționale; siestă.

Petrecerea timpului în cadru familial, amical

sau oficial, la un conac precum Mânjina, denotă un stil de viață al elitei românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea racordat într-o manieră specifică modei ambientale europene, dovadă certă a faptului că spațiul românesc ținea pasul Europei și din acest punct de vedere. Această realitate s-a perpetuat și la începutul secolului al XX-lea când, probabil, urmași familiei Negri au păstrat, ca amfitrioni, tradiția ospitalității celor care au impus conacul de la Mânjina în conștiința posterității.

An de an, pe data de 21 mai, cultura gălățeană păstrează și perpetuează tradiția memorabilelor întâlniri de la Mânjina secolului al XIX-lea prin organizarea, la Casa memorială *Costache Negri*, a sărbătorii intitulată *ÎNTÂLNIRILE DE LA MÂNJINA*, la care amfitrionii își întâmpină cu bucurie toți musafirii. (muzeograf dr. Elena Ingrid BAHAMAT, *Articol publicat în Revista Historia, nr. 178, noiembrie 2016*).

Muzeul „Casa Hortensia Papadat-Bengescu”, com. Ivești, cu o noua expoziție de bază, „Personalități Iveștene”;

Hortensia Papadat Bengescu s-a născut la Ivești în casa care acum îi poartă numele, și a locuit cu familia sa primii doi ani și jumătate de viață, după care familia se mută odată cu noua garnizoană militară a tatălui, D. Bengescu, la Tecuci.

Între anii 1922-1923 are loc prima reparație capitală a sediului garnizoanei militare de la Ivești. Între 1938-1939 are loc cea de a doua reparație a localului, moment în care se dă jos vechea tencuială și se aplică una nouă. Tot acum se schimbă și acoperișul, punându-se țigla și oline noi din ceramică. În cazul ambelor reparații cheltuielile au fost suportate de Ministerul de Război.

Odată cu desființarea ultimei subunități militare din Ivești, Ministerul Apărării Naționale renunță la localul vechiului sediu al Garnizoanei, clădirea intrând în patrimoniul Sfatului Popular (primăria) al comunei din Ivești. Între anii 1956-1966 în actualul local a funcționat Școala tehnică viticolă de 4 ani. Din 1966 devine sediul Dispensarului veterinar al comunei Ivești, unitate sanitară care funcționează până în 2006. În aceeași perioadă a funcționat în paralel și oficiul poștal din Ivești. Din 2006 la solicitarea prof. Gh. Frățiță, Consiliul Local Ivești este de acord ca localul actualei case „Hortensia Papadat Bengescu” să treacă în patrimoniul Consiliului Județean Galați, respectiv a Muzeului de Istorie Galați. În 20 iulie 2009 se

inaugurează Casa „Hortensia Papadat Bengescu”, secție a Muzeului de Istorie Galați cu expoziția „Personalități Iveștene” în cadrul căreia se regăsesc materiale documentare și obiecte care au aparținut amfitrioniei și unor membri marcanți ai culturii și istoriei Iveștilor.

Casa Rurală “Ion Avram Dunăreanu, com. Suhurlui, cu expoziția de bază: Ambient tradițional popular.

În comuna Suhurlui (fostă Ferdinand), aflată la o distanță de aproximativ 45 km de Galați, se găsește Casa Rurală „Ion Avram Dunăreanu”, secție a Muzeului de Istorie „Paul Păltănea” Galați. Denumirea locației este în legătură directă cu cel care a fost părintele spiritual dar și material al acestui loc, judecătorul și omul de cultură, cu preocupări și realizări notabile în domeniul literar și artistic, Ion Avram Dunăreanu, care, în nenumăratele deplasări prin țară împreună cu familia, a strâns tot ce a considerat că poartă o amprentă reprezentativă pentru cultura tradițională românească, atât din punct de vedere istoric cât și artistic.

În 1997, cu ceea ce adunase deschide la

casa părintească de la Suhurlui, un muzeu cu caracter etnografic intitulat „Casa Rurală Suhurlui – Amenajare etnoculturală”. Zece ani mai târziu, în 2007, din dorința ca aceste bunuri să facă parte din patrimoniul cultural național și astfel să fie valorificate la o altă scară, Ion Avram Dunăreanu și soția sa Elisabeta, donează casa împreună cu toate obiectele, Muzeului de Istorie „Paul Păltănea” Galați, urmând ca la 10 octombrie 2009 să fie inaugurată Casa Rurală „Ion Avram Dunăreanu” Suhurlui.

Cei care trec astăzi pragul muzeului pătrund într-o atmosferă caldă și primitoare, desprinsă parcă din picturile realizate de Ion Avram Dunăreanu. Dacă organizarea gospodăriei țărănești de altă dată se înseria cumva în linia generală a ordinii sătești, locuința reprezenta în schimb, expresia dorințelor și trăirilor țăranului român, de la construcția casei până la amenajarea interioară.

Casa Rurală de la Suhurlui se înscrie în tiparul obișnuit al zonei, cu o compartimentare bine definită, cu două camere mari în față și alte două mai mici în spate. Proiectarea locuinței a urmărit o dublă funcționalitate: practică și decorativă. Practică, pentru a deservi cât mai bine nevoile casnice și gospodărești ale familiei și decorativă, pentru a putea releva fantezia și creativitatea femeilor din casă.

Astfel, camera bună, cea mare și frumoasă, precum și camera de zi cu zi, sunt două dintre încăperi, amenajate în stilul tradițional moldovenesc, unde alături de piese de mobilier (pat, masă, șfonier, ladă de zestre) se regăsesc și o serie de țesături cu rol decorativ (levicere, prosoape, „prostiri” de pat și de culme) precum și obiecte de cult cum sunt icoanele, așezate în partea de răsărit. Încăperile mici, chilerele din spate, au fost spații deosebit de importante în cadrul casei. Chilerul cu vatră, era un loc special în care familia se strângea seara în jurul mesei rotunde și joase, pe scaune mici de lemn, povestindu-și întâmplările de peste zi, depănând amintiri, precum femeile depăneau firul de lână sau cânepă, cu care mai apoi țeseau și coseau. Chilerul cu război de țesut, era un alt spațiu cu rol esențial pentru gospodine. Aici erau realizate de la piese folosite pentru decorare, până la costume populare executate cu o fină măiestrie, oglinzind astfel caracteristicile materiale și estetice ale acestui popor, trainic cimentate de-a lungul vremurilor.

Alături de amenajarea interioară, în cadrul expunerii de bază se regăsește și un atelier de fierărie și tâmplărie, unde vizitatorul poate vedea

unelte specifice acestor meșteșuguri ca: foale, clești, nicovale, robanc, fierăstrău, marea lor majoritate provenind chiar din comuna Suhurlui.

Începând cu anul 2011, Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, în parteneriat cu Asociația Culturală pentru Tradiție, Istorie și Justiție Socială „Casa Rurală Ion Avram Dunăreanu”, organizează aici două festivaluri, dedicate sărbătorilor de Paște și Crăciun, în care copiii din comună precum și cei din comunele învecinate, împreună cu cadrele didactice încearcă să readucă în fața publicului datinile și obiceiurile specifice acestor sărbători creștine, în forme cât mai nealterate de timp.

(muzeograf Ionela-Daniela ANTOHE, articol publicat în Revista Historia, nr. 179, decembrie 2016)

Muzeele: *Cuza Vodă, Medalistică, Numismatică și Filatelie și Casa Colecțiilor* (fosta Farmacie Ținc), sunt temporar închise deoarece sunt în proceduri de restaurare cu fonduri europene.

2015-2020

5 ANI DE ACTIVITATE NEÎNTRERUPTĂ A MUZEULUI ISTORIEI, CULTURII ȘI SPIRITUALITĂȚII CREȘTINE DE LA DUNĂREA DE JOS

Fiecare clipă pe care o trăim este importantă, fiecare suflare a noastră face parte din istorie, și cel mai important, face parte din istoria mântuirii noastre. Astfel, trecerea timpului este pozitivă doar dacă îi oferim un scop, dacă îl transformăm în timp lucrător al mântuirii.

M o m e n t e l e înălțătoare la care am fost părtași, cu prilejul manifestărilor cultural-spirituale dedicate hramului istoric al Capelei din cadrul Palatului Episcopal, praznicul Întâmpinarea Domnului, 2 februarie 2020, moment ce a marcat și 5 ani de la deschiderea oficială a muzeului către public, nădăjduim că sunt înscrise, și acestea, în calendarul mântuirii. Cu acest prilej ne-am amintit, în primul rând, de înaintași, îi evocăm și le păstrăm vie memoria. Episcopul Partenie Clinceni este cel care cu multă osteneală a zidit acest palat, împreună cu o sută de biserici în Dobrogea mult încercată vreme de trei secole de stăpânirea otomană, având un rol extraordinar de important în reîmprospătarea identității, culturii și credinței naționale ortodoxe. De asemenea ne amintim de Episcopul Chesarie „cel sfânt” (așa cum este numit de poporul binecredincios), care atunci când a fost pus în fața deciziei de a părăsi Palatul a spus cu lacrimi în ochi: „*Mă cutremur... Ce va zice Hristos Domnul? Îl predau, ca Iuda care L-a predat pe Hristos?*” și a început să lăcrimeze. Ne gândim și la părintele Boris Dumănescu, cel care i-a fost alături PS Chesarie în acele momente grele, și Dumnezeu l-a binecuvântat să vadă altarul Capelei resfințit și slujirea liturgică reluată, după aproape 30 de ani.

Și astfel, pe firul evenimentelor istorice, ajungem la ziua de 2 februarie 1994, când după ani de trudă, rugăciunile IPS Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos au rodit și alături de oameni inimoși, directori ai instituțiilor de cultură importante ale vremii, din orașul Galați și de un sobor de preoți și diaconi a fost reșezată piatra de altar – o placă de marmură cu un epitaf realizat extraordinar în tehnică grafit, comandată

de episcopul Partenie și așezată pe Sfânta Masă din Capela, la 8 septembrie 1901 și îndepărtată abuziv în 1963. Cu prilejul acestui eveniment a fost amenajată și o mică expoziție, iar sala care adăpostea Capela a devenit, din nou, loc de rugăciune și de slujire. Expoziția deschisă atunci a făcut parte din expoziția permanentă a

Muzeului de Arte Vizuale, din Galați până în anul 2012 și a fost o carte deschisă a istoriei, culturii și spiritualității creștine românești de pe aceste meleaguri.

Iată că, de la acel moment de o importanță istorică deosebită, au trecut 26 de ani. Așadar, pe 2 februarie 2020 s-au împlinit 26 de ani de când a fost reluată slujirea liturgică la Sfântul Altar, o dată pe an la 2 februarie, și 5 ani de când Palatul și Capela au primit acest veșmânt luminos, printr-un proiect cu finanțare europeană, ce a vizat consolidarea și reabilitarea clădirii, precum și amenajarea Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos, derulat sub stricta coordonare a IPS Părinte Arhiepiscop Casian.

Totodată se împlinesc 5 ani de când Muzeul Eparhial a primit avizele de funcționare și și-a deschis porțile

către publicul gălățean și nu numai, precum și 4 ani de la acreditare prin Ordinul Ministerului Culturii nr. 3958, din 21 noiembrie 2016. Acest pas a fost o recunoaștere a rezultatelor remarcabile obținute de instituția de

cultură a Centrului Eparhial, în scurtul timp care a trecut de la deschiderea oficială din 27 noiembrie 2014, zi când a fost sfințită capela „Întâmpinarea Domnului și Sfinții Martiri Brâncoveni“, de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

În acest timp, cu purtarea de grijă a Înaltpreasfințitului Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, Muzeul Eparhial a funcționat ca o adevărată instituție de cultură și spiritualitate creștină, în baza unui aviz prealabil (din 8 decembrie 2014), dat de Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor din România. Pe lângă formalitățile administrative privind depunerea documentației de acreditare, în conformitate cu prevederile Ordinului nr.2057/2007, privind aprobarea Criteriilor și normelor de acreditare a muzeelor și a colecțiilor publice, acordată de ministerul de resort, Muzeul Eparhial s-a identificat cu o serie de manifestări unice în peisajul cultural spiritual de la Dunărea de Jos și din țară. De atunci, și până în prezent, numărul celor care au participat la activitățile culturale, spirituale, educative și recreative oferite de Muzeul Eparhial, printr-o paletă de servicii muzeale foarte diversă, a ajuns la **263.887**. Au fost organizate peste **200** de activități cu un impact deosebit, din care

amintim: **expoziții temporare - 68, simpozioane, sesiuni științifice, work-shopuri - 21, concerte - 26**, precum și **ateliere de creație, proiecții de film și alte activități specifice**. De asemenea, au fost editate pliante, broșuri, albume și vederi. Majoritatea evenimentelor au fost desfășurate prin parteneriate fructuoase cu instituții de profil prestigioase atât la nivel local și regional, cât și național ori internațional. Prin activitățile multidisciplinare organizate, muzeul a devenit un important furnizor de cultură, spiritualitate și educație pentru comunitatea din care face parte.

Toate acestea au fost posibile și datorită multiplelor parteneriate pe care muzeul eparhial din Galați le-a încheiat și fructificat cu instituții de prestigiu din domeniu cultural, din care amintim aici pe cele mai

importante: Muzeul Național de Artă al României, București; Muzeul Național *Cotroceni*, București; Muzeul Național de Istorie Naturală *Grigore Antipa*, București; Muzeul Municipiului București - *Palatul Șuțu*; Palatul Mogoșoaia, București; Muzeul Național *Peleş*, Sinaia; Muzeul Național Brukenthal, Sibiu; Muzeul Satului Bănățean, Timișoara; Muzeul Brăilei *Carol I*; Muzeul *Vasile Pârvan*, Bârlad; Muzeul Bucovinei, Suceava; Muzeul Ouălor, Ciocănești, jud. Suceava; Muzeul de Istorie și Arheologie din cadrul Institutului de Cercetări Eco-Muzeale *Gavrilă Simion, Tulcea*; Museikon - Muzeul Național al Unirii, Alba-Iulia; Complexul Muzeal Bistrița Năsăud; Muzeul Orașului Oradea – Complex Cultural; Muzeul de Artă Vizuală, Galați; Muzeul de Istorie *Paul Păltănea*, Galați; Muzeul de Istorie *Teodor Cincu*, Tecuci; Muzeul *Petru Caraman*, Galați; Muzeul *Vatra cu Dor*, Șivița; Centrul de Pregătire pentru Patrimoniu *Constantin Brâncoveanu*, București; Centrul Cultural *Dunărea de Jos*, Galați; Biblioteca *V. A. Urechia*, Galați; Uniunea Arhitecților din România; Uniunea Artiștilor Plastici din România; Universitatea *Dunărea de Jos*, Galați; Universitatea Națională de Arte, București, Secția *Artă Murală*; Ambasada Poloniei la București; Asociația *Muzeul Jucăriilor*, București; Asociația Culturală *Pictor Octavian Smigelschi*, Sibiu, ș.a.

Elementul inedit din anul 2019 a fost proiectul expozițional „*Spiritualitate Creștină la Dunărea de Jos: Contribuția tipăriturilor bisericești la formarea culturii și limbii române*”, organizat de Arhiepiscopia Dunării de Jos, prin Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos și partenerii săi. Manifestarea cultural-educativă și misionară s-a înscris în programul-cadru (teologic – educațional, cultural și mediatic) al anului omagial 2019, aprobat de Permanența Consiliului Național Bisericesc, în ședința din 8 octombrie 2018, și a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea temei:

· *Chipuri de clerici, monahi și mireni traducători de cărți bisericești:*

a. Evidențierea de chipuri de clerici, monahi și mireni care s-au evidențiat prin traducerea în limba română și prin publicarea de texte biblice, patristice și de cult;

b. Prezentarea principalelor așezăminte bisericești care au susținut traducerea în limba română și publicarea de texte biblice, patristice și de cult.

Expoziția itinerantă s-a bucurat de un periplu bogat (**peste 30 000 de vizitatori**), la solicitarea unor instituții culturale de prestigiu: Complexul cultural *Palatele Brâncovenești*, Mogoșoaia; Muzeul Unirii

din Alba Iulia, secția *Museikon*; Complexul Muzeal Bistrița Năsăud, Muzeul Orașului Oradea-Complex Cultural și Muzeul Național Brukenthal cu binecuvântarea ierarhilor din teritoriile administrative-bisericești amintite, conturându-și un loc important în acțiunile de amploare, culturale și educative, ale eparhiei, încrise în cadrul manifestărilor dedicate „traducătorilor de cărți bisericești”.

Expoziția a beneficiat și de un album foto-documentar în condiții grafice de excepție, tipărit în 3 ediții, însumând 300 de exemplare.

Activitatea științifică, de cercetare și restaurare

În expoziția permanentă a *Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos* se află aproximativ **1.400 de obiecte, din toată zona Dunării de Jos și nu numai**. De asemenea, în depozitele muzeului sunt păstrate **2.926 obiecte**.

Atât pentru obiectele din expoziție, cât și pentru cele din depozit s-a demarat procedura de înregistrare **în Registrul de Inventar General**, precum și de **întocmire a fișelor tip BOR**. În momentul actual, au fost înregistrate **în registrul informatizat 2.764 obiecte muzeale**.

În expoziția de bază sunt expuse **obiecte aflate în custodie temporară**, pentru care s-a întocmit un registru separat, înregistrându-se un număr de **307 obiecte**.

Au fost atent studiate și cercetate de către personalul de specialitate din muzeu **652 de obiecte**, pentru fiecare realizându-se **fișe analitice de evidență**. De asemenea au fost **întocmite și fișele de conservare**, conform **Protocolului dintre Patriarhia Română și Ministerul de Interne** încheiat la 5.04.2000, reactualizat în anul 2005, privind evidența patrimoniului bisericesc pe fișe de obiect, iar în cadrul **atelierelor de restaurare**, prin îngrijire, ocrotire și ”vindecare”, și-au redobândit strălucirea de

odinioară: **16 volume de carte, 70 icoane, 75 elemente de orfevrărie și 51 de textile**.

Astfel putem afirma, la împlinirea a 5 ani de la deschiderea oficială a instituției de cultură gălățene, că rolul de mediator cultural în arealul Dunării de Jos este asumat în mod profesionist de muzeul eparhial, prin valorificarea patrimoniului cultural bisericesc, asigurarea cadrului adecvat de interacțiune între vizitatori și bunurile culturale și prin dezvoltarea unei palete largi de servicii muzeale: culturale, educaționale, spirituale și recreative.

Pentru toate îi mulțumim Bunului Dumnezeu că ne-a luminat și ghidat pașii, ÎPS Arhiepiscop Casian pentru prezența lucrătoare în această instituție, cu timp și fără timp, și jertfelnicei echipe: muzeografi, conservatori, restauratori, supraveghetori și personalului administrativ.

Pentru anul 2020, în planul de activități al Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos au fost incluse următoarele manifestări cultural-spirituale și educative, care sperăm că vor bucura publicul gălățean și își vor aduce cuvenitul aport la valorificarea patrimoniului cultural național:

1. *Expoziție temporară: Cinci ani de activitate neîntreruptă a Muzeului Eparhial 2015 - 2020;*

2. *Expoziție temporară Maria, regină și artistă*, în colaborare cu Muzeul Național Peleş;

3. *Expoziție temporară – Cuceriri spațiale*, în parteneriat cu Asociația Muzeul Jucăriilor București;

4. Lansare de carte - *Jurnal din viața mea, Constantin N. Tomescu*, ediție îngrijită de George Enache și Silvia Corlățeanu Granciu;

5. *Expoziție icoane pe sticlă* – pictor bisericesc Carmen Paiu;

6. *Expoziție temporară: Arta de a dărui (Picasso, Matisse, Dali, Klimt)*, colecția George erban;

7. *Expoziție temporară - Un deceniu întunecat Biserici demolate 1977 – 1987*, în colaborare cu Asociația România Culturală;

8. *Expoziția temporară de artă creștină - pictor bisericesc Sandu Chiriac*, curator Gheorghe Miron;

9. *Expoziție temporară Icoană și portret* – colecție particulară - Vasile Joantă;

10. *Expoziție temporară Parfum de epocă*, în parteneriat cu Asociația Muzeul Jucăriilor București;

11. *Proiect expozițional de promovare a patrimoniului cultural bisericesc restaurat din cadrul Muzeului Eparhial*, în cadrul manifestărilor dedicate împlinirii a **45 ani de conservare și restaurare a patrimoniului cultural românesc**, în colaborare cu

ACCRO (Asociația Conservatorilor și Restauratorilor din România);

12. Expoziție temporară – *Ziua Bibliei*, 13 noiembrie;

13. Expoziție temporară – *Dăruind, vei dobândi - Filantropi la Dunărea de Jos* - în cadrul *Anului omagial al pastorației părinților și copiilor și Anul comemorativ al filantropilor ortodocși români*;

14. Expoziție temporară *Zăpezile de altădată*, în parteneriat cu Asociația Muzeul Jucăriilor București;

15. Atelierul de pictură *Iconari la Dunărea de Jos* (ediția a II-a);

16. Expuneri tematice și evocări: *Filantropi și filantropie; Unirea Basarabiei cu România 27 martie 1918*, Proiect *Asta-i muzica ce-mi place*, *Unirea Bucovinei cu România – 15/28 noiembrie 1918*

17. Sesiunea de Comunicări Științifice - *Restitutio Es (Arta restaurării)*, ediția a VI-a.

Istoricul Palatului Episcopal

Clădirea ce găzduiește astăzi *Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos* a fost construită la finele secolului al XIX-lea.

Ierarhul ales de Dumnezeu pentru a zidi un centru pe măsura importanței Eparhiei a fost episcopul **Partenie Clinceni**, care păstorește la Dunărea de Jos între anii 1886-1902 și care, a dorit împodobirea orașului Galați – reședință episcopală, cu “*o strălucită ... Catedrală, cu un măreț Palat Episcopal și cu un local pentru Seminar, ca focar de învățământ religios și forță de întărire a sentimentului național în poporul nostru, pe ambele maluri ale Dunării de Jos*”.

În 1887, urmare a demersurilor făcute de Episcopul Partenie, municipalitatea oferă Eparhiei, locul din piața „Ștefan cel Mare”, în fața Grădinii Publice, pentru construirea Palatului Episcopal. Ceremonia așezării pietrei de temelie a Palatului s-a oficiat abia în anul 1898, an în care au și început

lucrările de construire a acestuia, după planurile arhitectului Toma Dobrescu, inginerul constructor fiind A. F. Bădescu.

Noul și somptuosul Palat Episcopal a fost inaugurat în ziua de 8 septembrie 1901, în centrul sărbătorii fiind slujba de sfințire a capelei cu hramul “Întâmpinarea Domnului”, oficiată de episcopii Partenie al Dunării de Jos și Dionisie al Buzăului. Au mai participat la acest moment: Dimitrie Sturdza – președintele Consiliului de Miniștri, Spiru Haret – ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice și reprezentanții autorităților locale și centrale din cele

patru județe ale Eparhiei – Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța.

Datorită arhitecturii sale excepționale, pusă în valoare de un parc frumos și bine îngrijit, având utilități moderne la acea vreme, Palatul Episcopal de la Galați a fost vizitat, în mai multe rânduri, de familia regală. Amintim istorica vizită, din 27-28 aprilie 1906, a principelui Ferdinand și a principesei Maria, prezenți la Galați pentru ceremonia așezării pietrei de temelie a Catedralei Episcopale, în contextul aniversării jubileului a 40 de ani de domnie a Regelui Carol I.

Sub aspect arhitectural, Palatul Episcopal este o clădire impunătoare, cu front lung și două aripi perpendiculare, în forma literei grecești *д*.

Pentru multă vreme acest palat a rămas un simbol al Galațiului modern, clădire de o mare eleganță și frumusețe. Deși zidită temeinic, așezată pe lespezi de marmură și lucrată impecabil, clădirea a suferit de-a lungul anilor din cauza deselor și puternicelor cutremure, oferind prilejul celorlalți ierarhi ai Dunării de Jos, să contribuie la refacerea și rectorirea ei. Astfel, între anii 1940 - 1942, urmare a cutremurului din 1940, cuviosul Episcop Chesarie Păunescu a refăcut clădirea din temelii.

În anul 1963, în plin regim ateist, Sfatul popular al regiunii Galați impunea Eparhiei Dunării de Jos un

schimb înșelător prin care Palatul Episcopal era practic confiscat. Problema a fost dezbătută în cadrul Consiliului Eparhial, sub președinția Episcopului Chesarie Păunescu. În apărarea cauzei Eparhiei s-a invocat legislația canonică și statutul Bisericii Ortodoxe Române, cu referire la proprietatea bisericească. Cu toate acestea palatul a fost confiscat și transformat în Muzeu de Artă Vizuală, funcționând în acest regim mai bine de 40 de ani.

După evenimentele din 1989, Preasfințitul Părinte Casian, pe atunci arhiereu – vicar al Arhiepiscopului Antim Nica (1975-1994), a inițiat o serie întreagă de demersuri cu scopul readucerii acestei clădiri în **Secția Spiritualitate**.

La etaj, în holul central este expus o parte din mobilierul original al sălii de oaspeți din Palatul Episcopal. De mare interes sunt veșmintele care, alături de sfinte vase, cărți bisericești și alte obiecte liturgice, întregesc colecția de obiecte personale ale ierarhilor Dunării de Jos, începând cu episcopul Melchisedec Ștefănescu, până astăzi.

Odată cu reabilitarea întregului Palat Episcopal, s-a restaurat și Capela fostei reședințe arhierești. Lângă capelă, s-a descoperit un fragment din pictura originală. Printre elementele originale

păstrate este și piatra de pe sfânta masă, sfințită la data de 8 septembrie 1901.

De asemenea, începând cu anul 2018, în cadrul unui parteneriat fructuos cu două instituții gălățene de prestigiu au fost inaugurate **două spații noi de expoziții temporare**: Sala Pașilor Pierduți – Universitatea *Dunărea de Jos*, Galați și Foaierul Teatrului Național de Operă și Operetă *Nae Leonard*.

Pr. Cosmin ILIE

UN MUZEU „FRAȚII ARĂMESCU” LA GALAȚI

Corneliu STOICA

Georgeta Arănescu

S-au împlinit în acest an 10 ani de la moartea pictoriței Georgeta Arănescu-Anderson și 90 de ani de la nașterea fratelui său, sculptorul Constantin Ticu Arănescu, artiști născuți la Galați și afirmați în Statele Unite ale Americii iar din 1968 și în România.

Despre valoarea creației fiilor profesorului de geografie George Arănescu, fost în două rânduri director al Liceului „Vasile Alecsandri”, și a Elenei Madgearu, muziciană, sora marelui economist Virgil Madgearu, s-au scris foarte multe articole și studii în țară și în străinătate, iar reputatul critic de artă Petru Comarnescu le-a consacrat o monografie, apărută în 1972 la Editura „Meridiane” din București. Ulterior, pictorița Gigi Arănescu-Anderson a scris ea însăși o carte de memorii, intitulată „De la Pacific, la Dunăre” (Editura „Junimea”, Iași, 1978). Constantin Ticu Arănescu figurează și în „Noul dicționar al sculpturii moderne”, Editura Fernand Hazan, Paris, 1970).

Se știe că astăzi cea mai mare parte a creației de sculptură, pictură și grafică a celor doi frați, însumând peste 400 de lucrări, a fost donată Muzeului de Artă Vizuală din Galați. Tot acestei instituții și Bibliotecii „V.A. Urechia” le-au fost donate arhiva Arănescu, cuprinzând piese de o deosebită valoare documentară.

Despre felul cum colecția Arănescu a ajuns

la Galați am relatat pe larg în cartea mea „Acorduri cromatice la Dunăre” (Editura „Simeze”, Galați, 2011). Esențial de reținut este că pictorița Gigi Arănescu-Anderson nu a urmat sfatul lui Petru Comarnescu de a dona colecția Bucureștiului, pentru a fi alături de Brâncuși, Țuculecu ș.a. într-un Muzeu de artă modernă, ci simțindu-se atât de strâns legată de orașul natal, s-a gândit la Galați, sperând că ea va putea fi găzduită chiar în casa lor, de pe strada Lahovary nr. 3, sau într-un alt spațiu stabilit de autoritățile locale. „Dorința domnului Petru Comarnescu, îmi scria artista la 24 februarie 1972, manifestată și în ultima scrisoare, era ca să se organizeze un Muzeu de Artă Modernă în care lucrările noastre să figureze alături de Brâncuși, Țuculescu, Victor Brauner și alții. Desigur, la București prezența publicului ar fi mai mare, dar din punct de vedere sentimental aș fi fericită ca orașul în care am văzut lumina zilei să adăpostească această colecție, pe care și fratele meu a dorit și eu doresc să devină parte a patrimoniului artistic al României. Dacă nu găsiți de cuviință ca să se utilizeze fosta casă a familiei de pe strada Alexandru Sahia (Lahovary) sau casa de la Liceu, unde s-a născut fratele meu și am trăit o parte din copilărie, las la înțelegerea d-voastră să găsiți un loc potrivit pentru acest Muzeu”. Cum în 1971-1972 înființarea unui muzeu se făcea numai cu aprobarea Comitetului Central al P.C.R., este lesne de înțeles că fiind vorba de doi artiști români stabiliți în America (Miami, Florida) așa ceva era de neconceput. Totuși este meritoriu faptul că autoritățile locale din acea vreme, în frunte cu Constantin Dăscălescu, prim-secretar al Comitetului județean de partid și președinte al Consiliului popular județean, la stăruința Comitetului Județean pentru Cultură și Artă, au acceptat ca să fie donată colecția Muzeului de Artă Vizuală, instituție care le găzduise expoziția din 1968 și unde din acel an exista deja o sală „Frații Arănescu”. Doamna Arănescu a primit cu bucurie vestea, care-i dădea astfel posibilitatea să nu înstrăineze colecția, socotind că ea face parte din patrimoniul spiritual românesc și că de drept aparține orașului în care cei doi frați s-au născut.

Numai lucrările care au fost expediate în 1972 au fost evaluate la plecarea din America la peste 75.000. de dolari. Ulterior, în 1990, pictorița a mai donat 50 de lucrări de grafică și pictură în ulei, ca mai apoi, în 1994, după moartea ei, prin testamentul lăsat,

Constantin Emil (Ticu) Arănescu

și celelalte lucrări rămase la Miami au revenit tot Muzeului de Artă Vizuală. În plus, prin același testament, a fost lăsată suma de 5000 de dolari pentru organizarea unor expoziții și tipărirea unor materiale de popularizare specifice unor astfel de manifestări.

Acum, din creația fraților Arănescu, instituția respectivă prezintă în expoziția sa permanentă doar câteva lucrări. Restul lor stau în depozit. Având în vedere că donatoarea a dorit totuși inițial ca lucrările să fie expuse într-un Muzeu „Frații Arănescu”, oare n-ar fi cazul ca în condițiile libertății și vieții democratice de astăzi din România să se dea curs măcar postum acestei dorințe? Galațiul și așa nu are prea multe obiective turistice (casa pictorului Nicolae Mantu din strada Alexandru Ioan Cuza nr. 44 este astăzi o ruină, de foarte mulți ani s-a vehiculat ideea restaurării și consolidării ei). Credem că dacă există bunăvoință și preocupare din partea autorităților locale se poate împlini și visul pictoriței Georgeta Arănescu-Anderson. Orașul Brăila a inaugurat oficial la 2 noiembrie 2002 Centrul Cultural Nică Petre, în care este prezentată creația unui mare sculptor contemporan, legat de oraș prin naștere și stabilit și decedat în Canada, la Toronto (tot o donație de peste 200 lucrări). De asemenea, scriitorilor Panait Istrati și Perpessicius li s-au consacrat muzee memoriale. La Bârlad s-a inaugurat în ultimii ani Memorialul „Marcel Guguianu”, care cuprinde întreaga colecție de sculpturi a marelui artist născut în acest oraș. Credem că și frații Arănescu merită un muzeu la Galați. Creația

lor, arhiva, celelalte bunuri donate celor două instituții amintite pledează în acest sens. Iată de ce supunem atenției Consiliului Județean înființarea acestui lăcaș cultural, obiectiv turistic atractiv în același timp, sperând că va fi găsită receptivitatea necesară. În fond este și o datorie morală față de doi fii ai Galațiului care, deși au trăit și au creat în America, prin opera lor, au rămas profund români și ne-au lăsat o moștenire de mare valoare artistică. Să le-o prețuim deci cum se cuvine și să-i cinstim pe măsura gestului lor de adevărat patriotism!

Propunem ca acest muzeu să ființeze ca secție a Muzeului de Artă Vizuală, iar ca spațiu să fie clădirea fostei Farmacii Ținc, aflată acum într-un proces de reabilitare. Destinația care i s-a dat cu câțiva ani în urmă, de Casă a Colecțiilor, în subordinea Muzeului de Istorie „Paul Păltănea”, s-a dovedit a fi ineficientă, exponatele prezentate nefiind atât de atractive pentru a atrage vizitatori și turiști. Cu un Muzeu „Frații Arănescu” ar fi cu totul altceva. Cum știm că dl. președinte Costel Fotea este un Om de acțiune, receptiv la problemele culturii și artei gălățene, așteptăm din partea Consiliului Județean o decizie care să împlinească dorința pictoriței Gigi Arănescu-Anderson și să realizeze un obiectiv cultural prin care să fie valorificată Donația Arănescu în tot ce are ea mai prețios.

RESTITUTIO IN INTEGRUM

Farmacia Ținc - Casa Colecțiilor

„Suntem bucuroși să putem anunța că avem încă un proiect câștigat. Vrem să îi facem mândri pe gălățenii ce vor păși în acest muzeu care se va ridica la nivelul acelora pe care le vizitează în Uniunea Europeană și nu numai. Farmacia Ținc, actualmente Muzeul Casa Colecțiilor, este un edificiu emblematic pentru județul Galați, a cărui construcție a durat, în 1899, doar un an! Ca să vedeți cât de repede se mișcau constructorii în vremea aceea! Sper ca și constructorii din ziua de astăzi să ia exemplul constructorilor de acum 118 de ani care într-un an de zile au ridicat o construcție ca asta!” - președintele Consiliului Județean Galați, Costel Fotea.

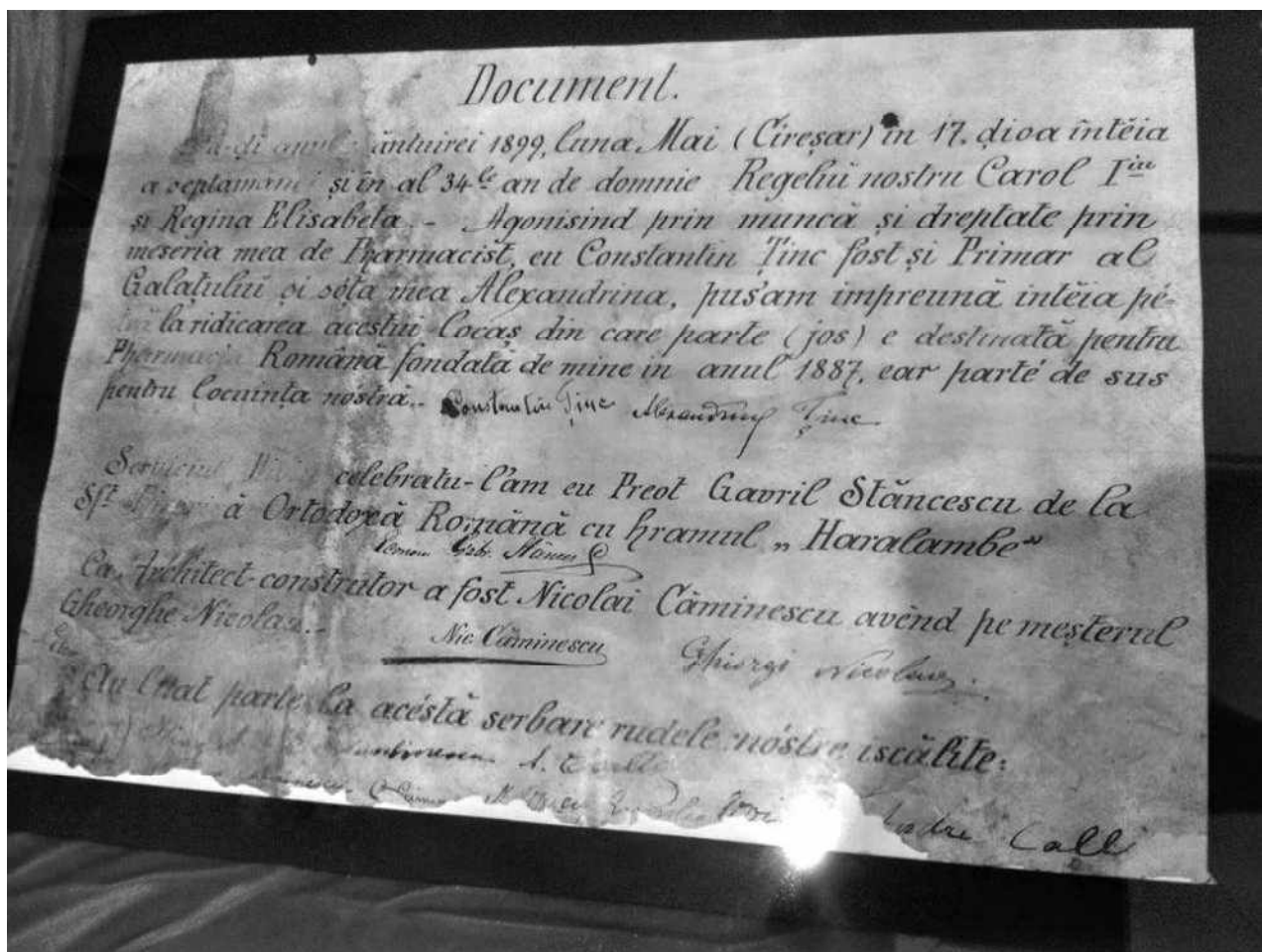
Emblematică pentru gălățeni Farmacia Ținc, clădirea situată la intersecția străzii Eroilor cu Traian este legată de **Constantin Ținc**, personalitate marcantă a vieții culturale, politice, economice și sociale a Galațiului. Membru al Societății Farmaciștilor din România, al Consiliului de Igienă a orașului și **ofițer al ordinului Coroana**

României. Constantin Ținc dedicat profesiei sale de farmacist, a obținut cu preparatele realizate în laboratorul său premii deosebite la expoziții internaționale de profil, cum a fost cazul Expoziției de Științe din anul 1903 sau Expoziției Generale din anul 1906. Polivalent, s-a remarcat și ca politician de orientare liberală. Pentru meritele sale deosebite, dar mai cu seamă pentru ceea ce a făcut pentru oraș, **gălățenii l-au ales de trei ori consilier comunal și primar al orașului Galați** în anii 1898, 1904-1905 și 1914-1917, dar și **senator de Covurlui** în perioada 1907-1911. Potrivit directorului Muzeului de Istorie - **Cristian Căldăraru**, farmacistul Ținc a cumpărat locul viitoarei sale locuințe și farmacie în 1898, unde fusese o altă clădire, demolată în 1879, care nu avea prestața celei de azi. „Pe locul viran, sfințit în 1899 de către

parohul Bisericii Sfântul Haralambie, Constantin Ținc împreună cu soția sa, semnează și actul de fundare a acestei case, act care a fost găsit la talpa clădirii, în anii '90, când se făceau lucrări de subzidire și consolidare a fundației”, afirmă același Cristian Căldăraru. În opinia acestuia, construcția este considerată de specialiști ca fiind singura clădire monument istoric din Galați cu dublă funcționalitate – farmacie și locuința farmacistului – cu decorațiuni exterioare în stil eclectic, de sfârșit de secol al XIX-

lea – început de secol al XX-lea. Din 1950, clădirea a funcționat ca farmacie la parter, iar Primăria Galați a închiriat spațiile de locuit ale farmacistului până când o expertiză tehnică a construcției a impus evacuarea chiriașilor. Clădirea avea nevoie de consolidare și de reparații, iar 1992 Ministerul Culturii a preluat coordonarea lucrărilor și finanțarea lor. În urma unei licitații, contractul de lucrări s-a încheiat între firma Dedal și Ministerul Culturii. Lucrările au trenat pentru că Ministerul Culturii a alocat bani foarte greu și la distanțe de ani. Șansa clădirii a fost că, în 2002, a fost trecută în patrimoniul Consiliului Județean Galați și s-a aprobat schimbarea destinației ei din farmacie în muzeu al colecțiilor. S-au făcut atunci toate preparativele pentru a se termina ceea ce a rămas din vechiul contract de lucrări cu

Ministerul Culturii, iar în 2006 Consiliul Județean a alocat fonduri pentru terminarea lucrărilor la această clădire. În anul 2007 s-au terminat lucrările de consolidare a clădirii, iar din 2008 s-a deschis Muzeul Casa Colecțiilor. Autoritățile județene la momentul actual, speră ca, de această dată, lucrările de restaurare și amenajare să dureze exact atât cât scrie în proiect, 39 de luni, iar pe **9 noiembrie 2020**, Muzeul „Casa Colecțiilor” să-și redeschidă porțile pentru vizitatorii dornici să admire exponatele pe care acum le adăpostește, obiecte care, cândva, au aparținut Reginei Aerului, Smaranda Brăescu, și fotografului oficial al Curții Regale, George Maksay.

Importanța proiectului este dată de bogăția patrimoniului instituției: cea mai impresionantă dintre sălile muzeului este, cu siguranță, cea care îi este dedicată Smarandei Brăescu supranumită Regina Aerului. Născută pe meleaguri gălățene, în satul Hânțești, Smaranda Brăescu a devenit prima femeie-parășutist din România și la 19 mai 1932, la Sacramento, a aterizat cu succes după o lansare de la 7.400 de metri. Recordul mondial absolut a fost omologat, și a rămas în picioare nu mai puțin de 20 de ani! Iar numele fetei în costum popular din Hânțești a intrat în istorie. Nu mai puțin impresionantă este sala dedicată celui mai important nume al artei fotografice gălățene de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea: George Maksay, fotograf oficial al Curții Regale. „Clădirea este o mică bijuterie pe care intenționăm să o facem să strălucească așa cum merită. Pe 9 noiembrie 2020, cu ajutorul Celui de Sus sperăm să obținem rezultatele pe care ni le-am propus. Clădirea va fi amenajată în așa fel încât să fie cât mai atractivă și funcțională ca muzeu pentru vizitatori. Proiectul include și digitizarea monumentului – scanarea 3D a întregului monument – interior, exterior, curte, cu tot cu expoziție – așa încât va exista o imagine 3D a monumentului care poate fi folosită și păstrată ulterior, indiferent ce se va întâmpla cu clădirea. Intenționăm să folosim imaginea și pentru a realiza un tur 3D, accesibil persoanelor cu handicap, care nu pot veni până la monumentul propriu-zis. Bineînțeles vrem să o promovăm, să arătăm lumii cât este de frumoasă și de valoroasă.”, a precizat fostul asistent managerul de proiect - **Aurelia Domnițeanu**.

Scurte referințe despre muzee și colecții

Din momentul în care colecțiile ori părți din acestea au început să părăsească interioarele locuințelor celor din pătura superioară a societății, spre a fi împărtășite, în spații publice, accesibile tuturor categoriilor sociale, a început o democratizare a culturii. În felul acesta, educația, instrucția,

Pentru principatele Valahiei și Moldovei, fazele incipiente ale fenomenului de democratizare a culturii prin donarea de bunuri din colecțiile personale au loc după revenirea la domniile pământene, cu precădere după războiul ruso-turc din 1828, încheiat cu Tratatul de la Adrianopol. Astfel, la Iași, la 4

cercetarea, aprecierea valorilor deveneau atribute comune pentru toată populația. Dacă în Europa acest fenomen a apărut în antichitate, în Grecia¹, pentru a reîncepe, după mileniul întunecat, în 1471, când Papa Sixtus al IV-lea a donat bronzuri de origini antice Romei² și a continua până astăzi.

Nu același lucru îl putem spune despre teritoriul actual al României, cu provinciile istorice aflate, în anumite perioade ale istoriei, sub administrații diferite. Dincolo de munți, documentele oficiale plasează înființarea Muzeului de Științe Naturale din Aiud în anul 1796³, iar în 1817, la Sibiu, palatul baronului Samuel von Brukenthal devenea muzeu public, în urma dorinței baronului, exprimată prin testament.⁴

februarie 1834, ia ființă Muzeul de Istorie Naturală, din inițiativa unui grup restrâns de membri ai Societății de Medici și Naturaliști din Iași, în frunte cu Iacob Cihac, Gheorghe Asachi, Mihail Zotta, Constantin Sturdza și Costache Negri,⁵ iar la București, primul muzeu, Muzeul Național de Antichități, ia ființă după actul unirii săvârșit la 1859, mai precis în anul 1864⁶, în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza.⁷

În Galați, oraș care s-a dezvoltat datorită Dunării și a schelei (portului), preocupările pentru istorie, cultură, arte în toate formele ei, au existat într-un cadru restrâns la clasele sociale avute, deoarece eforturile pentru asemenea preocupări erau destul de consistente din punct de vedere financiar. Colecții de artă, biblioteci, colecții de vestigii arheologice existau în casele respectabile, de acestea bucurându-se doar rudele, prietenii, proprietarii.

Primele colecții deschise publicului au fost reunite în anul 1890, la inaugurarea bibliotecii „V.A.Urechia”, în sălile liceului „Vasile Alecsandri” unde se afla și un fond muzeistic mixt format din obiecte aparținând domeniilor: paleontologie, numismatică, arheologie etc.⁸ A fost, poate, momentul în care preocupările pentru crearea unor spații publice în vederea accesului publicului la istorie, la cultura locală, națională și internațională, au devenit din ce în ce mai intense, culminând cu înființarea, în anul 1939, a primului muzeu din oraș, în casa Cuza Vodă, promotorii principali fiind institutorul Paul Pașa și soția sa, Ecaterina.⁹

La Tecuci, muzeul a fost înființat pe baza colecțiilor particulare ale lui Mihai Dimitriu și Constantin Solomon. Ideea creării unui muzeu în municipiul Tecuci s-a născut mai ales prin descoperirea în acest ținut a multor vestigii antice, precum și a altor rămășițe cu mult mai vechi, datând de la sfârșitul epocii de piatră. A funcționat până în 1934 în cadrul Liceului comercial din Tecuci.¹⁰

Teodor Cincu, fiul filantropului Anton Cincu din Tecuci, locuind la București, donează casa din Tecuci pentru a servi ca muzeu. Înființat prin „Deciziunea Consiliului Comunal no.3” în ședința din 3 august 1934, muzeul, cunoscut sub titulatura „*Fundația Culturală Teodor și Maria Cincu*. Muzeul comunal Mihail Dimitriu – Arheologie și științele Naturale Tecuci”, va fi inaugurat în mod oficial pe data de 17 noiembrie 1935.¹¹

Constituirea unui muzeu nu este ușoară. Înainte de toate trebuie făcută distincția dintre curioșii dornici să acumuleze obiecte cât mai diverse, care fac un mini-spectacol, transformând colecția în menajerie, carusel, circ, fiind ahtiați după raritate și unicitate, căutând mai mult insolitul decât frumosul; anticarii care se lasă fascinați de vechimea unor obiecte, ocupându-se de salvarea memoriei acestora în plan descriptiv și grafic, ei fiind cei cărora le datorăm primele cercetări pe teren și cele dintâi încercări de catalogare și tipologizare; colecționarii care preferau acumulări specializate, tematice, catalogările făcute de ei stând la originile unei

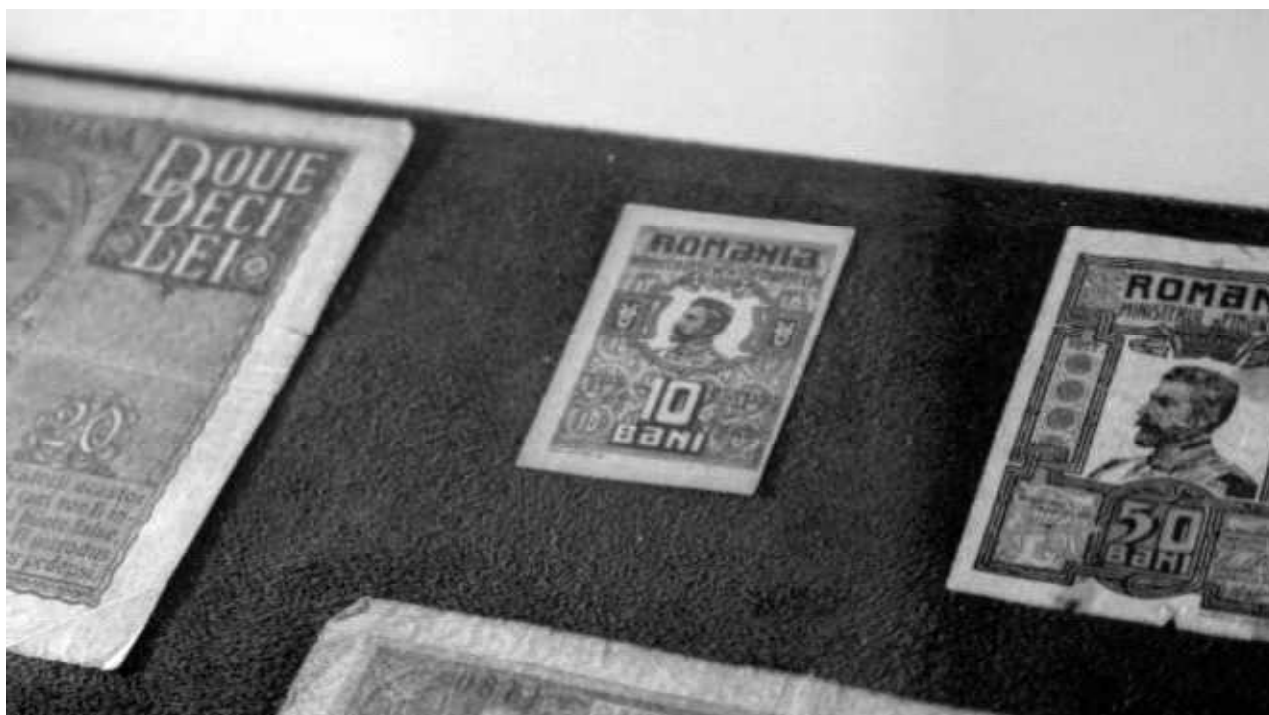
Vas Dyonissos cel Bătrân

concepții muzeale și autodidactul care își cultivă iluzia că ar contribui la formarea sau la prezervarea patrimoniului istoric sau artistic al țării. Acesta din urmă se mândrește, chiar, cu acest lucru și își deschide un mic muzeu pentru cei interesați de explorările sale.¹²

Din nefericire, astăzi, întâlnim din ce în ce mai mulți autodidacți cu diverse pregătiri, solitari sau ascunși în tot felul de asociații care, prin actele lor, distorsionează puternic ideea de punere în valoare a patrimoniului cultural.

Revenind, însă, la colecțiile deschise publicului, la democratizarea culturii, după 1947, situația României, în general, și a orașului Galați, în special, în domeniul culturii s-a modificat radical.

Dacă la început muzeele au fost instituții universale, ele au început să se specializeze pe domenii, fiind înființate noi muzee de specialitate care funcționează și astăzi, activitatea lor fiind reglementată printr-o serie de acte normative, cel

mai important fiind Legea 311/2003, republicată și intitulată Legea muzeelor și a colecțiilor.

Muzeul a devenit, astfel, o instituție de cultură, de drept public sau de drept privat, fără scop lucrativ, aflată în serviciul societății, care colecționează, conservă, cercetează, restaurează, comunică și expune, în scopul cunoașterii, educării și recreerii, măturii materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane, precum și ale mediului înconjurător.¹³

Diferența dintre colecțiile publice și cele private sunt reglementate prin lege, colecțiile publice fiind colecțiile accesibile publicului și specialiștilor, indiferent de titularul dreptului de proprietate, care reunesc bunuri semnificative prin valoarea lor artistică, documentară, istorică, științifică, culturală și memorialistică, pe când colecțiile private accesibile publicului sunt colecțiile aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice de drept privat, la care publicul și specialiștii au acces numai cu acordul deținătorilor.

Înființarea *muzeelor și a colecțiilor* publice are loc numai cu avizul prealabil al Comisiei Naționale a *Muzeelor și Colecțiilor*, persoane fizice sau juridice care solicită înființarea unui *muzeu sau a unei colecții* publice având obligația, de drept, obținerii avizului prealabil.¹⁴ Înființarea unui muzeu sau a unei colecții publice nu este suficientă pentru funcționarea muzeului. Condiția funcționării muzeului este obținerea acreditării.

Autoritățile, altele decât Ministerul Culturii, care au în subordine *muze și colecții* publice, sunt obligate să solicite Ministerului Culturii acreditarea acestora; cererea de acreditare fiind depusă la direcția de specialitate din cadrul Ministerului Culturii. Pe de altă parte persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat, care au înființat sau înființează *muze și colecții* publice în baza avizului prealabil, sunt obligate să solicite Ministerului Culturii acreditarea acestora, cererea de acreditare fiind depusă la direcția pentru cultură județeană, în a cărei rază teritorială se află sediul *muzeului sau al colecției* publice respective.

Dincolo de reglementări de funcționare, de finanțare, se află managementul și marketingul muzeal necesare pentru buna funcționare, dar mai ales pentru atragerea publicului și, de ce nu, introducerea instituției, în circuitul turistic al orașului. Acestea sunt elemente care cântăresc enorm, deoarece pun în valoare nu numai patrimoniul muzeistic, ci și munca cercetătorilor, a restauratorilor, a arheologilor și a muzeografilor în general.

Ne bucurăm de muze pe diverse specializări în județul nostru. Avem Muzeu de Arte Vizuale care, în curând, se va muta, după ani de funcționare într-un local impropriu, într-un sediu cu o arhitectură futuristă, corespunzătoare specializării muzeului. Muzeul de Istorie, deși încorsetat de lipsa spațiului din cauza intrării în restaurare a două clădiri, a reușit să își dezvolte secții pe teritoriul județului, acestea fiind la Galați, la Ivești, la Suhurlui și la Costache Negri.

Complexul Muzeal de Științele ale Naturii, cu secțiile sale: Grădina Botanică, Planetariul, Grădina zoologică se înscrie, la fel ca celelalte, în spațiu cultural, educativ și de specialitate cu celelalte muzee. Alte două muzee, aparținând Centrului Cultural „Dunărea de Jos” din Galați, deși aflate la 16 km de Galați, încearcă prin specificul lor etnografic și pescăresc să se încadreze în preferințele publicului, fiind importante prin tematică pentru arealul regional. Nu în ultimul rând, proaspătul Muzeul al Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine la Dunărea de Jos, a reușit să se plaseze, prin ținuta sa, în prioritățile educative ale copiilor, tinerilor și adulților, interesul cultural și de specialitate fiind evident.

La Tecuci, casa lui Teodor Cincu, proaspăt restaurată, monument istoric, adăpostește și astăzi muzeul, transformat din muzeu mixt în muzeu de istorie.

În afară de aceste instituții, mai există și muzee și colecții particulare deschise publicului. Unul dintre acestea este „Vatra cu dor” unde Paul Buța a conceput un muzeu sub forma unei „gospodării funcționale tradiționale”, în care copiii de vârstă școlară să poată petrece un timp în lumea „fără electricitate” dinainte de 1950, cu o mentalitate și o civilizație atât de diferite față de prezent. Pentru aceasta, a refăcut o casă veche de chirpici cu două odăi pe „șală”, a acoperit-o cu stuf după tehnica tradițională, știută în sat de doar doi bătrâni, și în ea expus obiecte ca în interioarele vechi. În grajduri a organizat ateliere: de olărit, de tâmplărie, un război de țesut și un război pentru rogojini de stuf. A construit un cuptor de pâine la care se gătește în stil local, iar la poartă, dintr-un salcâm bătrân, a făcut o troiță. Paul Buța organizează cursuri de dansuri tradiționale și de confecționat măști pentru copiii din sat și tabere vara pentru copiii din oraș, dornici să țeasă, să modeleze lutul, să picteze și să afle cum trăiau străbunicii lor. O pivniță acoperită cu lut și iarbă în spate, o fântână în ogradă, pomi și straturi cu flori și legume în curte completează gospodăria.¹⁵

Desigur că ar mai fi loc de un muzeu tehnic și unul al marinei. Însă până când nu apare oportunitatea, dar mai ales voința înființării unor asemenea muzee, probabil că vom merge la București și la Constanța.

Am putea să alăturăm acestor spații publice, închise, instituționalizate și spații publice deschise constituite din parcuri, zone de promenadă unde admirăm lucrări de artă ori monumente de arhitectură, sentimentele și emoțiile create fiind la fel de puternice ca cele din interiorul spațiului muzeal.

Putem conchide că ne bucurăm de un patrimoniu cultural divers, vast pe care trebuie să știm să îl valorificăm, să îl folosim pentru educație, pentru informare, pentru a ne cunoaște trecutul și, în felul acesta, pentru a nu risca să îl repetăm.

Note:

¹ *Mouseion*, semnifică un loc sau un templu dedicat muzelor, divinități patronatoare a artelor și literelor în Grecia Antică. Ca atare, *mouseion* era, pentru grecii antici, o clădire special dedicată studiului și creației, http://mouseion.net/home-html/top_article/top_background_expert.htm, accesat 5.03.2020

² <https://www.infoturism.ro/atractii-turistice/top-10-cele-mai-vechi-muzee-din-lume/>, accesat 5.03.2020.

³ Vasile Surcel, „Vitrina veacurilor”, *Jurnalul Național*, 16 august 2008.

⁴ <http://www.brukenthalmuseum.ro/istoric>, accesat 5.03.2020.

⁵ <http://www.bio.uaic.ro/muzeu/muzeu.html>, accesat 5.03.2020.

⁶ <http://muzeultecuci.ro/scurt-istoric-muzeul-de-istorie-tecuci>, *Contribuții la istoria ideii de patrimoniu*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014, p. 143.

⁷ În luna în care apare acest articol, se împlinesc două veacuri de la nașterea domnitorului (20 martie 1820).

⁸ Ștefan Stanciu și Costin Croitoru, „Despre unele preocupări muzeale și arheologice la Galați”, în *Perspective asupra istoriei locale în viziunea tinerilor cercetători (III)*, Editura Istros, Galați, 2007, p. 235,236.

⁹ *Ibidem*, p. 238.

¹⁰ <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=313>, accesat 5.03.2020

¹¹ <http://muzeultecuci.ro/scurt-istoric-muzeul-de-istorie-tecuci>, accesat 6.03.2020

¹² Andi Mihalache, op. cit., p. 151.

¹³ Art. 2, lit. a) din Legea nr. 311/2003, republicată, a muzeelor și colecțiilor

¹⁴ Art. 17, alin. (2) și (3) din Legea nr. 311/2003, republicată, a muzeelor și colecțiilor

¹⁵ <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/>, accesat 6.03.2020

COLINDE ESTIVALE RITUALICE

Obiceiurile ritualice, fie ele păgâne sau creștine, presupuneau deplasarea grupurilor antrenate în ritualul pe ulițele satului sau din casă în casă. Tocmai de aceea ele sunt forme recunoscute și analizate de etnologi ca ipostaze ale colindului, ce-și extinde astfel manifestările de-a lungul tuturor anotimpurilor. Astfel Caloianul și Paparuda, obiceiuri rezistente până în zilele noastre în satele tradiționale, se raportează la colindul ritualic estival în forme ce amintesc de culte ale Antichității grecești pe care creștinismul le-a tolerat, deși sunt cert dependente de păgânătate precreștină.

Caloianul este un ritual de invocare a ploii aducătoare de recolte bogate, practicat în Balcani în a treia marți de după Paștele creștin-ortodox. Obiceiul datează din epoca precreștină. Legendele tractice spuneau că, după ce marele poet și profet Orfeu a fost decapitat de către preotesele Soarelui, capul lui a fost aruncat în râul Naparis și, plutind pe apă, a continuat să cânte. Cu prilejul aceluia tragic eveniment, a început să plouă vijelios, fenomenul ținând câteva zile.

De atunci, tracii, ca să provoace ploile și să stingă seceta, au creat unul din misterele orfice, punând o păpușă într-o corăbioară și dându-i drumul pe apă. Obiceiul a căpătat denumirea de GAL-LIEN "Care plutește; Care zboară; Care sare; Care năvălește", strămoii nostri motenindu-l cu denumirea Caloian.

Misterul orphic al Celui Jertfit se păstrează în datina românească a Caloianului. Cea mai veche atestare a acestui obicei pare a fi o relatare a scriitorului antic Diodor Sicul: "În Phrygia, întâmplându-se odată să cadă o epidemie asupra oamenilor, iar de altă parte suferind și pământul de secetă, oamenii consultară oracolul asupra mijloacelor prin care să îndepărteze de la ei aceste calamități, iar oracolul le răspunse ca să înmormânteze trupul lui Attys și să o venereze pe Kybele ca divinitate. Deoarece însă, din pricina vechimii, din trupul lui Attys nu mai rămăsese nimic, phrygienii au făcut imaginea tânărului, pe care apoi, plângând-o, o înmormântară, îndeplinind și onorurile funebre potrivite cu soarta lui, și acest obicei ei îl țin constant până în zilele noastre". Attys era varianta traco-phrygiană a marelui profet Orpheus, ucis de preotesele Soarelui.

Caloianul este un obicei popular de aducere a ploii și împotriva secetei. El constă într-un ritual complex, care face parte din categoria ceremonialurilor de fertilizare din cadrul obiceiurilor agrare. "Caloianul" a izvorât în decursul timpului, în urma unei experiențe căpătate de locuitorii acestor meleaguri la lucrul

câmpului și reflectă relațiile dintre om și natură. Practicat de obicei la începutul primăverii, dar și ori de câte ori este nevoie, într-o perioadă de timp ținând din aprilie și până în iulie, în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Moldova, "Caloianul" coincide cu o perioadă climaterică de mare însemnătate pentru încolțirea și creșterea culturilor, având drept scop asigurarea unor condiții normale de precipitații naturale. Apa care este simbolul vieții, este invocată pentru a obține fertilizarea pământului și fecunditatea animalelor, cu scopul obținerii belșugului pentru țărani. Elementul definitoriu al obiceiului, prezent în toate variantele zonale, este păpușa din lut, cu trăsături masculine, confecționată de fete. În funcție de zonă, păpușa poartă denumiri diferite: "Caloian", "Scaloian", "Ene-lene", "Muma ploii" și "Tatăl soarelui" (numai în Oltenia), iar ca număr se pot face de la una la nouă exemplare. Caloianul este o păpușă din lut, cârpe, paie sau crenguțe de lemn, îmbrăcată în hăinuțe, îngropată în pământ după un ritual complex. În diferite stadii de evoluție, obiceiul a fost atestat pe întreg teritoriul României. Cândva, ceremonia se practica în a treia săptămână după Paște, dar în vremurile recente, la acest ritual se recurge ocazional, primăvara sau vara, în perioada secetelor sau a ploilor prelungite.

Caloianul (în greacă kalos = „frumos” și Iani = „Ioan”), este o datină însoțită de cântec, care sărbătorește la origine mitul zeului naturii (simbol al vegetației care moare și învie). Oamenii bisericii, pentru a elimina zeul păgân, l-au asimilat cu Ioan Botezătorul, astfel că data Caloianului a fost fixată în proximitatea solstițiului de vară (24 iunie). Obiceiul este practicat de copii, într-o zi fixă (a treia marți sau a patra joi după Pasti ori după Rusalii) sau, mai târziu, în orice zi secetoasă. Obiceiul are o terminologie populară bogată („Iene”, „Scaloian”, „Ududoi”, „Murmuliță de ploaie”, „Tatăl soarelui” etc.) și este cunoscut numai în sudul României, în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și sudul Moldovei, unde seceta era mai frecventă. Încă din zori, fetele de la 5-6 ani în sus se strâng la un loc și se împart, după vârstă, în două sau mai multe cete. Fiecare cetă își alege o conducătoare. Fetele fac o păpușă de lut, un om mic, pe care îl împodobesc cu panglici, cârpe colorate și flori, iar pe cap îi pun drept căciulă o coajă de ou roșu, oul înroșit fiind un străvechi simbol al (Re-)Învierii, al Soarelui care răsare în fiecare dimineață. În unele sate, micul idol de lut este îmbrăcat în straie țărănești, cu opincuțe și căciuliță. Păpușa se numește Calian, Caloian sau Scaloian. Fetele pun Caloianul într-un sicriu mic, bine încheiat ca să plutească pe apă, sau îl pun pe o scândură, îl înconjoară cu coji de ouă roșii, păstrate de la Paște, precum și cu fel de fel de flori, între care predomină busuiocul, apoi îl îngroapă pe câmp, printre bucate, prin

bozii sau mărăcini, pe malul vreunei ape ori într-alt loc ascuns. Înainte de înmormântare, una dintre fete se face preot, alta dascăl, a treia duce steagul, adică o trestie cu o batistă albă în vârful, înaintea popii, și iarăși una sau două fete duc sicriul ori scândura cu Caloianul. În urma cortegiului vin celelalte fete, cu lumânări aprinse, bocind. Caloianului după înmormântare, Caloianului și se face pomana, timp în care e bocit din nou: Iene, Caloiene! Tinerel te-am îngropat, De pomana că ți-am dat, Apa multă și vin mult Să dea Domnul ca un sfânt Apă multă să ne ude, Să ne facă poame multe! A treia zi, după ce l-au înmormântat, adică în a doua sau a treia joi după Paște, ori în ziua de Paparude, fetele se adună iarăși, se duc la locul unde a fost înhumat, îl dezgroapă și-l bocesc iarăși:

“Caloiene, Ene./Mă-ta te căta/Prin pădurea deasă./Cu inima friptă, arșă./Prin pădurea rară./Cu inima friptă, amară!” Fetele îl aduc în sat și îl aruncă într-o fântână sau se duc și-i dau drumul sicriului pe un râu sau pe un lac, urând ca anul să fie ploios și plin de belșug. În multe locuri, Caloianul e mai întâi frânt în bucăți și abia după aceea diferitele sfărâmături sunt aruncate în fântâni, în bălți ori pe râuri. Apoi se adună toate fetele la o casă și acolo coc o plăcintă mare, numită ghizmana, ori mai multe plăcinte și alte bucate. Flăcăii aduc vin și lăutari, se așază toți la o masă, mănâncă și beau din pomana Caloianului. Pe vremuri, în unele sate se făceau două păpuși de lut, numite Tatăl Soarelui și Măicuța Ploii. În ziua de Caloian, fetele urzesc țevi pline cu bumbac sau cu lână, furate de la mamele cu copii mici, pentru a da Dumnezeu ploi îmbelșugate.

Paparuda

Paparuda este denumirea cea mai răspândită a ritului magic de provocare a ploii, practicat pe timp

de secetă. Jocul este practicat în a treia joi după Rusalii; poate însă avea loc și în orice zi de vară, după o secetă prelungită. Este jucat de fete tinere, mai rar și de băieți, sub 14 ani. Ritualul, având o dată tradițională fixă (joi, în a treia săptămână post-pascală, dar și ori de câte ori e secetă prelungită, în iunie și iulie), este magic, aparținând tipologiei cultelor agrare și cu totul deosebit de vrăjile practicate de cărămidari și solomonari pentru legarea sau dezlegarea ploii: în timp de secetă, tinere fete execută Jocul Paparudelor, ca figurante ale unui dans rudimentar, în fuste simbolice de frunzare; concomitent, femeile din sat le stropesc cu găleți de apă. Uneori e o singură Paparudă - o figurantă sub zece ani. Alaiul e alcătuit dintr-un număr variabil de personaje, dintre care cel puțin una-două trebuie să fie mascate. Acestea sunt dezbrăcate și apoi înfășurate în frunze și ghirlande de boz (brusture, fag, stejar, alun). Gluga de boz era legată deasupra capului cu cotoarele în sus și acoperea tot corpul ca un con de verdeață. Rămurelele erau împetrițate cu panglici roșii, cu salbe de firfirici. Cortegiul umbla prin sat de la o casă la alta, și în curte, însoțitoarele cântă un cântec ritual, bătând din palme, iar paparuda joacă un dans săltăreț.

Paparuda invocă onomatopeic ploaia prin dans, prin bătăi din palme, prin plesnetul degetelor, prin răpăitul tobelor improvizate din tigăi, dar mai ales prin ritmul și conținutul textului magic:

„Paparudă-rudă, / vino de ne udă / cu găleata-leată / peste toată ceata; / cu ciubărul -bărul / peste tot poporul. / Dă-ne Doamne, cheile / să descuiem cerurile / să pornească ploile, / să curgă șiroaiele / să umple pâraiele. / Hai, ploită, hai! / udă pământurile

/ să crească grânele / mari cât porumbele./ Hai, ploită, hai!”

În timpul jocului sau după terminarea lui este obligatorie udarea cu apă a paparudei, ori a întregului alai. Pentru dansul lor sunt răsplătiți prin daruri rituale ce semnifică abundența și belugul: ouă, mălai, grâu, ca, lapte, colaci, fructe, bani, etc., uneori și haine vechi ceea ce leagă obiceiul de cultul morților. După ce au terminat cu mersul prin sat, paparudele merg la o apă curgătoare, aprind paie pe apă, apoi îi aruncă pe apă și veșmintele din frunze. Ziua hotărâtă pentru dansul Paparudelor e joia celei de-a treia săptămâni de după Paște, într-alte zone o dată cu Caloianul. Prin extensie se continuă, pe vreme de secetă, și în iunie și iulie. În zilele noastre, obiceiul a fost preluat de tinerele țigănci. Astfel, ele se despoaie, apoi își împletesc coronițe de bozii pe cap, se acoperă cu panglici roșii, își pun la gât salbe de aur sau de argint și pleacă să danseze pe la case. O țigancă mai în vârstă cântă monoton, cu note scurte și cu tact repezit, textul străvechi al Paparudelor. După ritmul cântecului, ele dansează bătând din palme, plesnind din degete și repetând “Ha! Ha!” În acest timp, gospodina ia o cană cu lapte sau o găleată cu apă și o aruncă pe ele. Paparudele se prefac că fug, dar până la urmă tot se lasă udate. Există credința că acelei case unde nu joacă Paparudele nu îi va merge bine în vara ce urmează. Frunzisul cu care se îmbracă Paparudele e bun de leac, dar numai până la ziua lor. După ce trece însă Ziua Paparudei, ierburile de leac nu mai au nici o putere.

În “Descrierea Moldovei”, printre cei “câțiva zei necunoscuți și care se vede că se trag din idoli ai vechi ai dacilor”, Dimitrie Cantemir pomenește și Papaluga: “În vremea verii, când semănăturile sunt primejduite de secetă, oamenii de la țară îmbrăca o copilă mai mică de 10 ani cu o cămașă făcută din frunze de copaci și buruieni. Toate celelalte copile și copiii de aceeași vârstă o urmează și se duc jucând și cântând prin împrejurimi; iar oriunde sosesc, babele au obicei de le toarnă apă rece în cap. Cântecul pe care îl cântă este alcătuit cam așa: Papalugo, suie-te la cer, deschide-i porțile, trimite de acolo ploaia aici, ca să crească bine secara, grâul, meiul și altele!”

Paparuda cuprinde trei secvențe ceremoniale:

1) nașterea: alcătuirea cetei sau alaiului paparudei din persoane pure, de obicei fetițe și fete nemăritate; alegerea persoanei care va juca rolul personajului sacru, Paparuda; confecționarea măștii sau costumului vegetal din frunze de Boz, Brusture sau din alte plante; îmbrăcarea Paparudei, împodobirea Paparudei cu flori sau coronițe de flori;

2) desfătarea zeiței: pornirea alaiului alcătuit din Paparudă și ceata sa divină pe ulițele satului

pentru a vizita fântînile și gospodăriile oamenilor; dansul executat de Paparudă pe o melodie simplă, cântată și ritmată de participanți prin bătaia palmelor; udarea Paparudei cu apă, uneori cu lapte sau zer; udarea cu apă a alaiului Paparudei; primirea darului (alimente, bani, vase de lemn). Textul Paparudei invocă, prin formule poetice, ploaia și, uneori, efectul practic așteptat (roadele bogate) și eficiența apotropaică a ploilor, urări de sănătate și referiri la darurile ce le va primi de la gazdă;

3) moartea și ritul funerar: dezbrăcarea măștii vegetale, de obicei pe același loc unde a fost îmbrăcată (râu, pârâu, fântână); depunerea în apă a măștii vegetale (mortului); petrecerea cu privirea și cu cîntece de Paparudă a „mortului” dus de apa curgătoare; scaldarea rituală a membrilor cetei; împărțirea darurilor și, uneori, ospățul funerar. Ritualul Paparudelor se întâlnește și la alte popoare din sud-estul Europei: bulgari, aromâni, sârbi, croați.

Simbolistica sexuală a Paparudei

Mircea Eliade explică nuditatea paparudelor recurgând la omologarea actului agricol cu cel sexual, omologare binecunoscută în istoria religiilor: „Semintele sunt îngropate în pământ - pământul este închipuit ca o mare matrice, în care rodesc tot felul de germeni. Pământul devine, așadar, el însuși femeie. Gestul semănătorului capătă semnificații oculte; este un gest generator, și plugul (la început, un simplu par ascuțit) devine emblemă falică. Dar pământul rămâne neroditor fără ploaie; femeia telurică trebuie fecundată prin furtuna cerească. Iar ploaia - amănuntul acesta a fost observat din cele dintâi timpuri - este în strânsă legătură cu Luna și ritmurile lunare. Este de la sine înțeles deci că într-o societate agricolă, în care soarta omului stă atât de strâns legată de ploaie, femeia are în puterea ei secretele vieții și ale morții. Participând singură la magia Lunii, ea singură poate conjura ploaia, căci virtuțile acvatice numai ea le înțelege. De aceea, în toate ritualurile agricole de aducere a ploii iau parte exclusiv femeile (paparudele etc.). În fața secetei care amenință, nuditatea rituală a femeii are o valoare magică: paparudele goale atrag pe marele bărbat sideral”.

Ambele ritualuri au ca scop invocarea ploii în perioadele de secetă alături de alte ritualuri practicate doar în anumite zone ale țării și care sunt mai puțin cunoscute.

Bibliografie

Eliade, Mircea - Mitul Reintegrării, 2003, Editura Humanitas, București.

Ion Ghinoiu, Obiceiuri populare de peste an, 1997 Editura Fundației Culturale Române, București

Simion Florea, Marian - Sărbătorile la români, 2001, Editura Grai și Suflet, Cultura Națională, București

Angela Baci 50

**“când voi împlini 50 de ani...
până atunci dau cailor cuburi de zahăr.”**

“cu care mână să deschidă ușa apartamentului? în dreapta are o sacoșă plină, laptop-ul pe umăr, sub braț pachetul de la poștă, florile și factura de la vodafone, în stânga hainele de la curățătorie și geanta cu de toate. sub nici o formă nu va deschide cu dreapta. că a tot obosit să se plângă că nu se găsește un desfăcător de conserve și pentru ea, un ibric, un decojitor de legume, poate un cuțit de tăiat pește, sau măcar un pachet de cărți de bridge, nu mai spun de o forfecuță de cuticule (ce îi place cuvântul ăsta!) sau un ceas de mână pentru stângaci. în clasa întâia doamna învățătoare mă tot bătea cu rigla de lemn la palmă *de ce nu ești și tu normală ca ceilalți copii uite, toți scriu cu mâna dreaptă.* pe urmă, vecina de pe dimitru chicus, evreica aia cu ochii mari, leibovici parcă o chema, dădea mereu din cap când mă vedea cum scriu cu stânga pe genunchii zdreliți de atâtea căzături. la școală stăteam în ultima bancă, să nu vădă ceilalți cum mă scobesc în nas cu mâna stângă. *lingura-se-ține-în-dreapta-furculița-în- stânga.* ei, aș, cine a mai scornit și asta? oricum, nu se vede. că,

acolo pe facebook nu scrie asta. nici că mănânci cu stânga, nici dacă porți 42 la pantofi (nu poartă!) acolo toată lumea e frumoasă, e bună și deșteaptă. toți își dau *like-uri și emoticoane* cu zâmbete, *ador și inimi*oare. mi-ar plăcea să mănânc pe facebook.” așa îmi încep cartea “Mic dejun la Frida” ce va apărea în curând la Editura “Tracus Arte”. Nu știu dacă e un dar de 50, dar acolo, în cartea asta, mă văd în chip de fetiță la școală, stângace și cu codițe lungi, apoi adolescența rebelă ce visa să devină actriță (puteam să am toate șansele), îmi văd poezia ce îmi tot intra pe sub piele, tânăra femeie ce voia să mute munții, să câștige pariul cu viața, dar și cu moartea. Că moartea mi-a tot dat târcoale, dar eu i-am ținut piept.

E luni și aș dori să vorbesc despre iubire. Că doar ea, săraca, e cea care ne face să zâmbim dimineața când, așa pe la ora 5, ciorile pleacă (ele știu unde) și se întorc fix la ora 17.00 (tot de unde știu ele). Că iubirea asta ține loc și de foame și de sete și de dans și de haine. O vezi la colț de stradă cerșind atenție, o vezi în piață cumpărând marmeladă, într-o cafenea stând picior peste picior și fumând din narghilea. Apoi, călătoriile. Toate străzile, cartierele, orașele, trenurile, cafenelele descoperite cu răbdare în doi, și descrise apoi în carnețele mici. Că femeia asta micuță, stângace, își strigă iubirea peste tot: peste garduri, blocuri, vapoare, Cișmigiu, Strada Tecuci (în copilăria mea era un copac cu oglinzi sparte pe Dumitru Chicus, colț cu Salom Alehem și în față la Diavolu Schiop se vindea braga și niște mingi colorate umplute cu rumeguș de care era atârnat un elastic!). Iubirea asta vine când vrea ea, stă, se odihnește, se face frumoasă, plutește peste mări și țări, și pleacă când vrea ea. Că e liberă! Nu îi poți pune nici botniță, nici lesă. Cum s-o închizi într-o colivie când ea trăiește doar în aer liber? Cum să o legi la gură, când ea e fericită când cântă? Că iubirea asta îți bate la ușă și tu trebuie să fii acasă și să îi dai drumul. Ea aduce lumina, aerul curat, liniștea, flori proaspăt culese, miros de mosc și ylang-ylang. Așa o recunoști. Uneori doare. Mai rămâne câte o fărâmă dintr-o floare uscată, o rădăcină, poate vreun spin. Doare cât să îți arate că există. și îți place durerea asta. Mergi cu ea peste tot. La medic (să o scoată ca pe o măsea stricată), la florar (să ți-o împacheteze cu fundă), la librar (să ti-o ascundă în vreo carte). Ea își face culcuș acolo și te obișnuiești cu ea. știi că nu ești singur pe lume, că

Ziua Mondială a Poeziei

iubirea nu îți dă drumul de mână cu una, cu două. Totul e să nu te enervezi și să fugi tu din calea ei. Să n-o superi, că ea e blândă, bună și e pentru tine.

Când crezi că nu mai poți, îți dai în cărți. Vezi pe cineva de treflă (e tot ca mine!), un drum lung, o veste. și le iei pe toate la rând. Cineva de treflă stă mereu în preajmă, e Brahmanul meu salvator, Frolo în vise (și pe scenă), drumul lung înseamnă de la el la mine și invers, de la 30 la 50, de la alb la negru și tot așa. Apoi vine vestea. “O să trăiești până la 102 ani” mi-a prezis ghicitoarea Kamceatka (când eram tânără credeam în stele-minciunile, știu, sunt și niște gogoși cu denumirea asta). și o să trăiesc. De ce nu. Îmi place viața! O să mor cu ea de gât, mai urcăm câteva trepte, le coboram, iar le urcăm...

Citeam de curând într-o carte cu exerciții de scriere creativă: inventează și descrie o nouă mișcare de dans. Sau: “scrie din perspectiva vacii în timp ce este mulsă”. Sau: “se apropie apocalipsa gogoșilor, cum te pregătești?”. Acum să vă văd. Ce răspunsuri ați da voi? (nu-i așa că cea cu vaca v-a plăcut cel mai mult?). Păi, asta-i viața. Cu dans (una din marile mele dorințe este să învăț tango), lapte

proaspăt de vacă cu mămăliguță pe plită, o îmbrățișare sus pe Vârful Urechia, să înoți gol în marea cea mare într-o noapte cu lună plină (știți că pe fișia lunii apa este și mai caldă?), să arunci cu bumerangul în Castelul Peleş, să îi scrii o scrisoare lui Karenin, așteptându-l apoi într-o gară veche. Firește, port căciula de blană și manșon. Ce vreau să spun cu asta? că la 50 marea e mai neagră și mai caldă, te împrietenești ușor cu meduzele albastre, cartea îți intră mai adânc în piele, dorul de mama uriaș, iar îmbrățișarea lui hrana de zi cu zi. și ce dacă mai doare, și ce dacă te mai lupți cu anotimpurile, vrăjile, bocetele și blestemele. Tu ești tot acolo, față în față cu tine.

Și, trecând prin toate apele lumii, am încheiat “Mic dejun la Frida” cam așa: “când voi împlini 50 de ani mai am puțin o să spun că am aceeași vârstă cu tine. o să port un rucsac kaki o să-mi atârn de el fluierașul cu care mă feream de urși, o să-mi cumpăr cei mai urâți bocanci și o să-ți arăt caprele negre promit să nu mai închid ochii când trecem podul. până atunci dau cailor cuburi de zahăr.”

Iustina HRISAFOPOL

Elevă cls.XI-a, Colegiul Național "Costache Negri", Galați. Scrie să se vindece de tot și nimic. Îi place natura. Îi plac oamenii care aleargă prin ploaie fără umbrelă. Vrea să îi rămână coloana vertebrală la locul ei. E fericită atunci când plânge. De ce plânge? Pentru că îi curg suferințele. Ce o face tristă? Indiferența oamenilor. Ce nu suportă? Multe. Rasismul, sexismul, tăierea aripilor. Trăiește pentru zâmbetul celorlalți. Dorința? Să ajute cât mai mult. Regret? De a nu face din om, om. De ce e așa cum e?...

ȘOTRON (inedite)

motto:

se trezește amorțit de căldura soarelui și de umbra urâtă a copacilor. se simte adormit de plăceri, tremură de frig, se duce în colțul, din dreapta. ia micul dejun, caută cu privirea un punct, să-l cunoască, să-l descrie.

Șotron 1.

nu trăiesc foarte des. dar când o fac, îmi place să dorm în cuibul meu, în valul căldurii de pe brațele tale. pe toate le consider o eliberare de a mea... o treaptă rulantă deschisă-închisă. o cameră cu tresăriri, simțiri, armuri de persoane și veștejită de trupuri goale.

Șotron 2

ora 12.00

se uită obosită în grădină. cred că fiul o părăsise. era doctor, își luase aripile pe calea substanțelor organice. privește cu un plus de suferință în suflet.

ora 19.00

trece peste ape timpul ăsta. nu mă pot abține să nu observ că Magdalena, așa o numisem, tremură în oalele ploii. cercănele se înclină spre soare și mâinile se dezzechilibrau de capul său, picură-tremură-picură.

ora 00.00

o urmăresc de pe verandă. își duce nasul la gura de ceai, se uită în tot ce a realizat până atunci, bibelouri

tari și neînțelese, praful care stătea încă din primăvara trecută. și un degetar lăsat pe masa de alături. ultimele lucruri rămase pe lângă pereții găuriți de sticle roșiatice.

Șotron 3

ceață. auzi? băi? (țipă) băăă!!! nu e bine aici, nu e bine, auzi? mă aud! băăă!!! (țipă mai tare) ce văd? orice! (păi, și ăla de pe jos ?) adică, ce? ce? nimeni? nimic! nu-mi place. ating și simt ceață (atinge altceva) pipăi și mă plimb ca un nebun prin teatru. nu sunt actor. mi-am dorit de tânăr să mă fac actor. l-aș fi jucat pe Icar într-o comedie de moravuri. trebuie să râd, să continui să scriu, să plec din formă asta nedefinită. cuie, dealuri și durere, mă plictisesc de cutia asta. nu mă dezbrac de camera. niciodată fără ea. și invers.

Șotron 4

până la urmă admira cerul. ce dezamăgire. eu care ziceam că va trăi în parașute de aer dezumflate, dar locul e în ceva spiritual. ce? încă nu m-am lămurit. reușești tu? sau, poate...

tot lumânările știu mai bine. am greșit că nu l-am ascultat de la început.

Șotron 5

m-a făcut mama artistă, d-le! m-am născut în libertate, într-o liberă exprimare! nu mi-a păsat niciodată de matematică, în special de fizică, în schimb am preferat să îmi înmoi mâinile în cerneală, să le lipesc de diferite obiecte, făcându-le parte din tribul meu indian. biroul era șeful de trib, scaunul era șacalul loial. când am crescut, un adolescent turbat a zis că vrea să împartă peretele în două, să picteze pe el fețele lumii. până la urmă, a pictat o foaie, s-a lăsat de cerneala camerei.

Șotron 6

profesorul vorbește. mă holbez de jur împrejur să mă hotărâsc dacă vreau să fac exercițiile sau nu. gata, gata, vine! dacă mă întrebă de ce nu fac nimic, îi voi

răspunde pe un ton răspicat că artistul nu da explicații nimănui, până la urmă, de ce să dau? nu e vina mea că îmi vine. dacă nu îi place să rămână cu deceiver-ul ei și să-l mănânce la prânz. am treburi mult mai importante de făcut. ca de exemplu: vreau să intru în camera mea. ce să fac în ea? tot e treaba mea. pot să dansez, sau să mă prefac a fi eliade, în chirița în provincie, îmbrăcat ca un sherlock holmes de proastă calitate.

mda, asta ar fi mult mai interesant decât să învăț cele 26 de vrăjitoare ale francezei.

Șotron 7

construcții lucitoare alcătuite dintr-o marmură ieftină și uzată, pe covorul cu structura de lut. o întreb dacă e fericită. zâmbește rar, înclină capul spre mine, așteaptă să o contrazic. să îmi dau seama că nu e. nu o fac. e o alegere. camera ei este la parter, a mea este la etajul unui zgârie nori. diferență mare dacă nu îți dai seama. prea mare. nu ne-am auzi oricum.

Șotron 8

grădina din fundul curții se dezmoțeste sub unghiile reci ale toamnei. oglindei? nu îi place să se împopoțoneze. mai degrabă și-ar pieptăna părul. "acta non verba" și tot s-a stins din cămară. vorbele dulci se strâng laolaltă, traiectoria este schimbată. nu e doar asta.

dar, corul nu desenează frunze grase, albicioase, ramuri lunguiețe, cum spunea o duduie acră.

Șotron 9

scoală-te că așa nu ajungi nicăieri. taci, nu mă deranja. am spus eu ceva? atunci, ia-ți expresiile și azvârle-le într-un car cu fân. ajung la destinație? de ce nu? pentru că plopul nu-mi dezvăluie adevărul. așa trebuie.

nasturii s-au desprins de tot? sincer, habar n-am! nu în fiecare zi vezi un saxofon cântând neacordat.

Șotron 10

teroare. viermii se înghesuie unul lângă altul. vremea se transfigurează. poveștile sar paginile, istoria se bucură de doine populare.

ai prezis bine, Manole, zidurile îți cad și ție în cap. nu ajungem nicăieri cu atitudinea asta. lucrări anonime și promisiuni de mult încărcate. ai grijă, meștere, cărămida cea mare cade peste viermii cei mici...

Petre MANOLACHE

Grija de corăbii

Rămâi în interiorul
ideii
ce te bântuie
de mult
ce te așază
între cărțile vii

o lume cu aripi
cu chipuri frământate
de vremuri
cu ecouri obosite
întorcându-se
din depărtări

fără grimase cu aripi
fără iubirile la crepuscul
ci numai rodul acela
cules mai târziu
cu grija de corăbii
cu grija de valuri
cu grija de vuiet
cu grija de necunoscut
și privilegiul suprem
că ești
că nu ai plecat

ai rămas
îmbrățișat cu țărâna
ta
cu inima ta
cu nesfințenia ta
cu tot ce ai văzut
ori încă nu ai văzut
în îndelungi
călătorii.

ai rămas
nimeni nu poate
să-ți scoată
rădăcinile
nici trunchiul
nu ți-l poate tăia
nici muzica
universului tău
nimeni nu o poate
ascunde

Ziua Mondială a Poeziei

Eduard PETREA

Elev, 17 ani, Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, Galați
Premii: Premiul I Concursul Național de Poezie
“Când vioarele tăcură / poezia lui răsună...” din
cadrul Zilelor Bibliotecii Municipale “Stefan Petică”,
Tecuci, 2019.

Publicații: A publicat grupaje de poezie în revistele
literare „Porto-Franco” și Revista „Dunărea de
Jos” Galați

Urmează cursuri de scriere creativă, comunicare și
fotografie. Pasiuni: călătoriile, pescuitul, literatura,
fotografia. Practicant aikido.

în cana mea goală se odihnește un fluture

citesc

în cafea

am renunțat de mult la cărți

sub un măr ziua

pare înnorată

picături de ploaie.

nu

roua de pe frunze cade în cană

încep să culeg

bunicul zice că sunt ai mei

toți merii.

de reținut: doar rândul ăsta

într-un sat

25 de case

ce te-ai aștepta?

livada e comună

gică îmi povestea că mai pun ei în comun și altele
dar rămâne secret.

seara se lasă

în cana mea goală

se odihnește un fluture

mâini de bunic

scoate mereu din pământ

morcovi

pătrunjel

își îngroapă averea

așa pare

peste câteva luni banii vin înzecit

până atunci trăiește

din ce a strâns

cerul limpede nu îl încântă

îi plac norii

dacă plouă

are recoltă

cizmele rupte

pălăria subțire

cămașa ponosită

imagine în ceață

cu palmele bătătorite

trecute prin vânt

soare

și ploaie

ar putea să bată cuie

cu ele

colț de codru

negură

cântec de cucuvea

crengile trosnesc.

acolo trăiește

în colțul lui de rai

unde mulți ar fi temători

nea prăjină s-a obișnuit

ACOLO UNDE SE SCALDĂ SPERANȚA

Cezarina ADAMESCU

Nicolae Mărunțelu, *Printre stele călător*,
Editura Info Rap Art, Galați, 2011

Continuându-și periplul cosmic printre aștri, autorul de față își structurează volumul în trei mari capitole: Primul capitol, „*Poemele iubirii*”, cuprinde poezii din perioada 1982-2004; al doilea capitol este axat pe poezii spirituale din perioada 2005-2007 și în cele din urmă, Capitolul III, creații literare religioase creștine din anii 2008-2011.

Cartea este foarte consistentă, însumând cca.700 de pagini, cu unele imagini color preluate din iconografie sau din arhiva Istoriei literaturii, portrete de autori români și alte imagini. Toate acestea constituie un suport vizual pentru poeziile cuprinse în volum.

După un scurt cuvânt al autorului asupra ediției, urmează o Predoslovie către cititori, în versuri: „*O carte deschisă e ca o ființă vie, / Este o fereastră către cer, / Un mijloc de a-l regăsi pe Dumnezeu, / Este o adevărată și dorită bucurie, O renaștere a învierii, / A iubirii și a înălțării*” (*Cititorilor mei dragi*).

Și cum nu se putea altfel, poetul începe cu un fel de Crez artistic, în poezia intitulată „*Eu cred*”. „*De-aș putea să le sădesc tuturor în suflete/*

Bunătatea, dragostea, iubirea și răbdarea/ Ar fi pe lume numai bunătate./ O, Doamne, tu ești pentru toți/ Nemărginirea”.

În următoarea poezie: „*Privirea autorului curată,/ comoara cea mai de preț*” - autorul se adresează cititorilor, cu mare deschidere spre dialog: „*Poemele mele vă așteaptă cumiți./ Strofe, izvor de armonie/ O lume sfântă, nouă/ Numită poezie!...*”

Din acest lung poem, în afara cuvintelor frumoase către cititori, există și o afirmație aforistică: „*Din totdeauna, Dumnezeu/ A iubit și binecuvântat poezii...*” Autorul se simte astfel binecuvântat și hărăuit de Dumnezeu, venit în lume cu o menire sfântă: de a dărui bucurie și mângâiere, pentru că: „*Ochii poetului sunt limpezi ca lumina*”, și: „*Poemele mele sunt o binecuvântare și armonie/ De clipe dulci și fericire,/ O cerească mântuire/ Pe care le-a binecuvântat Dumnezeu/ În drumul către cerul sfânt, urcând*”. O astfel de conștientizare a misiunii sale poetice este destul de îndrăzneată.

În unele cazuri, în continuarea sau în finalul poeziilor, autorul adaugă și câteva fraze prin care explică gestul său de dăruire către oameni, determinarea și ceea ce îl îndeamnă să-i ierte și să le ceară iertare, îndemnându-i la pocăință și rugându-se pentru ei.

După această mărturisire, autorul își propune, ca un fel de program spiritual: „*Voi face din mine o mare/ Cu țărături noi de vis, luminate de stele./ Străjer voi pune steaua polară/ Muza iubirii gândurilor mele./ Voi înălța un cântec fermecat/ Plutind pe valuri de nori și de stele,/ Pentru mine și vântul de-afară/ Rătăcind amândoi de gânduri amare*” (*Voi face*).

În acest proiect generos destinat oamenilor, poetul visează o lume mai bună în care el să aibă un rol important, putând transforma viața în una suportabilă: „*Voi face ca pâinea să fie mai mare/ Spicul de grâu auriu să fie mai înalt./ Cu bobul mare pentru fiecare, / Bogăția țării să fie în hambare./ Să nu ducă lipsă copiii de mâncare/ Voi face ca gingașa mea lună/ Să-mi lumineze cărările înguste/ Ca noi să putem să lucrăm împreună*” (*Voi face*).

Apetența poetului pentru universul ceresc este notorie. Aproape în fiecare poezie el visează să călătorească printre luceferi: „*Iubirea mă poartă printre stele/ Ce se rotesc ca într-un joc de artificii/ Voi pleca pe veci să fiu printre ele/ O viață*

nemuritoare să am ca luceferii” (**Printre stele călător**).

Multe poezii sunt adresate iubitei, cu apelativele de rigoare: „mireasa mea frumoasă „mireasa mea în toate „floare-ncântătoare,, mândro „floarea curcubeului cel sfânt,, îngerul meu cu aripi luminate „Ricuțo” și multe altele.

Uneori se înfiripă între ei un dialog, plin de dragoste chiar dacă pe cerul iubirii apar nori. O gamă întregă de sentimente, așa cum numai între îndrăgostiți poate exista. În altă poezie, autorul mărturisește: „Sunt un călător spre idealuri/ și merg grăbit cu pasul spre altar” (**Sunt un călător**). Pe de altă parte, conștient de efemeritatea vieții pământene, poetul spune: „Mă voi stinge, asta o știu mereu/ În urma-mi va rămâne/ O ploaie de stele pe cer/ O lună mai tristă apune./ Doamne, mai lasă-mi un ceas de trăire/ În calendarul sfânt al vieții,/în veșnicie” (**O ploaie de stele**). Această poezie este dedicată autorului însuși. și tot aici, autorul spune, în sens simbolistic: „Eu sunt violetul curcubeului,/ Care înseamnă spirit de sacrificiu,/ În violetul lui am steua mea norocoasă/ Tăcută doamnă, moartea îmi bate la fereastră”. (**O ploaie de stele**).

Chiar și în poemele de dragoste, izvorăște ca un fluviu, dragostea de țară, de meleagul natal, de potecile, pădurea, livada de cireși și florile de trandafir.

Iubirea ia chipurile Antigonei, Ricuței, Ilincăi, Frosinei, Suzanei, femeii iubite și respectate de poet, care i-au lăsat în suflet amintiri duiioase. Ele sunt muzele care i-au inspirat versuri nostalgice și doruri care poartă numele lor.

Femeia este pentru poet: „floare de colț de pe muntele Ceahlău” (**Viața trece-n fugă**); femeia e „duhul sfânt al frumuseții” (**Primăvara**); altădată spune: „Ești pentru mine a doua mea trăire / Ești viața, sfântă amintire” (**Primăvara**); „Ești lacrima cea sfântă și izvorul” (**Singur pe lume**); „frumoasa mea diamantină” (**Te caut mereu**), toate metaforele și toate epitetele nu sunt de ajuns ca să o cânte în vers.

Un poem reprezentativ în acest sens este intitulat chiar „**Antigona**” - un fel de poveste în versuri a iubirii lor, cu final tragic, ca al eroinei lui Sofocle.

Poetul este fascinat de cerul înstelat, de Carul Mare cu ale lui roți de foc, de luna plină care îi zâmbeste, de stelele fermecate care îi dau sens vieții. Iar „soarele din pieptul meu/ mă arde răcoros” (**O lumină plină pe cerul înstelat**).

Semnificativă pentru acest poet este predilecția pentru universul în care se simte în voie, hălăduind printre aștri, unde adeseori își întâlnește

iubirea. El îi dedică lunii poeme lungi și romantice: „Lună plină, lună plină, curată stea, Răsări veșnic în același loc, Te duci pe căi de tine cunoscute./ Crăiasă zână, frumoasa mea,/ În lungul tău drum, în liniștea nopții/ Stelele zâmbesc și se pierd în noapte./Mă ridic pe-o culme să văd o lumină și privirea-mi scapă.// Pe întinsul de stele, numărul îmi scapă. Tu-mi trimiți o rază, o rază a ta e sfântă,/ Te ascunzi după un nor;/ Stelele îmi cântă/ Un cântec frumos, ce bine le șade/, Iar cântecul lor e vuiet de cascade.// Cerul dă lumină și scânteii răsar.../ Plouă cu lumină pe case mai rar./ Una câte una stelele se strâng/ Lângă luna blândă unde nu se frâng. ” (**O lumină plină pe cerul înstelat**).

Plecarea este un element constant în poezia acestui autor. Fie pe alte ținuturi, fie pe alte tărâmurii, plecarea este iminentă și el o așteaptă cu dor. E veșnic cu gândul la ea și doar gândul acesta îl ține pe loc, în mod paradoxal, dar îl și ajută să meargă mai departe.

Dimensiunea spirituală este prezentă permanent și el recunoaște acest lucru: „Tu ești pâinea cerească și apa vie,/ Înviorătoare și purtătoare de viață și de iubire,/ Ești mântuirea sufletelor omenesti/ În veacul acesta și cel viitor „Ești cerul meu de stele sfânt strălucitor./ Doamne, dă-ne tuturor o viață nouă/ Să facem numai bine pe pământ,/ Mai luminați la minte// Ca niște stele/ Din lume, Doamne să piară/ Răutatea, ura și patimile grele./ Dă-mi așadar, bunule, harul tău,/ Nu mă părăsi, ieși în căutarea mea,/ Du-mă la oile turmei tale.../ Dăruiește-mi pocăință neștirbită/ și inimă îndurerată ca să pot porni/ Cu tot sufletul în căutarea ta, Doamne,/ Că fără tine, viață nu-i... ” (**Credință vie**).

Poemele acestea au inflexiuni psalmodice și acea esență a credinței izvorâtă dintr-un suflet pur.

Prin vers, poetul canalizează niște energii spre sufletele care au nevoie de ajutor și nu-L cunosc îndeajuns pe Dumnezeu. În ciuda faptului că iubește și este iubit, poetul se simte singur pe lume și nu-și găsește pacea: „Singur pe-o lume de dureri,/ Sunt părăsit chiar și de steaua mea./ M-a tot chemat ca să rămân cu ea/ De fiecare dată în vis se prefăcea./ Singur cu vorba ta caldă și bună,/ De tine mă cuprinde dorul.../ Ești tot mai departe de iubita lună/ Ești lacrima cea sfântă și izvorul” (**Singur pe lume**).

Pe lângă așteptare și plecare, gândurile îl însoțesc pretutindeni pe autor: „Ce-s gândurile? Stoluri de cocori/ Care străbat pe cer precum corăbii,/ Pe care tu singur le stăpânești/ și care te-nsoțesc până să mori.// Gândurile? Prietenii fideli/

Pe care îi ai o viață întreagă./ Pe care nu poți să-i înșeli/ și nu pot să te înșele niciodată” (Gânduri).

Căutarea, chemarea, sunt și ele componente ale iubirii, ca și despărțirea și dorul și eminesciana **rămânere**: „Rămâi, iubito, în pajiștea cu flori/ Să culegi buchete, gânduri./ Tu să le dai la cântători/ Viața să-ți fie ușoară/ Scăldată-n rouă ce se lasă-n zori.// Rămâi, iubito, în lunca înverzită./ În flori mirositoare și cucii care-ți cântă./ Dar văd pe chipul tău frumos/ O umbră de tristețe, ca o aripă frântă./ O! Te gândești, iubito, la mine tot mereu/ Că fără mine-n viață/ E din ce în ce mai greu.” (Rămâi, iubito...)

Iertarea are tot atâta importanță ca și chemarea și despărțirea: „Iartă-mă, iubito, azi/ De tot calvarul fericirii;/ Am tot dorit să nu te văd/ Mereu cu lacrimi pe obraz.// În glasul tău atât de cunoscut/ În ochii tăi văd razele de soare.../ Îmi amintesc, iubito, că în tine am crezut/ Că în ziua cea senină în mine pe loc moare.” (Iartă-mă, iubito).

Reiterând mitul lui Manole și al Anei lui, poetul îi declară iubitei: „Ești izvorul meșterului Manole/ Curat și luminat ca două stele.// Ești mănăstirea sfântă clădită de Manole/ În veacurile toate va dăinui iubirea.../ Temelia iubirii curate...” (În ochii iubitei).

Desigur din tot acest tablou idilic al iubirii, nu putea lipsi Visul: „Mi-ai lăsat un vis frumos și o rază de soare/ Cântecul ți-l aud mai trist și văd/ Gânduri, păsări mari călătoare/ Pe cerul primitiv al întâmplării.” (Mi-ai lăsat un vis).

Durerea este o altă dimensiune a liricii acestui autor. Ea poate lua diferite forme și are nuanțe nenumărate, fie din pricina iubirii neîmpărtășite, fie că e neînțeleș, fie că este invidiat de unii. În compensație, poetul este: „Cu tine în suflet Doamne!.../ Sunt mai bun, iertător și darnic...” (Durerea mea).

Pierderea este la fel de dureroasă pentru poet și-i pricinuieste tristețe și îngândurare: „O, Doamne, iubirea-i risipită/ și port durerea în pieptul meu demult.../ S-a preschimbat iubirea pătimașă/ De când te-ai dus și urma ta o simi” (Te-ai dus).

În palmaresul iubirii apare și **Gelozia**, în poezia cu acest titlu: ”Îți văd privirea nepăsătoare./ Am strâns dureri aproape ca un munte./ Te urăsc pe tine și te iert de toate/ și plec să nu mai văd, să nu aud cuvinte;/ Mă arunc în valurile înspumate, sfinte”.

Si bineînțeleș, după pierdere urmează **Singurătatea** - ca stare existențială: „A clipit o clipă zarea/ Ca un ochi sticlos de zimbru./ Nu mă vrea, nu mă dorește/ si mă lasă singur, singur” (Singur, singur).

Interesant de remarcat că, în pofida faptului că e părăsit, poetul, când se așează la masa de scris, în fața colii albe, nu se mai consideră singur: „M-am întors către hârtie/ Albul ei frenetic tulbur./ Ea mă vrea, ea mă dorește./ Nu mai sunt, nu pot fi singur” (Singur, singur).

Există și imagini romantice, de pastel, cu metafore proaspete. În poezia „**Lebăda albă**”, apa e „limpede de iubire”, o lebădă aleargă în neștire, luna lasă pe lac umbre adânci, luceafărul îi vorbește, soarele, printre sălcii, aruncă raze ș.a.

Poezia „**Inimă vie**” este dedicată lui Mihai Eminescu, pe care îl consideră fratele său: „Am inima o pajiște pictată/ Cu trandafiri îmbobociți, frumoși. /Îți dăruiesc, o, frate Eminescu./ Lumină sfântă veșnică să ai/ Să-ți lumineze anii întunecoși./ Tu ești lumină, câmp mănăs, Izvorul sfânt veșnic luminos./ Ești sfânta masă/ A sfântului altar ție, Eminescu./ ți-l dăruiesc în dar;/ ție cel sfânt/ Tie fără pereche.// Eminescu, îmi ești lumină/ Ce luminezi pământul sfânt./ Ești inima mea vie./ Inimă și scut./ Leagăn de legende”.

Ca și Eminescu, autorul de față iubește pădurea, unde se refugiază adeseori să-și răcorească inima: „Ești gătită-n primăvară./ Vântul s-a oprit afară./ Iarba a crescut pe șes/ Oile pasc iarbă grasă./ Mândra mea-i tot mai aleasă” (Pădure, dragă pădure).

În ton elegiac este și poezia „**Neliniște**”: „Din amintiri încet se țese/ Pânza timpului trecut./ Barca gândurilor mele/ Lin mă poartă trist și mut./ / Marea se frământă-n valuri/ și lovește în catarg./ Gânduri triste, valuri negre./ Mă ademenesc spre larg.// Totul geme de furtună/ Iar neliniștea cuprinde/ Toată marea-i numai spumă./ Mă înghite, mă surprinde./ și în suflet mi se-ntinde.// Scânteind ca o stea, catargul/ Noptii cântece-i închină./ Raza soarelui din lună./ Dar neliniștea dispăre/ Marea valul și-l alină.// Amintirile răzlețe/ Se destramă sub cuvânt/ Noaptea visele strunește/ și mă poartă spre mormânt”.

Firea poetului, cu toate acestea, este înclinată spre visare, spre imagini frumoase și vise pline de speranță: „O, Doamne, ce miros de cimbru/ E în sfânta ta odaie!/ În suflet mi-ai picurat iubire și lumină.../ Viața mea-i veșnică și plină/ De vise sfinte

din odaie.// Sfânta mea vară, m-ai lăsat singur în livadă...// Îți trimit salutul meu de fericire./ Buchete de iubire în cascadă,/ O, livada mea, bogată fericire..." (Vara).

Compașiunea, spiritul de caritate reies din poezia „Copiii străzii”: „Am întâlnit în gara mare Copiii străzii în straie murdare/ Flămânzi și goi, acolo între gunoaie,/ Lipsiți de mângâierea mamei și-a ei chemare. (...)// Voi sunteți fără de speranță/ și fără de iubire din partea nimănu;/ Vă închin speranțe mari, noblețe/ Pentru copiii străzii ce în grabă o trecui./ Strămoșii noștri n-au văzut așa/ i nici pe străzi adormind copii.../ Veniți acum să vedeți durerea/ Unor copii cu inimi mari ce boala-i mistuie”.

Nu sunt uitați nici **Martirii țării**, cărora autorul le dedică poeme. Cu tot romantismul său, poetul nu uită de jafurile care se comit în țară prin tăierea și vinderea pădurilor seculare, pentru îmbogățirea câtorva corupți: „Ascult cum cad pădurile de brad și de stejar,/ Pentru fiecare brad tăiat, tresar/ Cu ucigătoare drujbe, taie pădurea, o fură/ Cu întunecata-i minte, nu se gândesc/ Că tinerețea pădurii se crește în mulți ani?/ Cu nepăsare și mafia pădurii/ Când vin cu barda,

despică pădurea/ În urma pădurii rămân tu ani și bolovani...” (Pădurile țării mele).

Imaginea României este personificată într-o fată frumoasă, pe care poetul o cere de soție: „Românie dragă, cu tine mă însor!// Românie dragă, fericit mă simt -/ Strânge-mă de mână, strânge-mă la piept/ Că ai brațe moi, simt că nu mai pot” pentru ca în final, să spună: „Dă-ne Doamne, pace pe pământul nostru!// Fă-ne Doamne pace pe pământ și-n cer!// Românie dragă, fără tine pier!” (Românie, dragă).

O poezie profund patriotică este „Am încredere” - care cucerește prin simplitate și sinceritate: „Am încredere în bobul răsărit,/ În rădăcinile acestui pământ,/ Am încredere în anotimpul vieții,/ În viața de apoi; să vă iubiți nepoții.// Am încredere în spiritul mâinilor,/ Al brațelor tale de granit,/ Încredere în sfântul pământ/ Ce îl slăvim din generație în generație./ O, Doamne, mai vino pe pământ!// Te apărăm din suflet și te cânt;/ Iubirea noastră-i sfântă,/ ti-o dăruiesc fie, patrie!// Am încredere în brațele țării,/ Ale celor ce vor veni curând./ Demni de o patrie nouă/ Să n-o lăsați nimănu, s-o apărați oricând.// Am încredere în patria străbună, statornică,/ Vegheată mereu de falnicii Carpați./ Pe frumoasa și sfânta mea patrie,/ Demnă, eroică, liberă, cu drag s-o apărați,./ Granițele țării pe mâini străine/ În veci să nu le lăsați”.

În spiritul poeziei atât de cunoscute „Mai am un singur dor”, Nicolae Măruțel scrie poezia „Lăsați-mă”, aproximativ cu același conținut: „Lăsați-mă aici, să mor/ În lunca înverzită,/ De glasul ei mi-e tare dor,/ De glasul mierlei care cântă.// Lăsați-mă în deal la vie/ De rodul ei, mi-e tare dor,/ Ce ne mângâie sufletul/ Cu un pahar roșu, e totul./ Mi-e dor de plaiul românesc/ De bradul verde al munților,/ Ce-i veșnic viu, nemuritor./ Eu n-am de gând să-mbătrănesc.../ Să-ți amintești de mine, doică,/ De voi muri, să nu mă plângi,/ Că nu mai pot să mai suport/ O greutate de pe piept/ și anii grei ce vin, îi văd.// (...) //Lăsați-mă să cânt duios/ Un cântec dulce iubitor/ Ce l-am cântat de multe ori/ Iubitei mele la izvor.// Mi-e dor de dealuri aplecate,/ De chipul dulce iubitor,/ De oile ce pasc de zor./ Pe muntele mai primitor,/ Aici eu, doică, aș vrea să mor!”

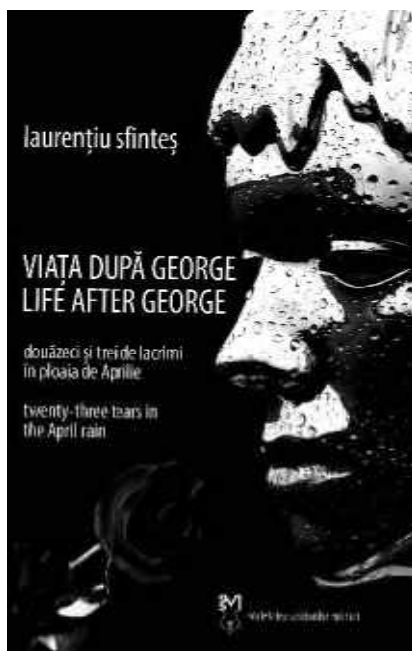
În tot volumul răzbate un aer de simțire curată, autentică, a unui poet care nu se mistifică și consideră sinceritatea, principala calitate a omului.

RITUALUL PLÂNSULUI

Octavian MIHALCEA

Vom aborda o carte așa cum puțin se scriu, *Viața după George. Douăzeci și trei de lacrimi în ploaia de aprilie / Life after George. Twenty-three tears in the April rain* (București, Societatea Scriitorilor Militari, 2019), semnată de Laurențiu Sfinteș, având drept pornire o răvășitoare tragedie familială. Întâlnim sublimări, dacă ele pot exista fără rest, ale factorului terminal. Ajuns în stadiul post-flagelare, mundan vorbind, poetul integrează fluid cele petrecute. Crepusculul poate fi cuprins printre atingeri fine, cu darul camuflării estetizante. Ritmurile ființării sunt perturbate, supuse parcă unui carusel al nopții ce-și poate lua luna drept stindard. Solitudinea apropie câteodată de suflet orizonturi pluviale. Sunt invocate constant ecurile temporalității *întoarșe*. Doar oglinda ar putea internaliza în absolut un mister foarte greu de pătruns. Până la un punct, rememorările au accepțiuni stenice. La nivelul puținelor certitudini, supremul *dat* în răspăr cu viața este întotdeauna, sub diverse forme, în proximitate. Imaginate de Laurențiu Sfinteș, suflete dansând animă acest areal particular care, încet, se îndepărtează... Percutantul glas al sângelui brăzdează versurile volumului *Viața după George*. Între zi și noapte au loc metamorfoze îngenuncheate. Memoria e aspectată non-labirintic, acum parcursă etapizat, cvasi-temperat. Marea plecare asupra căreia se apleacă tandru Laurențiu Sfinteș lasă în urmă neliniști maxime imposibil de disimulat. Este ipostaziată grandoarea diluviului silentios, dematerializant. Paradigma acvatică tutelează elementele, abolind aici idealurile. Enigma thanatică va consona întotdeauna cu incertitudinea. Plânsul și ploaia realizează o sinteză a suplicierii, totuși privită din perspectiva unui *continuum* salvator. Distanța dintre extincție și purificare ar putea fi abolită de miracolul apelor, repunând în discuție certitudinile, până la final: “e din nou primăvară/ a câta oară// pe pragul spre răsărit

stă lumina/ pe pragul spre apus stau singur/ mă întorc/ cu fața spre norii de Aprilie// câtă ploaie curge peste noi/ câtă apă dulce îmi spală fața// e din nou primăvară/ anotimpul când se nasc fii/ și le stă deasupra frunții însemnul celor aleși/ și totul arată că s-a petrecut un miracol/ ce vor atinge se va preface în aur// a câta oară// e din nou primăvară/ anotimpul când cresc fiii/ și trufia frumoasă a tinereții/ îi îndeamnă să fie curajoși și imberbi// și/ a câta oară// e din nou primăvară/ anotimpul când mor fiii/ departe de părinții lor/ / și începe să plouă ca la potop/ să acopere totul/ să înece pleoapele/ să se reverse peste pomeții obrajilor/ să bolborosească deasupra buzelor/ să strângă mărul tânărului bărbat Adam// e din nou primăvară// ultima oară”. Ritualul plânsului este inclus în ritmurile naturii, acea natură care le integrează pe toate. Sângele e consubstanțial unui anotimp labirintic, saturnian. “Sărutul umed al morii” conferă valori neînchipuite fiecărui moment care s-a petrecut și se va petrece. La un moment dat vom pași pe calea transfigurărilor tăcute. Dintre cuvinte țâșnesc evanescene îndurerate. Se petrece diseminarea luminii. Iată o aparte creionare a neantului: “pustiul sub florile care îmi acopereau picioarele goale”. Parcurgem liric zodia singurătății inflamabile, invocarea plumbului, silențioasă, conducându-ne la esențe tragice. Treptat, întrebările se pierd într-un teritoriu nocturn al nisipului, acolo unde misterele sunt suverane. În acest cadru de recviem impresionează puritatea celui ce “devine floare de nufăr”, reper perpetuu, împreună cu ploaia care va continua să cadă. Drept epilog, să fim alături de una dintre “lacrimile” acestei cărți tainice a lui Laurențiu Sfinteș, *Viața după George*: “tu nu deschizi ușa niciodată/ în casa noastră/ parcă nu ai fi/ te-ascunzi/ după umbrele perdelelor/ în culorile întoarșe ale icoanei cu Sfântul Gheorghe/ în literele roase ale cărții <<101 poeme de dragoste>>// în spatele unei fotografii/ pe care o împingi ca pe o lespede/ către mine// și îmi dai de știre că s-a întâmplat ceva foarte rău/ ai alunecat în noapte/ și visul meu nu a putut să te oprească// tu nu deschizi ușa niciodată/ de parcă te-ai ascunde// de parcă”.

ETERNA MIRARE

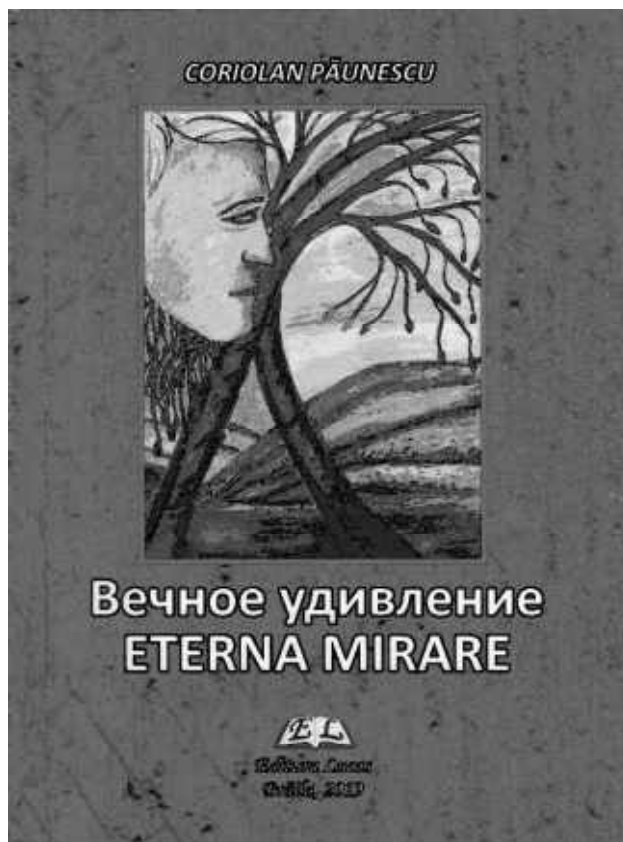
Dumitru ANGHEL

Conf. univ. dr. Coriolan Păunescu (Universitatea Danubius, Galați) este scriitorul-total, autorul a 28 de volume de *poezie*, cele mai multe, dintre care patru, literatură pentru copii, câteva în variantă bilingvă (româno-franceză, iar cel de față româno-rusă), *proză* (reportaj și proză scurtă), ca o *sarabandă* năvalnică, de nestăpânit, și o tehnică literară de impact emoțional, plină de prosepțime și acuitate sentimental-umană.

Volumul „*Eterna mirare*”, Editura Lucas, Brăila, 2019, 100 de pagini, adună fix 40 de poeme, cele mai multe pe întinderea unei pagini, dublate de încă tot atâtea variante în limba rusă, în traducerea profesoarei Virginia Chiriac. O carte de versuri care punctează original diversitatea editorială a scriitorului Coriolan Păunescu, decurgând din sfidarea reacțiilor alergice la cultura și literatura rusă, deși acest areal de artă a dat nume grele, de top, din cultura mondială, dacă ar fi să mă refer doar la Lev Tolstoi și la capodopera „*Război și pace*”, ori la Serghei Esenin, rapsodul țaranului rus.

Așadar, un volum de lirică româno-rus, care motivează, justifică și exprimă surpriza din „*Eterna mirare*” a poetului gălățean în fața miracolelor lumii și ale frământărilor sufletești, ipostaza lirică, esențială, ca un adagio sentimental festiv, grav și ceremonios: „Îl admir pe omul care merge/ cu tălpile goale pe cer/ fără teama ciudată și paralizantă/ de-a călca noaptea pe lună” („A fugi cu spaima lumii în suflet”, pag. 11), deși poetul Coriolan Păunescu parcă n-ar găsi explicații pentru mirările și spaimile sale: „Cât de suplii-s pașii îmi spun/ și câtă lipsă de mister se află/ în gesturile sale -/ parcă nici n-ar fi pământean” (Ibidem), încât singura soluție a echilibrului din toate debusolările sufletești n-ar fi decât că: „Își face numărul și pleacă surâzând./ încât n-am habar ce-și închipuie/ cu mersul lui printre stele” (Ibidem).

De fapt, poetul Coriolan Păunescu este *bântuit* nu numai de mirările și spaimile întâmplărilor sale: „Sunt fiară hăituită/ de cruzii vânători/ însângerată de un glonte/ asupra-mi tras cu ură/ Și alerg/ cu spaima în suflet/ din noapte până în zori” („Vânătoarea de umbre”, pag. 17), ci, orgolios și altruist, își asumă un tip de capitulare compensatorie: „Mă clatin ca o apă veche / dintr-un iaz/ și adorm în unduirea păsării/ de pradă”

(Ibidem).

Tematica lirică a poeziei domnului conf. univ. dr. Coriolan Păunescu are densitatea ideatică a *unii curs de literatură... comparată*, pentru că dominantă rămâne, derutant, în diversitatea ideatică a unei prelegeri pe un mereu alt orizont incitant, *dragostea*, eroticul în stare pură, ca un *menuet* festiv, grav, săltăreț și ceremonios, ca un *olé* de arenă andaluză: „Deschide fereastra, iubito -/ când scriu, flori de cireș să ningă/ spre tine/ ca într-o grădină de care nu știu/ ce-i drept, ce-i frumos/ și ce-i bine. („Romanță pentru doi, pag. 23), iar rezultatul este dinamic, constructiv, susținut de orizontul sentimental, optimist, antrenant, generator de *iubire*, simbolul tuturor împlinirilor sufletești: „Când scriu toți pomii sunt în floare/ iar rodul se leagă într-un singur cais/ pe care îl atinge ca în vis/ marmura brațelor tale” (Ibidem).

Dar și o devălmășie de alte stări sufletești bântuie conștiința poetului și pare-se că nimic nu-i asigură o brumă de stabilitate intimă: „În parc mai cântau fulgi în inima mea/ ample poeme care nu vor urca în eter/ când seara *gri* ca o luminată perdea/ se lasă în drumul înaltelor sfere ce pier” („Nesfârșitul tablou”, pag. 29), și-i modifică rezervele sentimentale, de-o apoteotică

amploare, într-o banală frământare interioară: „Iată că timpul este un ciudat adversar” (Ibidem), pe structura prozodică a unei poezii de formă fixă, un fel de *Sonet*, pe care poetul Coriolan Păunescu și-l adjudecă original ca un *catren*, modelat de un prim vers, urmat de alte trei.

Scriitorul Coriolan Păunescu rămâne original, inovator chiar, în planul compoziției lirice dar și al *prozodiei* funcționale și, cu o orgolioasă... modestie (!), își justifică calitatea sa de *poet*: „Eu am început zborul/ prieteni,/ în văzul tuturor, / ... / Nici măcar nu vreau/ să m-ascund după/ albul și marele nor/ știind că-n aer rătăcești/ atât de ușor” („Lumea ca o mahala”, pag. 37).

Dar are și curajul unei nestatornice impresii despre sine, despre toată ființa sa artistică, cu o perfectă îmbinare între spiritul raționalist și lirismul său nedisimulat: „În parcă uit în oglinda brumii;/

sunt oare eu?” („Nocturnul peisaj”, pag. 61), și are marea bucurie a confirmării opiniei publice favorabile și încurajatoare pentru impetuoasa afirmare a sensibilității sale artistice: „Și iată că îmi strigă glasuri de cuvinte/ ... / că sub stele o dalbă noapte-n cer apare/ iar steaua se înalță din țarcurile strâmte/ cu taina unor umbre etern nemuritoare” (Ibidem)...

Deși intercalate printre... capricioase și mereu alte stări sufletești, poezia din volumul bilingv „*Eterna mirare*” este dominată de laitmotivul fascinant al iubirii, al dragostei fără repere absolute, dar îi asigură o stabilă direcționare spre un singur motiv liric; risipit printre alte tulburări emoționale, în nota definitorie a poetului care trece prin toate... frisoanele alergice ale celui mai incitant sentiment omenesc: „Iubito, te rog să îmi surâzi frumos/ ... / deși eu știu că mâine te voi pierde/ în brațele aceluia fante mincinos/ ce-ți tot aține calea când te vede” („Schimbări”, pag. 67), în limitele absolute ale modelului din Shakespeare, dar are puterea și echilibrul unei romantice împotriviri la clișeele devastatoare ale geloziei: „Hai, vino să dansăm ca-n vechiul vis/ ... / în care veșnic eu te vedeam sfioasă/ ca o inflorescență alb-roză din cais/ iluminând târziu ferestrele de-acasă” (Ibidem), într-o elegantă

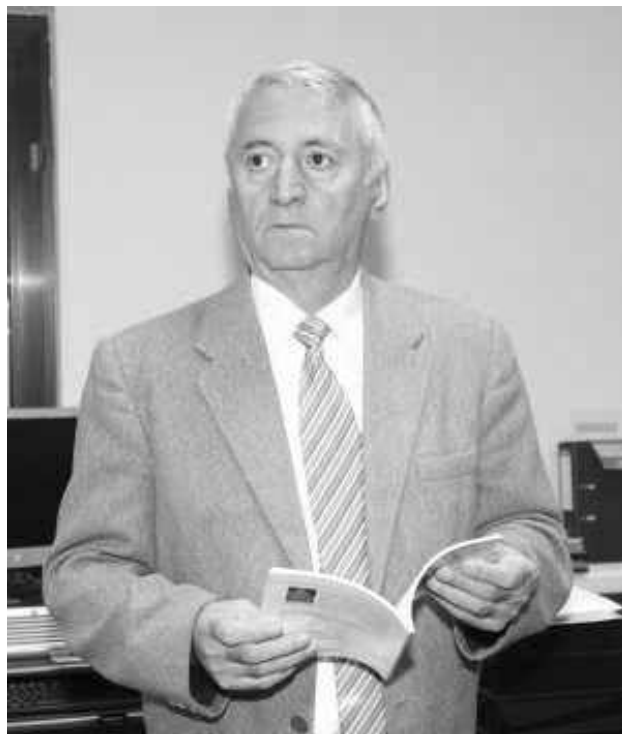
alternativă a îndepărtării de periferia trivială a răzbunării: „Acum e timpul să pleci cu pași ușori/ tot sublimă și necunoscută-n rădăcini/ iar eu voi crede că rătăcesc în albiu nori/ ca să-mi revendic azi tăcutele iubiri” (Ibidem).

Alteori, sentimentul iubirii este devastator în condițiile unui non-dialog idilic: „Dar cine știe/ dacă fata aceea/ cu șapte pistrii/ mai plânge/ cu capul pe lună?” („Plecări”, pag. 73), iar motivația abandonului pare mai mult orgolioasă decât dureroasă: „Prea frig îmi era/ când voiam să te strig/ fată frumoasă,/ și-atât de nebună” (Ibidem), în ritmul spectaculos și într-o cadență somptuoasă din celebra operă de Giuseppe Verdi.

Poetul Coriolan Păunescu rămâne un nestatornic incorrigibil, afectat perpetuu de motivații incompatibile cu starea sa sufletească, mereu în alertă și-n disconfort sufletesc: „Pe

cer s-aud plecările unui/ gureș stol de cocoare/ ... / Ne pregătim să trecem hotarele/ acestor vremi/ în care,/ de prea multă sfântă durere/ .. / ne moare Soarele/ încremenit în artere („Undeva”, pag. 83), ca-ntr-o nostalgie fără obiect, exagerând efectele prin patetism, după îndelungi tatonări și crispări, după toate „agresiunile”, pozitive sau negative, blânde sau agresive, feerice sau sumbre: „Șarpele nesfârșit de lung/ a trecut sinistru fluierând/ ... / prin inima mea ca un rug/ ori cât o pustie de palmă/ ... /sau o pajiște sfârțecată/ de glonțul înfrigurat al durerii/ viu detonat dintr-o armă” („Drumul”, pag. 85), dar și-a găsit singur și orgolios scuzele elegante: „Așa cum eram eu, inocent, leneveam sacadat și absurd/ în necuprinsa frunte a tăcerii/ ... / Și, copil fără minte,/ liber săream din piatră în piatră” (Ibidem), și ca să găsească cea mai tranșantă, cinstită și înțeleaptă explicație: „Mi-e tare dor/ de sufletul meu de copil/ pribegind printre stele” („Trece-mă”, pag. 87).

„*Eterna mirare*”, un volum de versuri bilingv, româno-rus, procesat liric într-un amalgam sentimental, de sorginte românească, direcționat printr-o sugestie admirativă spre marea literatură rusă a doi mari scriitori, Lev Tolstoi și Serghei Esenin.

Sorin Purcaru: „Patos și Logos”

Corneliu STOICA

Aflat pentru a doua oară cu o expoziție personală deschisă la Muzeul de Artă Vizuală, sculptorul Sorin Purcaru a revenit după zece ani la Galați, orașul său natal, expunând în Sala „Ioan Simion Mărculescu” un număr de 13 lucrări de sculptură și 25 de grafică colorată, reunite sub titlul „Patos și Logos”.

Stabilit din 2001 la Iași, unde în prezent lucrează în calitate de conferențiar universitar la Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design din cadrul Universității de Arte „George Enescu”, sculptorul are un bogat palmares artistic. Este doctor în arte vizuale și decorative, membru al U. A. P. R. și membru al Association Parisienne des Roumains. De-a lungul timpului și-a organizat peste 25 de expoziții personale în țară (Iași, București, Galați, Bacău, Suceava, Fălticeni, Bârlad, Brașov, Bistrița-Năsăud, Cluj-Napoca, Timișoara), dar și peste hotare (Chișinău, Berna, Schwarzenbek, Heidelberg, Hamburg, Nürnberg, Bruxelles, Fribourg, Strasbourg, principatul Liechtenstein). A participat la aproape 250 de manifestări colective de profil cu caracter local, național și internațional, ca și la mai multe tabere de creație și simpozioane de sculptură de la Cucuteni (2002), Hațeg (2003), Gura Humorului (2005), Iași (2008, 2014),

Tulcea (2008), Sângeorz-Băi (2012), Iskendarun – Turcia (2013), Moinești (2015), Tescani (2016), Galați (2016). Activitatea i-a fost apreciată prin acordarea mai multor distincții, printre care: Premiul pentru tineret la Salonul Anual al Filialei Iași a U. A. P. R. (2000), Bursa U. A. P. R. pentru sculptură (2003), Premiul „Iftimie Bârleanu” (2004, Iași), Medalia „Teiul de Argint” (2005, Ipotești), Premiul Ministerului Culturii și Turismului din Republica Moldova (2007, Chișinău), Premiul pentru sculptură la salonul Artis (2008, Iași), Medalia de Aur Euroinvent la Expoziția Europeană a Creativității și Inovării (2009, 2013), Premiul special pentru sculptură la Expoziția Internațională de Artă Plastică „Între figurativ și simbolic – ipostaze de ieri și de azi” (2011), Premiul pentru sculptură la Festivalul Internațional „Arta și tradiția în Europa” (2012), Premiul U. A. P. R. pentru sculptură la Bienala „Lascăr Vorel” de la Piatra Neamț (2013), Marele Premiu la Expoziția-concurs „Eminesciana” (2014), Medalia de Argint la Salonul de Carte Euroinvent (2014), Premiul pentru sculptură în cadrul Festivalului Internațional A.R.T.E. „Art. Viziuni contemporane” (2016).

În creația sa de până acum, Sorin Purcaru a pendulat între sculptura figurativă și cea abstractă, lucrările realizate, în majoritate ronde-bosse-uri și sculpto-construcții, circumscriindu-se, prin tematica lor, în cicluri precum: „Centaure și Centaurese”, „Instalatori”, „Clopotari și Clopotărese”, „Zburători”, „Oameni – oglindă”, „Paznicii uilor”, „Tauri cu flămuri”. Insolitul acestora, soluțiile plastice propuse, aflate sub semnul postmodernismului, l-au impus pe artist în arta contemporană ca pe unul dintre cei mai valoroși și inventivi sculptori, cu un discurs profund original, care a adus sânge proaspăt la înnoirea domeniului în care s-a specializat prin studii.

Dacă în expoziția din 2009 de la Muzeul de Artă Vizuală lucrările de ready-made erau predominante, artistul făcând dovada unei fantezii productive ciudate în combinarea unor obiecte vechi din metal cărora le conferea o nouă viață și le făcea purtătoare ale unor noi conotații, acum toate cele 13 lucrări de sculptură sunt realizate din bronz și oțel inoxidabil. Unele au grefate în corpul lor, în funcție de mesajul pe care artistul vrea să-l comunice, și accesorii de tipul cheilor de diferite feluri, mânere de uși și portaluri, clanțe, șilduri, clopote. Sculpturile se integrează în ciclurile pe care le-am amintit, intitulându-se: „The Womans Back Door”, „Animalul imposibil”, „Centaureasă”, „Victorie”, „Cel care deschide”, „Alter ego”, „țipătul”, „Zburător”, „Muza înaripată”, „Icar”, „Heruvim”, „Cea care deschide”, „Omul carte”.

Figura umană îl preocupă pe Sorin Purcaru în cel mai înalt grad, fie că personajele vin din mitologia universală, fie că sunt propriile plăsmuiri și alcătuiesc propria mitologie, creată pentru a-i defini singularitatea personalității și pentru a-i exprima convingător combustivile lăuntrice. „Figura umană, mărturisește artistul, reprezintă pentru mine principala sursă de inspirație, un punct de plecare într-o continuă experiență artistico-plastică a definirii de sine. Sculpturile mele au un caracter introspectiv sau se pot constitui în efemere fragmente de jurnal intim, stările personajelor împrumutând câte ceva din frământările autorului. Căutările întreprinse pe această direcție m-au condus către rezultate apropiate de o reconstrucție filtrată a unei realități figurative și către granițele formelor abstracte”. „The Woman s Back Door” uimește prin textura corpului personajului, care mai mult de jumătate este pur și simplu „țesută” prin sudură, cu atâta migală și răbdare, din chei yale, chei de sertare sau de șifonier; „Victorie” este o expresie a înălțării spre un cer ipotetic; „Muza înaripată” invită la visare și ascensiune; „țipătul”, prin forma încordată, tensionată a corpului personajului, amintește de tabloul cu același titlu al pictorului expresionist norvegian Edvard Munch; prăbușirea lui Icar din înalțuri este materializată în forme și volume de un superb dinamism („Icar”); „Cel care deschide” și „Cea care deschide” sunt metafore plastice care pot semnifica accesul omului la mecanismele cunoașterii sau ale pătrunderii

dintr-o lume în alta; „Heruvimul” este o făptură simbolică plăsmuită sub semnul misterului; în „Zburător”, cheile yale, sudate una lângă alta, înscriu în spațiu aripi gata de zbor; „Omul carte” reprezintă și el un simbol universal al învățării, înțelepciunii, cunoașterii și, nu în ultimul rând un elogiu adus cărții și o invitație la lectură, mai ales că în ultimul timp se observă un interes tot mai scăzut pentru carte.

Folosirea bronzului și a oțelului inoxidabil îi dau posibilitatea sculptorului să obțină texturi dintre cele mai variate, efecte cromatice care îndepărtează monotonia și îi determină pe receptori să contemple și să lectureze cu plăcere lucrările. Deși sunt de mici dimensiuni, nedepășind 90 cm în înălțime, sculpturile lui Sorin Purcaru au monumentalitate, ele putând fi reluate la o altă scară și investite cu funcția de a decora și înnobila spațiile publice. De altfel, în taberele de creație la care a participat, artistul a realizat astfel de lucrări. Chiar și în Tabăra de sculptură în metal de la Galați, ediția din 2016, la care au participat și alți confrăți sculptori (Cătălin Bădărău, Nicolae Ovidiu Popa, Laurențiu Mogoșanu, Liviu Mocan, Valentin Vârtosu, Denis Brânzei, Gheorghe Terescenco), el a realizat lucrarea de artă monumentală „Înaripatul”, înaltă de aproape 11 metri. Din păcate, deși de atunci au trecut trei ani, lucrările nu au fost amplasate încă în spațiul public, de dorit fiind Faleza Dunării.

Cele 25 de lucrări de grafică colorată expuse pe simeze, executate în tehnici mixte, sunt populate, unele, de personaje și motive pe care le întâlnim și-n sculpturile sale („Înaripată I, II, II, IV, VI”, „Cavaler”, „Carte”, „Omul carte I, II, III, IV, V, VI), iar altele dezvoltă tema inflorescenței („Inflorescență I, II), a pomului vieții („Pomul vieții”), a instrumentelor muzicale („Instrument muzical, II, IV, VI, VII”), a unor procese biologice („Creștere I, II) sau care țin de psihologia umană („Gânduri I, II, II, IV). Linia desenului este când viguroasă, sintetică, sculpturală, când urmează un traseu sinuos de mare finețe. Culoarele au consistență sau transparență, sunt proaspete și așternute cu spontaneitate pe suportul de hârtie. Unora nu le lipsesc nici accentele umoristice, întâlnite de altfel și în creația sculpturală a artistului.

Act cultural de importanță majoră în viața artistică a urbei noastre, realizat de un vrednic fiu al oraului plecat de pe aceste meleaguri și de Muzeul de Artă Vizuală, expoziția de sculptură și grafică „Patos și Logos” ne-a dat prilejul să putem urmări evoluția artistului și să ne convingem că aprecierile și prețuirea de care se bucură el atât în țară cât și în străinătate nu sunt întâmplătoare. În spatele lor se află munca uriașă a lui Sorin Purcaru și voința și tenacitatea acestuia de a crea valori artistice care să-l reprezinte și care să facă cinste neamului căruia îi aparține.

DICȚIONAR – Artiști plastici gălățeni (152)

Corneliu STOICA

BĂLAȘA, Gabriel – pictor, muzician, percuționist, showman. S-a născut la 26 septembrie 1984 în orașul Tecuci, județul Galați. A absolvit Liceul de Artă „Gheorghe Tattarescu” din Focșani, clasa prof. Anda Mazilu (2003) și Facultatea de Arte Decorative și Design din cadrul Universității Naționale de Artă din București, secția Artă Murală, clasa profesorului Lisandru Neamțu (2007). Masterat în cadrul aceleiași universități cu prof. Marilena Preda Sânc (2009). Membru al U.A.P.R. din 2009. Expoziții personale: Ateneul „Maior Gh. Pastia”, Focșani (2005); Galeria „La Cafenescu”, București (2007); „Fragmente din episoadele următoare”, Sala de Lectură, Ceainăria Teatrului Act, București (2009); Shift Pub, București (2010); „Co – Ga” (împreună cu Corina Vasile), Librăria C’arthe, București (2010). Participări la expoziții de grup: Casa Corpului Didactic Focșani (1998); Icoana din Sufletul copilului, București (1999, 2001); Cercul Militar Focșani (2002); Galeria Artiștilor Plastici Focșani (2003); Galeria HT003, București (2004); Primăria Sectorului 2 București (2005); Expoziția Națională de Artă Tradițională, Focșani (2007); Rectoratul

Politehnicii București (2008); Galeria de Artă „Orizont”, București (2008); Galeria Nouă, București (2008); Casa de Cultură „Friederich Schiller”, București (2009); „Arta în spațiul public”, Galeria Căminul Artei, București (2009); „Bucharest In Art”, Local Gastro-Pub, București (2015); „Pictori de azi la Balcic”, Elite Art Gallery, București (2018). Lucrări de artă murală: Grădinița nr. 128 București, sgraffito, mozaic; Restaurare și pictură la biserici din Alba Iulia (2005, 2008). Distincții: Premiul I și Premiul III la Concursul „Icoana din sufletul copilului”, București (1999, 2001); Premiul Special din partea Institutului Cultural Român (2018). În paralel cu pictura, Gabriel Bălașa, desfășoară o bogată activitate și ca muzician, fiind cunoscut ca un valoros compozitor, percuționist și showman. A colaborat la proiecte precum „Truverii”, „Avant’n’Gard”, „3 Circles”, „Trio Bossanova” și „Byron”. A concertat în calitate de percuționist și cu „Organic Duo”, o formulă consacrată în rândul cluburilor de jazz din țară. Din 2013 conduce „Bălașa Percussion Group”. A publicat albumul solo „Natural Groove” (Casa de Discuri „A & A Records”, 2019), care conține zece piese de muzică de atmosferă și percuție de sorginte tribală, evocatoare a unei lumi exotice africane, sud - americane sau indiene, despre care Ovidiu Tândărică spunea că este „o sinteză obsesivă a ritmului transpus în armonie universală”.

Pictura cultivată de Gabriel Bălașa, amintind într-un fel, la prima vedere, prin desen, prin personajele configurate în spațiul plastic (animalele, păsări, omuleți), de arta infantilă, vizează tâlcuri mult mai profunde. Artistul se inspiră din ceramica, sculpturile și picturile din Culturile Preistorice (Hamangia, Gumelnița, Cucuteni, Altamira, Lascaux), abordează teme în care se regăsesc motive universale, pe care le tratează într-o manieră grafică-decorativă. Personajele sale, declara pictorul într-un interviu, „descind din imaginarul antic păgân, sunt desenate frust și încărcate de sensul moral al basmelor, purtând în același timp dimensiunea magică, provocatoare a fundalurilor zgâriate în care sunt compuse”. Valentin Ciucă

subliniază că artistul, „explorează orizonturile culturilor arhaice, mesopotamiene, egiptene, descifrează limbajul hieroglifelor, adaugă o mulțime de semne criptice și orchestrează partituri grafice imposibile”. Tablourile lui se intitulează „Ninive”, „Venus pe Marte”, „Vis”, „Prințesa prizonieră”, „Așteptare”, „Muzicanți”, „Lumina” etc. și sunt rodul unei imaginații fertile, care îi permite asociații cromatice sugestive. Roșul, verdele, oranjul, olivul, negrul, albastrul ultramarin sau de cobalt, griurile colorate, apar frecvent în uleiurile sale, fiind răspândite uneori într-o ingenioasă țesătură de tușe, alteleori componând ecrane cromatice în care sunt înscrise motive antropomorfe, avimorfe și zoomorfe. Linia desenului este subțire, iar culoarea păstrează o deosebită limpezime și prospețime, uneori având o patină ce creează o atmosferă enigmatică.

Bibl.: Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Moldova*, vol. II, Editura Art XXI, Iași, 2009; Valentin Ciucă, *Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2011*, Editura Art XXI, Iași, 2011; Corneliu Stoica, *Dicționarul artiștilor plastici gălățeni*, Editura „Axis Libri”, Galați, 2013.

Venus pe Martie

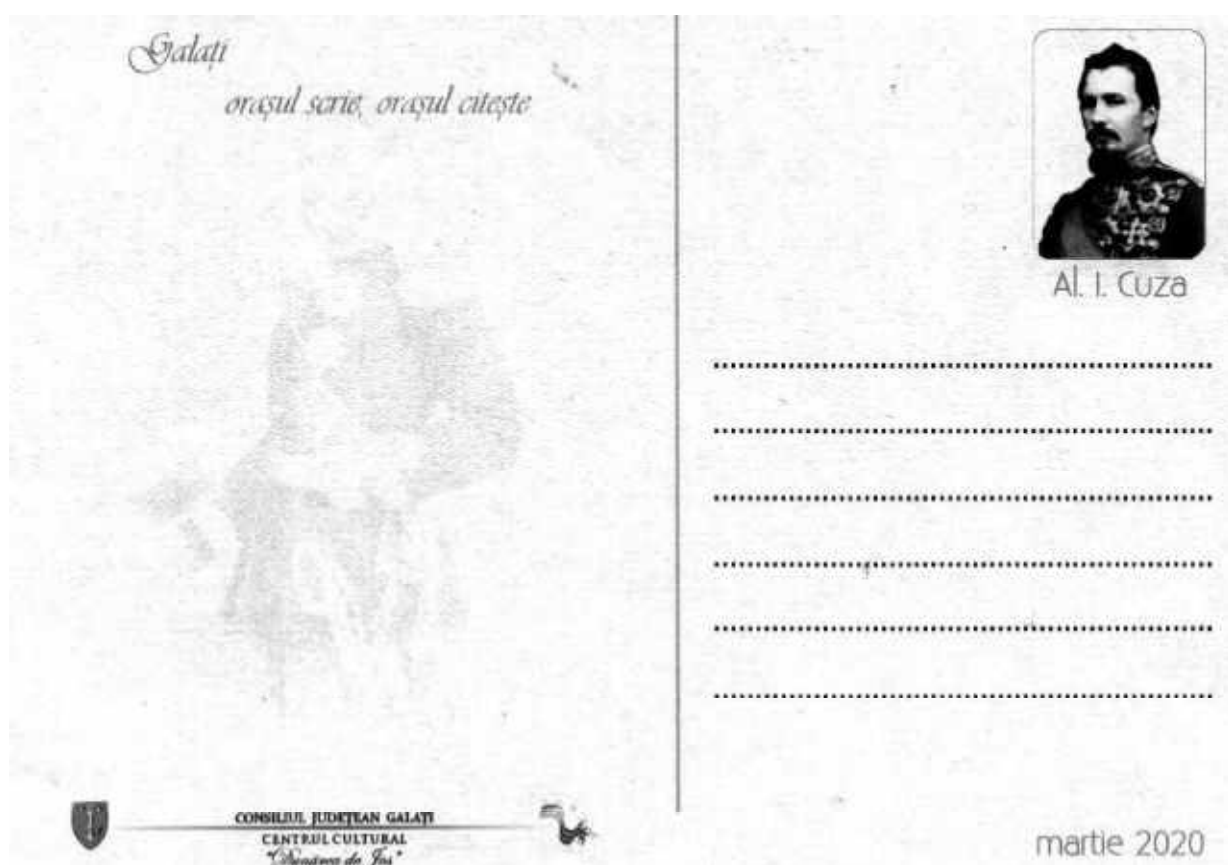
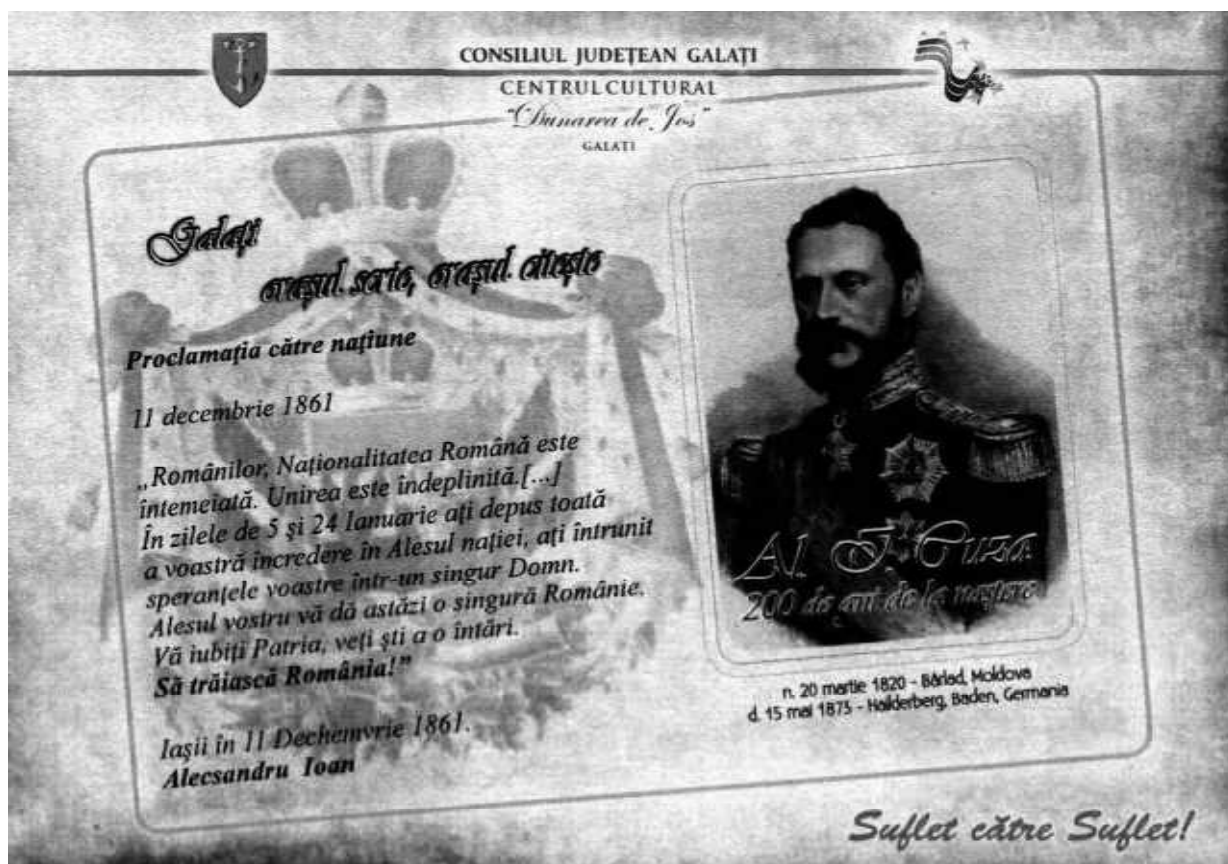

Lumina

Ninive

Carte poștală - Bicentener Alexandru Ioan Cuza Galați, orașul scrie, orașul citește

Revista Dunărea de Jos
EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
Președinte: COSTEL FOTEA
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”
Manager: Viorel Sandu

Coperta 1: Noul sediu la Muzeului de Artă Galati

Coperta 4: Vas Dyonissos cel Bătrân

Str. Domnească, nr. 61, Galați, cod. 800008
tel.: 0236 418400, fax: 415590, e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583 - 0225

Tematici:

Aprilie 2020 - Tradiții pascale

Din sumar:

Muzeul de Artă Vizuală- istoric, Dan Basarab Nanu - p.2,3,4,5; Complexul Muzeal de la Gârboavele, Laura Elisabeta Panaitescu – p.6,7,8,9; Complexul Muzeal de Științele Naturii – p.10,11,12; Abecedar istoric gălățean, Victor Cilincă – p.13; Ce este un muzeu, Eduard Mihalcea – p.14; Muzeul Județean de Istorie Galați, Cristian-Dragoș Căldăraru - p.15,16,17,18; Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos, Pr.Cosmin Ilie – p.19,20,21,22,23; Un muzeu „Frații Arămescu” la Galați, Corneliu Stoica- p.24,25; Farmacia Ținc- Casa Colecțiilor – p.26,27; Scurte referințe despre muzee și colecții, Marius Mitrof – p.28,29,30,31; Colinde estivale, Gabriela Iaurum- p.32,33,34; Ziua Mondială a Poeziei, Angela Baciu – p.35,36; Poezie cu Iustina Hrisafopol, Petre Manolache, Eduard Petre – p.37,38,39; Cronică de Cezarina Adamescu - Printre stele călător, autor Nicolae Mărunțelu – p.40,41,42,43; Cronică de Octavian Mihalcea - Viața după George, autor Laurențiu Sfinteș – p.44; Cronică de Dumitru Anghel - Eterna mirare, autor Coriolan Păunescu – p.45,46; Morphocroma, Corneliu Stoica – p.47,48; Dicționar artiști plastici gălățeni, Corneliu Stoica – p.49,50.

Suflet
către suflet!

Responsabilitatea pentru grafie, conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se găsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membră APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

**COMPLEXUL MUZEAL
DE
ȘTIINȚELE NATURII
„RĂSVAN ANGHELUȚĂ“**

**MUZEUL DE ISTORIE
„PAUL PĂLTÎNEA“
LAPIDARIUM**

**MUZEUL SPIRITUALITĂȚII CREȘTINE
LA DUNĂREA DE JOS**

MUZEUL DE ISTORIE TECUCI

**CASA MEMORIALĂ
„HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU“**

**MUZEUL ZONEI PESCĂREȘTI
DIN JUDEȚUL GALAȚI**

**MUZEUL SATULUI
„PETRU CARAMAN“**

1585102271

MUZEE GĂLĂȚENE

Galăți, cod 800008, str. Doamnaică, nr. 61
Tel. Fax: 00 40-230 418400; 00 40-230 418399
E-mail: office@eadj.ro; curier@admirareadofos@eadj.ro
www.eadj.ro